Leto LXIX Štev. 20 a V Ljubljani, v soboto, 25. januarja 1941 Poštnina plačana v gotovini Cena 2 din

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač.: Ljubljana št. 10.650 za naročnino in štev. 10.349 za inserate.
Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Nemška diplomacija in sedanja vojna

V sedanji vojni se kažejo v delovanju nemške diplomacije razne posebnosti in značilnosti, ki nam naj po dosedanjem delu pokažejo, kakšni so nemški načrti v Evropi. Kajti Nemčija napoveduje uvedbo posebnega reda v novi Evropi po svoji zmagi.

Najpomembnejša značilnost delovanja sodobne nemške diplomacije je pač ta, da deluje s silno diskretnostjo, kadar pa nastopi izbrani in določeni trenutek za izvedbo zamisli ali pa načrta, so poteze te diplomacije silno hitre in učinkovite. Prav gotovo je nemška diplomacija že več let dosedaj delala tako in dosegla tudi vidne uspehe. Večinoma je nemška diplomacija vedno delala tako, da njeni nasprotniki niso niti najmanj vedeli, kaj se bo zgodilo, kadar pa je bilo delo opravljeno, se je vse razvijalo in zaključilo tako hitro, da so se nasprotniki navadno morali ukloniti in sprejeti brez velikih protestov novo stanje, ki je nastalo. Tako je nemška diplomacija dosegla velik uspeh, ko je bilo zasedeno Porenje, kajti Nemčija je bila tedaj pravilno obveščena, da Anglija ne bo storila ničesar. Ko je sledila nato zasedba in priključitev Avstrije, je bil spet za to izbran in določen trenutek, ko v Parizu niso imeli vlade in Anglija sama tudi ni mogla ničesar hitro ukreniti. Glavna olajšava pri izvedbi tega koraka pa je bila, da je bila medtem Nemčija po vojni v Abesiniji že načela politiko zavezništva z Italijo. Ko se je nato začela češkoslovaška kriza, na vzhodu Nemčiji ni bilo treba računati z nobenim odporom, ker je bila tedaj Poljska trdno na njeni strani. Ko se je nato pripravljal velik oborožen spopad na vzhodu, se je nemška diplomacija silno spretno in uspešno zavarovala pred nevarnostjo vojne na dveh frontah, kajti sklenila je bila prijateljsko in pomembno gospodarsko pogodbo s Sovjetsko zvezo. Nemčija je tedaj tudi čisto pravilno računala, da se med njenim pohodom na Poljsko zavezniška vojska na zahodu ne bo mogla spustiti v ofenzivo, ker še ni bila pripravljena. Ko pa je bil opravljen pohod na Poljsko, pa je Nemčija lahko še več mesecev čakala in izpopolnjevala svojo oborožitev, ker zavezniki na zahodu niso še mogli sprožiti nobene ofenzive.

Nemška diplomacija ima veliko in močno tradicijo v tem, da je diplomacija s svojim delom vedno in povsod podpirala delo nemške vojske. V mirnem času se je nemška diplomacija lahko opirala na veliko moč nemške vojske in tedaj je vojska služila diplomaciji za dosego njenih uspehov. V vojnem času pa je nemška diplomacija vedno z vsemi svojimi močmi podpirala vojsko in številni mednarodni opazovalci poudarjajo, da ima sedanji glavni poveljnik nemške vojske, general von Brauhitsch, največjega pomočnika in oporo v osebi zunanjega ministra Ribbentropa.

V teh časih se Nemčija gotovo pripravlja na odločilni napad na Anglijo. Nihče še ne more vedeti, kdaj in kako bo ta glavni in odločilni napad izveden in kako bo potekala vojaška plat tega napada. Toda nemška diplomacija že več mesecev vztrajno in trdovratno pripravlja vse, kar bi bilo potrebno vojski tedaj, ko se bo sprožil odločilni napad. Od jeseni naprej je nemška diplomacija delala samo v tej smeri: sledili so si sestanki med Hitlerjem in Mussolinijem, med Hitlerjem in generalom Francom in med Hitlerjem in maršalom Petainom. Tako so dozdeva, da so bili za končni napad na Anglijo izčrpani že vsi tisti zasnutki, ki pridejo prvi v poštev. Vsekakor je na diplomatskem polju nemški vojski za njeno bodočo ofenzivo v vseh ozirih že pripravljeno vse, kar naj daje poroštvo za hitri in odločilni uspeh.

Toda ta diplomacija dela tudi na dolgo dobo, to je, da vse svoje delo opravlja tako, da bi njeno delo obveljalo daljšo dobo in objelo vse, kar bo Nemčija morala storiti po svoji zmagi. Pri tem gre predvsem za tisto, kar se v pisanju tiska danes razlaga kot priprava »novega reda v Evropi«.

V prejšnjih časih vojska v zasedenih pokrajinah ni opravljala drugega posla kakor le tistega, ki je bil v vojaškem oziru najnujnejši. Kadar je bila kakšna tuja vojska v kakšni zasedeni državi ali pokrajini do podpisa mirovne pogodbe, tedaj je ta vojska navadno prepuščala prebivalstvu, da samo ureja vse svoje notranje zadeve.

Danes je pa v tem oziru precej drugače. To pa izvira najbrž iz tega dejstva, da je vodstvo države v Nemčiji in vrhovno vojno poveljstvo združeno v enih in istih rokah. Kadar se torej danes pomikajo armade po Evropi, tedaj nosijo poleg svoje vojne opreme s seboj tudi idejo; ideja koraka danes obenem s četami. Nemška vojska odhaja v nove pokrajine v spremstvu strankinih odličnikov in voditeljev, poveljujejo pa ji generali, ki so v organizaciji stranke in države našli največjo podporo in oporo.

Tako je dosedaj nemška vojska zasedla različne pokrajine v Evropi, toda pri tem nemška diplomacija ne postopa enotno ali pa po določenih predpisih, ki bi bili za vse pokrajine in dežele iste. Tako je nemška vojska najprej zasedla Poljsko, ki je kmalu nato razpadla in nehala obstajati kot samostojna poljska država. Nekatere bivše poljske pokrajine so bile priključene k Nemčiji, en del Poljske je zasedla sovjetska vojska. Ostale poljske pokrajine pa so bile združene v posebni poljski guvernement, ki mu načeluje bivši nemški minister dr. Franck. Ta ima svoj sedež v Krakovu in vrhovno vodstvo zadev v tej poljski pokrajini je vse v rokah nemških višjih uradnikov. Po določilih zakona o organizaciji poljskega guvernementa je minister dr. Franck obenem predstavnik Nemčije in zastopnik poljskega prebivalstva. Po določilih, ki še sedaj veljajo za to poljsko ozemlje, je ta del bivše Poljske nekakšno mandatno ozemlje.

Čisto drugačen pa je že položaj na Danskem. Tam Nemčija sploh ni skoraj ničesar spremenila. Na Danskem vlada še stari strankarski kabinet, danski kralj Kristijan pa je suveren v starem obsegu in pri zadnjem rojstnem dnevu je kralju Kristijanu čestital Hitler tako, kakor se čestita suverenu. Na Norveškem se postopa zopet različno, in sicer vodi tam vladne zadeve komisar Terboven, ki se naslanja na stranko, ki jo vodi Quissling. Terboven je odstavil norveško dinastijo in tudi vlado, ki je v Londonu.

Na zahodu so se izpremembe, ki so bile izvedene dosedaj, razvijale na ta način: bivša samostojna vojvodina Luksemburška je bila priključena k Nemčiji, in sicer kot bivša stara nemška pokrajina. Prav tako sta bili Nemčiji priključeni Alzacija in Lotaringija, vendar pa ne tako, kakor je to storil Bismarck po zmagi v letu 1871. Lorena je bila priključena kot pokrajina zase, Alzacija pa spet zase.

Najbolj zanimiv je poskus organizacije nove Nizozemske. Nemški komisar Seyss Inquart dela na Nizozemskem le z majhnim številom nemških sodelavcev in je njegova glavna naloga najbrž v tem, da obnovi na Nizozemskem stare spomine o skupnosti germanskega plemena, ki bi naj Nizozemsko navezalo za vedno na razvoj usode ostalih germanskih narodov, zlasti pa Nemčije.

Iz vsega tega se vidi jasno, da je delo nemške diplomacije v vojnem času silno razsežno in slikovito. Ta silni široki obseg dela in priprav v Evropi pa dokazuje, da dela nemška diplomacija po trdno izdelanem in zelo jasnem načrtu, pri tem pa najbolj in odločilno podpira delo nemškega vojaka.

Angleži v ofenzivi na štirih afriških bojiščih

V severni Afriki boji zahodno od Tobruka — V Eritreji 150 km globoko — V Abesiniji četniški boji pri jezeru Tsana — V Kenji italijanski umik za mejo

Bivši abesinski neguš se je z letalom vrnil v Abesinijo

Angleška poročila

Kairo, 24. januarja. t. Reuter. Poročilo vrhovnega poveljstva angleške vzhodne armade se glasi:

V Libiji imperialne čete nadaljujejo svoj pohod proti zahodu.

V Eritreji so italijanske čete izpraznile utrjene postojanke **Keru** in **Aicota** ter nadaljujejo svoje umikanje proti vzhodu.

Iz **Abesinije** so prišla poročila o uspešnem delovanju rodoljubnih abesinskih četnikov južno in zahodno od jezera **Tsana**, pri katerih je sovražnik trpel izgube.

Na obsežnih odsekih obmejnega ozemlja med Abesinijo in **Kenijo** naše izvidniške motorizirane čete opravljajo zelo hude pohode. Na sovražnika so naletele le v redkih primerih.

Angleška podmornica »**Parthian**« je v srednjem odseku Sredozemskega morja, južno od Italije, torpedirala in potopila 7000 tonsko italijansko prevozno ladjo, ki je bila natovorjena z vojnim materialom. Ladja je bila na potu v Libijo.

Delovanje angleškega letalstva nad vso vzhodno Afriko

Kairo, 24. jan. t. Letalsko poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Včeraj so naši bombniki ponovno bombardirali **Appolonio**, ki leži kakšnih 100 km zahodno od Derne. Bombe so padle na vojašnice in na letališče, kjer so povzročile požare in eksplozije. Požari so bili vidni še na razdaljo 70 km. Bombardirani sta bili tudi **Derna** in **Marana** in so bombe padle na upravna poslopja in na letališče.

V italijanski **vzhodni** Afriki so naša lovska letala ves dan patrulirala nad velikanskimi ozemlji. Pri tej priložnosti smo bombardirali Sciasciamanna (?), ki leži 200 km severno od Addis Abebe. Pri tej priložnosti so bila štiri letala vrste »Savoia« popolnoma uničena na tleh, mnogo drugih pa poškodovanih. Zažgana so bila tudi upravna poslopja na letališču. Nadaljni napad južnoafriških letal je veljal **Negeliju**, ki leži 450 km južno od Addis Abebe, kjer je bilo porušenih nekaj uradnih poslopij in nekaj motoriziranih prevozov z bombami uničenih. Pri **Keru** so naši lovci napadli skupino sovražnih bombnikov in lovcev ter takoj sestrelili eno letalo vrste »Caproni«, druga pa so bila poškodovana. En »Caproni« je bil uničen na tleh.

Vsa naša letala so se vrnila.

Zahodno od Tobruka že 180 km zahodno od Tobruka

London, 24. jan. Reuter: Posebni Reuterjev dopisnik pri glavnem stanu angleške vojske na Srednjem vzhodu poroča:

Male skupine italijanskih vojakov se zahodno od Tobruka umikajo pred angleško pehoto, ki čisti to ozemlje. To je vse, kar je ostalo od obrambe Tobruka. Te skupine Italijanov so odšle iz Tobruka med napadom, pa se jim ni posrečilo prebiti se skozi angleški obroč in so morale ostati v svojih skrivališčih ob obrežju brez upov, da bi se lahko rešile ujetništva. Kakor pri Bardiji, tako je tudi bitka pri Tobruku trajala približno 36 ur, kljub italijanskemu odporu, pri katerem so bili dobri zlasti topničarji, ki so se borili z vso silovitostjo Admirala, ki je omenjen v včerajšnjem poročilu, so ujeli na suhem.

Kairo, 24. jan. t. Reuterjev dopisnik poroča s puščavske fronte, **da se angleške motorizirane čete nahajajo že 180 km zahodno od Tobruka. Črta, ki so jo dosegle, pričenja na obali nekoliko pred Derno ter se razteza do Mekili, ki leži 90 km južno od Derne. Angleško letalstvo pa napada sovražne postojanke in letališča že daleč naprej ob obali Cirenajke.**

Podrobnosti o predaji mesta

Sinoči je vrhovno poveljstvo objavilo tudi nekatere podrobnosti o zavzetju Tobruka. Mesto samo so angleški vojaki našli takorekoč popolnoma razdejano. Letalske bombe in granate iz topov vojnih ladij so grozno razsajale. Bencinska skladišča, ki so jih Italijani sami zažgali, še vedno gorijo. Vrednost plena je s tem nekoliko zmanjšana. Pristanišče samo nudi žalostno sliko. Edini veliki pomol v pristanišču je bil od strelov iz angleških vojnih ladij popolnoma porušen. Križarka »San Giorgio«, ki je vsa izgorela, klaverno leži v zunanjem delu pristanišča in izgleda kot okostnjak, ki se dviga iz vode. V notranjem delu pristanišča pa štrli vse polno jamborov iz vode. Angleške krogle so vseprek potopile, kar je bilo v pristanišču. Iz vode gleda tudi poveljniški stolp neke italijanske podmornice, ki sedi na dnu. O tej podmornici se do sedaj še ni nič slišalo in je to prvo poročilo, ki jo imenuje. Angleže je v Tobruku pričakoval neki avstralski letalec, ki so ga Italijani pred nekaj tedni ujeli, ko je iz sestreljenega letala s padalom prišel na tla.

Angleži so takoj šli na glavni stan, kjer je poveljujoči admiral Viettina kratko izročil Tobruk, pristanišče, mesto in trdnjavo, z vsem, kar se v njem nahaja. Predajo je končal z besedami: »Tobruk se predaja in naše čete so razorožene.« Nato so Angleži zasedli vse mesto ter še s topovskimi kroglami razstrelili skladišče municije za italijanske vojne ladje. Nato se je začelo čiščenje ozemlja. Pri tej priliki je prišlo iz podzemeljskih zakloniščč še na stotine italijanskih vojakov, ki so bili tamkaj na službi. Ujetnike so začeli takoj odpravljati. Veliki podzemeljski rezervoarji za vodo so bili nedotaknjeni in so jih takoj prevzeli Angleži. Voda jim je bila nadvse dobrodošla. Skozi Tobruk so v večernih urah po lepi avtomobilski obalni cesti že ropotali naprej proti Derni težki vozovi številnih baterij ter motorizirane čete. Za njimi v dolgi verigi vozovi z vodo, municijo in živežem.

Ujeti generali

Kairo, 24. jan. t. Reuter. Angleško vrhovno poveljstvo je objavilo imena generalov, ki so bili ujeti v trdnjavi Tobruk. Poveljnik oporišča samega je bil general Viettina. Poveljnik suhozemske posadke pa armadni general de la Mura, obenem pa tudi poveljnik 61. italijanske divizije. Ime enega divizijskega generala še ni razodeto. Ujeta brigadna generala se pišeta Barderia in Pugliese. Slednji je bil ranjen in so ga prepeljali v vojaško bolnišnico.

Napad na Malto

Malta, 24. jan. Reuter: Uradno je bilo objavljeno, da je ponoči nekaj sovražnih letal letelo nad otokom. Letala so vrgla nekaj bomb. Uradno poročilo pravi, da človeških žrtev ni bilo, prav tako pa ni bilo stvarne škode.

Vtis v Franciji

Vichy, 24. jan. t. AFI. Francosko časopisje z velikim zanimanjem zasleduje razvoj dogodkov v Afriki. »Figaro« meni, da je sedaj Egipet varen pred kakšnim italijanskim napadom, razven seveda, če bi velesili osišča hoteli armado v Libiji preosnovati. »Aciton francaise« pa poroča, da je angleška ofenziva strategičnega pomena, ker si hočejo Angleži osvojiti južno obalo Sredozemskega morja. List poudarja nadalje **angleško voljo, da nadaljuje s svojo ofenzivo, ker je takoj po zavzetju Tobruka prišlo do hitrega napredovanja prednjih oddelkov proti plodnemu delu Cirenaike. Ko bodo prišli pred Derno, se bodo Angleži nahajali vsega 150 km od nekdanjega središča Benghazija.** »Jour« piše, da je Anglija začela nevarno ogražati italijansko Abesinijo. Anglija pri tem ne izgublja nobenega časa.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 24. jan. t. Poročilo št. 251 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Cirenaika: Naše letalstvo je bombardiralo z bombami manjšega kalibra in streljalo s strojnicami na sovražnikove mehanizirane oddelke. Sovražnikovo letalstvo je bombardiralo Derno. V zahodnem delu utrdb Tobruka so se naši oddelki še več včerajšnji dan ogorčeno upirali.

Vzhodna Afrika. V teku so spopadi med našimi enotami in sovražnikovimi mehaniziranimi oddelki na sudanskem in kenijskem bojišču. Naše čete hrabro podpira letalstvo.

Egejsko morje: Sovražnikova letala so letela v noči med 22. in 23. nad nekim mestom in vrgla več eksplozivnih bomb. Škoda je malenkostna. Porušena je bila neka zasebna hiša. Žrtev ni.

Nemški letalski zbor je ponovno napadel Malto.

Kaj je s »San Giorgio«

Na bojišču, 24. januarja. AA. Stefani: Poročilo italijanskega vrhovnega poveljstva pravi, da je križarka »San Giorgio« zletela v zrak, ker so jo po junaškem odporu minirali z dinamitom. Znano je, da je bila ta križarka kot stara edinica italijanskega brodovja preurejena v šolsko ladjo, potem ko je sodelovala pri vseh bitkah do leta 1918. V sedanji vojni je bila ta križarka posebej oborožena za protiletalsko obrambo Tobruka. Ležala je na ogromni betonski podlagi in njena posadka je sestrelila zelo veliko število sovražnih letal. Med angleško ofenzivo proti Tobruku njeni topovi niso prenehali in so razbijali sovražne napade in odgovarjali streljanju sovražnih vojnih ladij. Topovi te križarke so grmeli še tedaj, ko so branilci Tobruka bili prisiljeni, da se umaknejo pred 5 do 6 krat močnejšim sovražnikom. Šele tedaj in v zadnjem trenutku je posadka potopila svojo ladjo in tako preprečila sovražniku, da se je ne bi mogel posluževati. Po 30 slavnih letih je bila ta stara vojna ladja uničena, in to po odločitvi posadke. Niso resnične trditve angleške propagande, da so Angleži pred Tobrukom potopili neko križarko in neko italijansko vojno ladjo, kajti italijanska vojna mornarica je izgubila samo križarko »San Giorgio«, ki jo je potopila njena lastna posadka.

Italijansko naziranje

Rim, 24. jan. b. »**Giornale d'Italia**« piše v svojem komentarju o padcu Tobruka med drugim tole: Izguba Tobruka in odstop italijanske vojske ne bo vplivala na nadaljnji potek vojne v Libiji. Močna volja in popolno zaupanje v končno zmago italijanskega orožja še naprej navdušujeta vsakega vojaka Grazianijeve armade. Branilcem Tobruka je njihova hrabrost v čast, ko so po padcu Bardije zadržali veliko in močno angleško vojsko polnih 15 dni pred Tobrukom.

Bivši neguš je osebno prevzel poveljstvo nad abesin. četniki v notranjosti dežele

Kairo, 24. jan. t. Reuterjev poročevalec poroča iz Khartuma, **da se bivši abesinski neguš Haile Selasje nahaja že v notranjosti Abesinije. Odletel je tja v bombniku, ki so mu ga dali na razpolago Angleži. Spremljalo ga je nekaj angleških lovskih letal. Letalo je pristalo na abesinski strani meje med Sudanom in Abesinijo, kjer so domačini pripravili zasilno letališče. Tam je neguša že čakal tudi bataljon, ki ga je pred nekaj dnevi slovesno odpremil v Abesinijo, da začne organizirati odpor proti Italiji. Bivšega abesinskega cesarja je sprejel njegov prestolonaslednik vojvoda Hararski, obdan od nekaj poglavarjev abesinskih plemen iz pokrajine okrog jezera Tsana. Sledil je kratek cerkveni obred, na kar je bivši neguš nagovoril prisotne odličnike in tudi prvi bataljon domačinskih vojakov, ki so pod poveljstvom avstralskega častnika. Po sprejemu je bivši neguš na konju nadaljeval svojo pot na neko shajališče v notranjosti Abesinije, kjer bo imel svoj glavni stan. Haile Selasje je prevzel vrhovno poveljstvo nad vsemi abesinskimi četniki in rednimi domačinskimi vojaki, ki se borijo proti Italiji. Neguševa žena je ostala še v Khartumu in čaka samo moževega poziva, da mu sledi na fronto. Reuterjev poročevalec pristavlja, da je vsa pokrajina med sudansko mejo in jezerom Tsana takorekoč že vsa prepletena s četniškimi mrežami in da so Abesinci že pred dvema tednoma zavzeli mesto Gubba, ki leži 50 km zahodno od tiste točke na sudansko-abesinski meji, kjer jo preseka Modri Nil.**

Oklic bivšega neguša

Kartum, 24. jan. t. Reuter. Bivši abesinski neguš **Haile Selasje** je ob svojem prihodu v Abesinijo, da prevzame poveljstvo nad abesinskimi četniki objavil oklic na abesinska plemena. V tem oklicu pravi med drugim, da je nasprotnik napadel abesinsko domovino in jo podvrgel zakonu sužnosti. **»Branili smo se,« pravi oklic, upirali smo se, iskali smo pomoči v Evropi. Rajši smo častno podlegli, kakor da bi se bili podvrgli sužnosti. Čakali in pripravljali smo se pet let. Sedaj je prišel čas, ko naj abesinski narod pokaže, da je vreden svoje zgodovine. Sedaj začnemo pobirati sadove petletnih žrtev, ki jih je abesinski narod doprinesel. Danes je nasprotnik prijet v klešče angleškega imperija, med njegovo armado, brodovje in letalstvo.« — Na koncu se neguš zahvaljuje angleški vladi — pred vsem svetom — za podporo, ki jo je dala abesinskemu narodu v njegovi borbi za svobodo.**

V Eritreji

Boji že 180 km globoko

Kairo, 24. januarja. t. Reuterjev poročevalec poroča iz Kartuma, da se na bojišču v Eritreji položaj zelo hitro razvija. Angleške čete se na vso moč trudijo, da bi ohranile stik s sovražnikom, ki se v naglih pohodih umika proti **Agordatu**. Angleške motorizirane čete, ki sledijo nasprotniku

Nadaljevanje na 2. strani

Politični zapiski

Hrvatski tednik »Croatia«

Kakor smo že povedali, je v Zagrebu začel izhajati nov tednik, ki se imenuje »Croatia«. Za uredništvo in upravo tega novega tednika je podpisan Ivo Bogdan, ki je sicer član uredništva »Hrvatske Straže«, kamor piše članke s šifro rys. Po informacijah iz Zagreba pa stojita za tem listom tudi Čudina Ciril, tajnik zagrebškega velesejma, in pa dr. Jerko Iljadica, zagrebški advokat. Novi tednik »Croatia« je takoj v svoji prvi številki prinesel napad na rajnega slovenskega narodnega voditelja dr. Antona Korošca.

Organizacija Nemcev na Kočevskem

»Gottscheer Zeitung«, glasilo kočevskih Nemcev, je zadnje čase, kakor se glase nemška poročila, postala tudi uradno glasilo novega nemškega gibanja med nemškimi Kočevarji. Ta list prinaša v zadnji številki članek z naslovom »Se je čast«, kjer govori o razvoju nemške organizacije na Kočevskem ter vabi v Kulturbund še tiste nemške Kočevarje, kateri doslej še niso pristopili. List prinaša nekaj podatkov o dosedanjih uspehih nemške organizacije. Iz njih posnemljemo: Ob koncu leta 1940 je bilo na Kočevskem 24 skupin nemškega Kulturbunda, in sicer v Starem Logu, Polomu, Kočevju, Gotenici, Dolgi vasi, Knežji lipi, Zajčjem polju, Oneku, Grčaricah, Stari cerkvi, Borovcu, Mozlju, Koprivniku, Dolenji Brigi, Poljanah, Kočevski Reki, Blatniku, Željnah, Šalkivasi, Planini, Črmošnjicah, Nemški Loki, Spodnjem logu, Dolenji Topli Rebri. Pripravljajo pa zdaj še ustanovitev 25. skupine. Najmočnejša skupina je v Stari cerkvi, za njo pride Koprivnik in Kočevje. Najmanjša skupina pa je v Dolenji Brigi, ki ima tudi malo prebivalcev. V Stari cerkvi je organizirana že večina nemškega prebivalstva v Kulturbundu. Do 1. januarja letos je Kulturbund na Kočevskem štel že 8000 organiziranih Nemcev, med njimi 5000 odraslih in 3000 mladine. Prav vsi nemški prebivalci so se organizirali v Kulturbundu v občinah Polom, Grčarice, Željne in Dolenja Briga. Nato pravi list: »S tem pa organizatorično delo naših rojakov nikakor še ni končano. Še tisoči odraslih s svojimi družinami vred stoje zunaj Kulturbunda. Naša glavna naloga bližnjega časa bodi, tudi te privesti v našo skupno organizacijo... Nihče ne sme stati ob strani, če se zaveda, da more zgolj v okviru skupne organizacije postati polnovreden član velike nemške narodne skupnosti... Če bomo prav vsi strnjeni v trdo skalo, bomo mogli prevzeti najtežje naloge. Vera v večnost našega naroda bo zmogla še več, kakor pa gore prestavljati.« — Kakor beremo v istem listu, imajo v občini Črmošnjice kar tri skupine Kulturbunda s 600 člani. — Nemški listi pa so v Črmošnjicah takole razširjeni: Gottscheer Zeitung ima 65 naročnikov, Deutsches Volksblatt 26, Neue Zeit 10, Deutsche Nachrichten 5, Börsenzeitung 1. — Mimogrede povedano, je bilo lansko leto v Črmošnjicah 29 rojstev in 23 pogrebov.

Premoženje razpuščenih marksističnih organizacij

Iz Sarajeva poročajo, da je dne 23. t. m. bila tamkaj seja Osrednjega tajništva delavskih zbornic, ki so se je udeležili zastopniki vseh delavskih zbornic v državi. Poročal je Zarija Popovič iz Belgrada o premoženju razpuščenih URS-ovih strokovnih organizacij. Po pravilih razpuščenih organizacij mora njihovo premoženje prevzeti v varstvo tajništvo delavskih zbornic. Po daljši obravnavi je bilo sklenjeno, naj vsaka Delavska zbornica v svojem področju prevzame to premoženje. Nato so obravnavali o varstvu posameznih delavskih stanov. Tajnik g. Popovič je bil pooblaščen, naj posreduje, kjer koli bo treba

Odpuščen »Merkurjev« zdravnik

Splitski »Narodni list« prinaša v svojem »pismu iz Zagreba« tudi tole novico: »Brali ste, da je bil iz službe odpuščen g. dr. Branko Benzonia, zdravnik »Merkurja«, ki živi v tujezemstvu. Ta odpust iz službe je vzbudil v Zagrebu mnogo zanimanja. Dr. Benzoni je baje odšel v tujino na dopust, pa se sploh več ni vrnil. Drugo bolj verjetno poročilo pa pravi, da se je pravočasno umaknil, da se odtegne posledicam svojega političnega delovanja, ki ni bilo v skladu z veljavnimi postavami. Bil je dober zdravnik, toda — izrazit frankovec. Sicer pa se Zagreb zanima za razplet krize v Belgradu. Govore o raznih ljudeh...«

Občinski svet v Sarajevu

Dosedanji sarajevski občinski svet nikakor ni mogel delovati, ker ni bil pravi izraz sarajevskega prebivalstva. Zdaj pa bo to vprašanje pravilno rešeno, kakor poročajo listi iz Sarajeva, ker bo imenovan nov občinski svet, ki bodo vanj stopili zastopniki vseh strank po svoji moči. Za župana bo imenovan dosedanji župan Muhamed Zlatar, za prvega podžupana dr. Zdravko Šutej, za drugega podžupana pa dr. Dušan Vasiljevič. Občinski svet bo sestavljen iz 45 članov, izmed katerih jih bo 25 članov JRZ, 13 HSS, 5 iz skupine radikalov okoli dr. Lazarja Markoviča ter po 1 zemljoradnik in samostojni demokrat. Župan Muhamed Zlatar je poročevalcu belgrajskega »Vremena« dal tole izjavo: »Kakor je znano, sem z dosedanjimi srbskimi člani občinskega sveta sodeloval dolgo vrsto let v popolnem soglasju, obojestransko upoštevajoč interese vseh skupin v Sarajevu. Prav takega sodelovanja želim tudi za naprej, in sicer tudi s tistimi, ki bodo zastopani v novem občinskem svetu. Kar se tiče zastopnikov bratov Hrvatov, se močno veselim, ker bratje Hrvati stopajo v občinski svet v sedanjih težkih časih, ko morajo vsi meščani sodelovati v naši občinski politiki. Vsa važna vprašanja Sarajeva v vseh panogah komunalne politike bo mogoče v sodelovanju z zastopniki Hrvatov in zastopniki Srbov v prihodnje odločno reševati, ker se bo novi občinski svet naslanjal na vse skupine sarajevskega prebivalstva.«

Kako je bila odkrita skrivna tiskarna v Rumi

Novosadski »Dan« piše o tem: »Več mladih ljudi s kovčegi se je pripeljalo z nočnim vlakom iz Novega Sada v Rumo. Policiji se je takoj čudno zdelo, zakaj se vsi ti mladi ljudje tako zanimajo za Ivanovo ulico, po kateri so spraševali. Pred hišo v Ivanovi ulici št. 8 so te mlade ljudi prijeli, ker je njihovo obnašanje bilo več ko sumljivo. Ko so preiskavali stanovanje, so odkrili skrivno tiskarno, ki je šele pred kratkim bila prenesena tjakaj iz Belgrada. Dalje je preiskava dognala, da so v tej tiskarni tiskali letake in razne brošure, ki jih izdaja organizacija Ljotičev »Zbor«. Preiskava se še nadaljuje.«

V Albaniji - krajevni spopadi

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 24. jan. A. Stefani: Službeno poročilo 251 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grško bojišče: Za časa patrolnih akcij smo ujeli večje število sovražnikovih vojakov in zaplenili večjo količino avtomatskega orožja. Naša letala so z bombami majhnega kalibra bombardirala sovražnikove čete.

Ranjenci iz Albanije v Gorici

Gorica, 24. jan. AA. Stefani. Tukajšnje prebivalstvo je priredilo topel sprejem italijanskim ranjencem iz Albanije. V celoti je prispelo 200 italijanskih ranjenih vojakov. Predstavniki oblasti so obiskali sanitetni vlak in izrazili ranjencem svoje simpatije. Fašistične žene so ranjence sprejele s cvetjem in jim razdelile številna darila, kar je naredilo globok vtis na ranjence.

Grška poročila

Atene, 24. jan. t. Atenska agencija: Poročilo štev. 89 grškega generalnega štaba pravi:

Včeraj so naše čete zasedle več sovražnih postojank, kjer so zajele 260 sovražnih vojakov, med njimi osem častnikov. Plen vojnega materiala je velik.

Vladni tolmač je na sinočni konferenci tiska razlagal časnikarjem, da so najbolj srditi boji pač v sredini fronte, severno od Klisure in pri Tepeleniju, kjer Italijani hudo napadajo, a so od Grkov stalno odbiti. Tamkaj so tudi grške čete nekoliko napredovale po gorskih poteh, zasedle nove postojanke in napravile plen, o katerem govori vojno poročilo.

Ameriška poročila

Atene, 24. jan. t. Associated Press poroča z bojišča: Italijanski odpor je postal zelo trd in na severnem in srednjem odseku fronte so protinapadi številni. Grške čete so poskušale napredovati na reki Škumbi, toda uspehov niso dosegle. Tu stojijo čete znane beneške divizije, ki se trdno upirajo. Sedaj, ko je nastopilo toplo vreme, se je začel topiti sneg in brlozga je zasilne poti spremenila v neprehodne ovire. Oskrba z živežem in strelivom je tako za Grke, kakor za Italijane postala težavna. Nekatere baterije so popolnoma zlezle v blato. Ko se voda odteče, bodo tudi boji narasli v obsegu. Na vsak način pa je pričakovati večjega italijanskega protinapada, ker je novi italijanski poveljnik general Cavallero osebno prišel v Albanijo, da nadzira operacije.

Newyork, 24. jan. b. Poročevalec ameriških agencij iz Albanije poroča danes dopoldne:

Včeraj zvečer je bila končana tridnevna bitka nad Klisuro z umikom italijanskih čet. Najprej so Italijani odbili vse grške napade, dokler končno v četrtek zvečer ni nastopil umik italijanskih motoriziranih enot v smeri proti Beratu, velikemu italijanskemu oporišču v srednji Albaniji. Boji so bili tudi na reki Osum pri mestu Suka do Premetija. Trdijo, da so bile v dvodnevni bitki na obeh straneh zelo velike izgube in da je na stotine mrtvih in ranjenih vojakov ostalo na zmrznjenih tleh albanskih gora.

Ob obletnici pakta o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo

Belgrad, 24. januarja. AA. Ob 4 letnici pogodbe o večnem prijateljstvu je bolgarski zunanji minister Ivan Popov poslal zunanjemu ministru dr. Aleksandru Cincar-Markoviču naslednjo brzojavko:

Nj. eks. Aleksandru Cincar-Markoviču, zunanjemu ministru, Belgrad. — Ob 4 letnici podpisa pogodbe o večnem prijateljstvu, s katero so postavljeni temelji prisrčnega sporazuma in sodelovanja med našima dvema narodoma v interesu miru med našima dvema državama, prosim vašo ekscelenco, naj blagovoli sprejeti moje najiskrenejše želje za vašo državo in za vas osebno, kakor tudi izraze mojih najboljših prijateljskih čustev. — Ivan Popov, zunanji minister. Jugoslovanski zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je odgovoril z naslednjo brzojavko:

Nj. eks. Ivanu Popovu, zunanjemu ministru, Sofija. — Obletnica podpisa pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo, v kateri so izražene najiskrenejše težnje naših bratskih narodov, mi nudi priliko in veliko zadovoljstvo, da morem poslati vaši ekscelenci svoje najtoplejše želje kakor tudi prepričanje o osebnih prijateljskih čustvih. — Cincar-Marković.

Politični pogovori v Belgradu

Belgrad, 24. jan. m. Tudi danes so posamezni člani kraljevske vlade imeli več političnih sestankov. Tako je predsednik vlade Cvetković dalj časa razpravljal s podpredsednikom vlade dr. Mačkom in finančnim ministrom dr. Šutejem. Podpredsednik vlade dr. Maček je imel daljši razgovor s finančnim ministrom dr. Šutejem in Barišem Smoljanom. V tukajšnji javnosti je bil danes močno opažen razgovor, ki sta ga imela finančni minister dr. Šutej in g. dr. Kulovec, ki je tekom dneva imel še več drugih političnih sestankov. Zvečer pa ga je *sprejel predsednik vlade Cvetković* in sta se dalj časa razgovarjala.

Organizacija ministrstva za prehrano

Belgrad, 24. januarja AA. O priliki odlokov finančnega ministra, po katerih so bila vsa domača podjetja dolžna prijaviti deviznemu ravnateljstvu Narodne banke v koliko sodelujejo pri njihovih kapitalih tujci, je nastalo vprašanje, koga je v tem primeru smatrati za tujca. Pristojne devizne oblasti so zavzele stališče, da je treba v teh primerih smatrati za tujce vse tuje državljane brez ozira na to, ali je njihovo bivanje v tujini ali v naši državi in brez ozira na čas, ki so ga prebili v naši državi. Zato so vsa domača podjetja (delniška in druga), pri katerih kapitalu sodelujejo tuji državljani s katerimkoli zneskom, dolžna prijaviti deviznemu ravnateljstvu podatke o tuji udeležbi na način, ki ga je devizno ravnateljstvo Narodne banke predpisalo in sporočilo vsem pooblaščenim zavodom v državi. (Iz deviznega ravnateljstva Narodne banke).

Belgrad, 24. januarja AA. Vse odredbe pravilnikov, ukazov, navodil in podobnega, ki se nanašajo na preskrbovanje, nadzorstvo nad cenami, pobijanje draginje in brezvestnega verižništva, za kar so bili dozdaj pristojni ministri trgovine in industrije ozir. minister za socialno politiko in ljudsko zdravje so z dnem uveljavljenja uredbe o ustanovitvi ministrstva za preskrbo prešle v pristojnost tega ministrstva. Po tem takem je preskrbovalno ministrstvo pristojno za vsa ta vprašanja.

Pravilnik o ustanovah humanega značaja

Belgrad, 24. jan. m. V današnjih Službenih novinah je objavljen pravilnik o ustanovah humanega značaja, ki se bavijo z bolniškimi in pogrebnimi posli. Po tem pravilniku more humana ustanova obstajati samostojno ali v sestavi s kako drugo ustanovo (zadruga, društvo, organizacija itd.). Vse humane ustanove spadajo pod nadzorstvo in to na področju banovine Hrvatske pod nadzorstvo banske oblasti, druge pa pod nadzorstvo trgovinskega ministra. Vsaka humana ustanova mora imeti za svoje poslovanje dovoljenje pristojne nadzorne oblasti. Pravilniki humanih ustanov morajo vsebovati:

a) ime, sedež, nalogo humane ustanove;
b) način sprejemanja in izključitve članov;
c) poslovno področje;
č) pravice in dolžnosti članov;
d) način plačevanja članarine;
e) način določanja bolniških in pogrebnih stroškov;
f) način obveščanja članov itd.

Humana ustanova se ne sme baviti s nobenim drugim poslom, razen s tem, za katerega ima dovoljenje od trgovinskega ministra ali od bana banovine Hrvatske. Pogrebni stroški ne smejo presegati zneska 5000 din, bolniški stroški za enega člana pa ne več od 50 din dnevno. Humane ustanove morajo v določeni dobi oddati pristojni nadzorni oblasti izčrpno poročilo o imovinskem stanju. Pravilnik je objavljen v današnjih »Službenih novinah« in stopa s tem v veljavo.

Luksuzni vlak Ljubljana—Sofija ima tudi potniški vagon

Belgrad, 24. jan. AA. V zvezi z ukinitvijo vlakov 15. januarja letos se opozarja, da ima luksuzni vlak poleg spalnih vagonov v svojem sestavu tudi potniški vagon prvega, drugega in tretjega razreda Ljubljana—Sofija in obratno. Vozna cena v teh potniških vagonih se računa kot za brzi vlak brez vsakega dodatka. Ti vlaki imajo postanek na sledečih postajah: Ljubljana, Zidani most, Brežice, Zagreb, Novska, Gradiška, Kapela, Slav. Brod, Živojna, Vrhpolje, Vinkovci, Šid, Sremska Mitrovica, Ruma, Stara Pazova, Zemun in Belgrad.

Spremembe pri Narodni banki

Belgrad, 24. januarja AA. V imenu Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra in v soglasju s predsednikom vlade je postavljen za guvernerja Narodne banke kr. Jugoslavije dr. Milan Radosavljevič, bivši guverner iste banke.

Za prvega podguvernerja Narodne banke je bil imenovan dr. Ivo Belin, dosedanji prvi podguverner iste banke.

V imenu Nj. Vel. kralja, na predlog finančnega ministra in v soglasju s predsednikom vlade je bil razrešen svojih dolžnosti drugi podguverner Narodne banke dr. Ljubiša Mikić.

Belgrad, 24. jan. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kraljevskih namestnikov so na predlog finančnega ministra ter v soglasju s predsednikom ministrskega sveta postavljeni pri Narodni banki kraljevine Jugoslavije za člane upravnega odbora: Radović Andrija iz Belgrada, Milanović Peter iz Belgrada, Marković Jovan iz Belgrada, dr. Gramberg Ferdinand iz Belgrada, Pavlović Milija iz Belgrada, Teokarević Vlada iz Belgrada, Panić Tihomir iz Belgrada, Popović Toma iz Skoplja, dr. Šumanović Svetislav iz Zagreba, Turković Vladimir iz Zagreba, Dimitrijević Kosta iz Banje Luke, Avsenek Ivan iz Ljubljane, Prnjatović Stevan iz Sarajeva, Ferič Marin iz Splita, Kovačević Ante iz Belgrada, Budimirović Ante iz Belgrada, Živković Dragutin iz Niša, Fazarinc Anton iz Celja. — Dosedanji člani istega odbora: inž. Jojkić Ilija, industrijalec iz Indjije, Novaković Dragoljub, glavni ravnatelj Narodne banke iz Belgrada, dr. Aleksander Jovanović, rektor ekonomsko-komercialne šole iz Belgrada, in Mitič Vlada, veletrgovec iz Belgrada.

Novela k zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice

Belgrad, 24. januarja, m. Ministrski svet je na podlagi čl. 1 uredbe o spremembi obstoječih predpisov in izdanju novih, z dne 16. septembra 1939 in na predlog vojnega ministra predpisal uredbo o spremembah in dopolnilih zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Uredba se glasi:

V izjemnih primerih more vojni minister odrediti, da se bo iz vojnih skladišč dajala hrana po režijskih cenah vojnim uradnikom, civilnim uradnikom v vojaški službi in podčastnikom ter njihovim zakonitim družinskim članom. Imenovani bodo dobivali živež proti odplačilu v gotovini.

Iz banovine Hrvatske

Zagreb, 24. jan. b. V današnjih »Narodnih novinah« je objavljena nova uredba bana dr. Šubašiča, po kateri se osnuje urad za preskrbo banovine Hrvatske s hrano in ostalimi živili ter za racionalizacijo življenjskih potrebščin.

Zagreb, 24. jan. b. Zagrebško železniško ravnateljstvo objavlja, da je ves železniški promet z Romunijo popolnoma ustavljen ter opozarja potnike, ki potujejo v Romunijo, da se ne podajajo brez potrebe na pot, dokler se promet zopet ne vzpostavi.

Zagreb, 24. jan b. Okrog 100 orožnikov že 3 dni zasleduje pobegle kaznjence Udoviča, Bizoviča in Sabottija, ki so pobegnili iz zapora.

Zagreb, 24. jan. b. Med tem, ko je nevarnost nadaljnih poplav v tukajšnjih krajih precej zmanjšana, prihajajo poročila iz Sremske Mitrovice, da je hitro kopnenje snega povzročilo naglo naraščanje Save in njenih pritokov, posebno v Mačvi in Bosni. Kolpa je v dveh dneh narasla za 5½ m, Drina za 2 m, Sava pri Mitrovici za 140 cm, pri Šabcu za 100 cm, pri Slavonskem brodu za 179 cm, a pri Jasenovcu in Sisku čez 290 cm, in to samo včeraj.

Osebne novice

Belgrad, 24. januarja, m. V današnjih »Službenih novinah« je objavljen ukaz, s katerim so kraljevi namestniki v dokaz kraljeve naklonjenosti odlikovali z redom jugoslovanske krone II. stopnje dr. Jura Adlešiča, ljubljanskega župana.

Belgrad, 24. januarja, m. S kraljevim ukazom je napredoval za svetnika 4-I. dr. Josip Macan v zunanjem ministrstvu.

Z odlokom pomočnika poštnega ministra sta premeščena Milan Erad, tehnik 8. skupine iz Sarajeva v poštno delavnico v Mariboru in Anton Repe, tehnični pristav iz 25. poštne sekcije na 3. sekcijo v Ljubljani.

Belgrajske novice

Belgrad, 24. januarja, m. Posebni odposlanec predsednika USA Roosevelta, polkovnih Donovan, je danes obiskal več ministrov. Med drugimi je obiskal tudi pomočnika zunanjega ministra dr. Smiljaniča. Ostali del dneva je prebil največ v ameriškem poslaništvu.

Belgrad, 24. januarja, m. Minister za prehrano dr. Protič je v glavnem preučil vsa vprašanja, ki se nanašajo na ureditev poslovanja v novem ministrstvu. Po konferenci s kmetijskim, trgovinskim in ostalimi ministri je izdelal uredbo o organizaciji zaupanega mu ministrstva. Po dobljenih informacijah bo novo ustanovljeno ministrstvo za prehrano imelo posebne oddelke za preučevanje in organizacijo ljudske prehrane. Minister za prehrano je danes izdal naslednje poročilo:

Belgrad, 24. januarja, m. Finančni minister je na podlagi čl. 72 zakona o državni trošarini odobril prodajno ceno kvasu v vsej državi od 25. januarja 1941 dalje po 31 din kg. Vključena je državna trošarina, franko železniška postaja kupca, toda brez skupnega davka, ki se bo posebej zaračunal.

Belgrad, 24. januarja, m. Ker je uredba, po kateri je bilo prepovedano odpiranje novih veleblagovnic, prenehala veljati 31. decembra lanskega leta, je trgovinski minister dr. Andres predložil ministrskemu svetu uredbo o podaljšanju veljavnosti omenjene uredbe še za letošnje leto.

Belgrad, 24. januarja, m. Zaradi poglobitve gospodarskih odnosov z balkanskimi državami je italijanska vlada sklenila svoja gospodarska predstojništva v posameznih balkanskih državah docela preosnovati. Ta preosnova predvideva med drugim, da bodo gospodarski predstavniki Italije imeli stopnjo opolnomočenega ministra. Po informacijah iz gospodarskih krogov bo za novega gospodarskega delegata v Belgradu imenovan baron Schmidt, dosedanji šef ekspeditnega oddelka koncerna Fiat.

Belgrad, 24. jan. m. Zaradi stalne prenapolnjenosti belgrajskih tramvajev je večina dijaštva belgrajskega predmestja zamujala šolski pouk v gimnaziji. Zato so iz konference ravnateljev poslali prosvetnemu ministrstvu predlog, naj bi se šolski pouk na belgrajskih srednjih in ljudskih šolah pričel dopoldne pol ure pozneje kot doslej. Zastopnik prosvetnega ministra dr. Krek je prošnji ugodil in bo od jutri dalje pričel pouk ob pol 9.

Rooseveltov zaupnik obišče tudi Kitajsko

Washington, 24. jan. Havas: V Beli hiši je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da bo Laughlin Carry, upravni pomočnik predsed. Roosevelta, kmalu na vabilo kitajske vlade odpotoval na Kitajsko.

Nemško-Sovjetske večerje

Moskva, 24. jan. AA. DNB. Nemški veleposlanik v. *Schulenberg* je snoči priredil večerjo na čast ljudskemu komisarju za zunanjo trgovino *Mikojanu*. Mikojan je namreč vidno sodeloval pri podpisu gospodarskega sporazuma, ki je bil pred kratkim podpisan med Nemčijo in Sovjetsko zvezo. S sovjetske strani so še bili na večerji zastopnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve *Višinski*, zastopnik ljudskega komisarja za zunanjo trgovino *Krutikov* in številni drugi zastopniki zunanjega komisariata, komisariata za zunanjo trgovino in drugi. Navzoči so še bili številni člani moskovskega diplomatskega zbora in člani nemškega veleposlaništva.

Francija ima »posvetovalni parlament«

Vichy, 24. januarja. AA. Havas: Današnji uradni list je objavil zakon o ustanovitvi narodnega sveta, ki ima okrog 200 članov. Trajanje mandatov ni določeno, vendar pa smatrajo, da bodo brez dvoma prenehali tedaj, ko bo Francija dobila novo ustavo. Narodni svet nima niti ustavnega niti zakonodajnega značaja, temveč edino posvetovalni. Člani so izbrani iz vrst parlamenta in iz krogov, ki so bili dozdaj odstranjeni iz političnega življenja. Med njimi je 40 kmetovalcev, močna skupina industrijcev, trgovcev, intelektualcev, zastopnikov svobodnih poklicev z mnogimi znanimi imeni, prav tako pa tudi sindikalni delavci, kmetje in najboljši voditelji francoske legije in francoskih bojevnikov. Pri izbiranju teh članov maršala Petaina ni vodilo nobeno strankarstvo. Izbor dokazuje, da bo to koncentracija živih sil, ki pomenijo nove elemente narodnega življenja. Narodni svet bo imel predsednika, dva podpredsednika in štiri tajnike, katere bo imenoval šef države. Šef države določuje tudi delo sveta, čigar seje bodo tajne. Državni šef lahko odloči, da se zapisnik sej lahko objavi. Narodni svet ima nalogo podajati svoje mnenje o vprašanjih, ki jih bo šef države predložil v razpravo. Ministri in državni tajniki imajo pravico dostopa v svet in sodelovanja pri posvetih. Plače članov sveta so enake plačam državnih svetnikov.

Clermont-Ferrand, 24. jan. Havas »Journal« poroča, da bodo v drugo obletnico smrti Pija XI. 10. februarja odkrili v Vatikanu kip sv. Terezije iz Lisieuxa. List pravi, da bodo truplo papeža Pija XI. položili v grobnico iz belega marmorja, nad katero bosta dva kipa in sicer kip sv. Ambroža in sv. Terezije. Mislijo, da bo kardinal Gerlier, ki se sedaj mudi v Rimu, navzočen pri tej svečanosti zraven papeža Pija XII.

(Nadaljevanje s 1. strani)

v osrčje Eritreje, prevozijo dnevno povprečno do 80 km. Angleško vojno vodstvo je mnenja, da so Italijani zadnje dni izpraznili veliko ozemlje, ki meri do 8000 kv. km površine. En del italijanske armade se je očividno utrdil na prej pripravljenih postojankah, ki ležijo še 23 do 35 km vzhodno od Biscia in Barentuja. Tja proti tej obrambni črti se sedaj v hitrih pohodih pomikajo italijanske čete, ki so se umaknile s področja Kasale. Angleško vojsko sestavljajo manjše lahke motorizirane enote, ki po težavnem ozemlju še zadosti hitro napredujejo. Sedaj pridejo na nekoliko bolj težavno ozemlje in je pričakovati hujših bojev, ker ni verjetno, da bi Italijani hoteli nazaj do Asmare brez bojev.

Zagrebška vremenska napoved: Topleje bo, manjše padavine niso izključene.

Upor v Romuniji skoraj zatrt

Antonescu je objavil najstrožje uredbe – Smrtna kazen za nedovoljeno nošenje orožja – Po nekaterih mestih upor še vedno tli naprej

Bukarešta, 24. januarja. Rador: General Antonescu, upravitelj države je poslal vsem legionarskim organizacijam še en oklic, ki je bil objavljen tudi vsem Romunom. V oklicu stoji med drugim:

Moj trud ni dosegel tega, da bi se uporniki podvrgli novemu redu. Včeraj je skupina 600 upornikov, ki je bila oborožena s strojnicami in ostalim orožjem, ki ga je v naprej pripravil bivši notranji minister, streljala na predsedstvo vlade in na druge državne ustanove, da bi nasilno zrušila vlado. Ker je s tem prekoračena meja potrpežljivosti, sem odredil, da naj avtomatično začne delovati aparat državne obrambe, to je državna vojska. Uporniki, večinoma neodgovorni mladeniči in znani komunisti, se predajajo. Državna oblast je povsod gospodar položaja.

Ob koncu svojega oklica poziva general Antonescu vse Romune, da naj se zbero okoli državne oblasti, državne vojske in kralja.

Smrtna kazen za nedovoljeno nošenje orožja

General Antonescu je naslovil tudi na vojsko dnevno povelje, v katerem pravi, **da je bil v manj ko 24 urah povsod vpostavljen red. To se je doseglo zaradi delovanja vojske, ki je tolpi propalic in postopačev preprečila, da bi prevzela oblast. Država je vojski za njeno delo zelo hvaležna. Vsi krivci pridejo takoj pred sodišče in bodo primerno kaznovani, dela tistih pa, ki so bili pri upravljanju svojih dolžnosti vzgledni, bodo nagrajena. V 24 urah morajo vsi izročiti orožje, strelivo in eksplozive vseh vrst oblastem. To morajo storiti tudi tisti, ki imajo dovoljenje, da nosijo orožje. Vsa zborovanja so prepovedana in vsi prestopki bodo strogo kaznovani. Dne 23. januarja so oblasti začele razoroževati tolpe, ki so bile nevarne prebivalstvu. General Antonescu je povsod brezdvomni gospodar položaja. Povsod vlada najpopolnejši red.**

Objava generalnega štaba

Glavni generalni štab je objavil poročilo, ki odločno **zanika novice, češ da bi bilo prišlo do upora v vojski na korist upornikov. Povsod opravlja vojska v celoti svojo dolžnost. Povsod v državi je državna oblast gopodar položaja in deluje tako, kakor je odredil general Antonescu.**

Sporazum med Antonescom in Horio Simom

Budimpešta, 24. jan. b. Upori desnega krila Železne garde proti generalu Antonescu se postopoma pomirjujejo. Med generalom Antonescom in zmernim krilom Železne garde pod vodstvom Horea Sime je sklenjen sporazum. Podpredsednik vlade in voditelj železne garde Horia Sima (ki torej ni bil v Berlinu, ali pa se je hitro vrnil) je po zaključitvi sporazuma imel v radiu govor, v katerem je pozval svoje pristaše, da prenehajo z vsako nadaljno akcijo in da izroče orožje. Nova poročila pa pravijo, da se mnogi vstaši nočejo pokoriti naredbi Horie Sime. Tudi bukareštanski radio je pozneje potrdil, da še ni vzpostavljen popoln red in mir v vsej državi. O samih borbah dosedaj še ni znanih nikakih podrobnosti zaradi zelo stroge cenzure in zunanji svet je torej navezan več ali manj le na izjave, oddane v radiu, ali pa na poročila tujih dopisnikov.

Curih, 24. januarja, b. Kakor poročajo iz Budimpešte, se je revolucija proti generalu Antonescu končala z neuspehom in **kapitulacijo upornikov.** Ognjišča radikalnega pokreta so bila v **Bukarešti, Ploestiju, Brajli** in **Galacu.** V Bukarešti je neki bivši zunanji minister zbral v policijski vojašnici 600 mož. Vojašnica se nahaja v bližini ministrskega predsedništva. Šele ko so iz te vojašnice padli streli na predsedništvo vlade, se je odločil, da pokliče na pomoč vojaške čete. O številu mrtvih in ranjenih ni točnih podatkov. V **Brajli** so našteli 15. Kapitulacija upornikov je splošna.

Osrednje skladišče za orožje upornih legionarjev, ki se je nahajalo v policijski vojašnici v Bukarešti, je v oblasti vojske. Radiopostaja v Brassovu je zopet v rokah vlade. Danes je bila po njej javljena zapoved voditelja legionarjev, da naj vse legionarske skupine v južni Sedmograški zapustijo zasedena poslopja. Legionarji naj opustijo vsak nadaljnji upor. Novi notranji minsiter je odredil, da hišnih preiskav v bodoče ne sme več opravljati policija, temveč samo vojaške oblasti. Telefonska zveza z Bukarešto do danes zjutraj še ni vzpostavljena.

Begunci

Budimpešta, 24. januarja b. V zadnjem času so dospeli spet novi madžarski begunci iz Rumunije. V Nagyvarad je pribežalo nekoliko tisoč Madžarov. V Segedin je danes prišlo okrog 300 madžarskih beguncev.

Upor še vedno tli

Sofija, 24. jan. b. »Associated Press«« poroča, da je položaj v Romuniji vkljub zagotovilom, da so tamkajšnje razmere zopet normalne, še vedno nejasen. **V sami Bukarešti so uporniki še vedno v posesti mestne posvetovalnice in nekaterih javnih poslopij, dočim so v Transilvaniji popolni gospodarji položaja. V drugih mestih so se zabarikadirali v zasebne hiše, kjer čakajo na končni obračun. Vojska je vzela pod svojo kontrolo ravnateljstvo državnih železnic. V sami Bukarešti je v uličnih borbah padlo več ljudi.**

»Revoluciji je bil zlomljen hrbet« pravijo v Sofiji

Sofija, 24. jan. t. Associated Press. Najnovejša poročila, ki so nocoj prišla v Sofijo, pravijo, da so oddelki redne vojske danes v Bukarešti obkolili in ujeli 600 upornikov Železne garde, ki jih je vodil general Petrovicescu, nekdanji notranji minister. Revoluciji je bil zlomljen hrbet. General Antonescu je po svojih četah zasedel spet bukareško radijsko postajo in s tem dobil v roke dragoceno pripomoč za vzpostavitev reda. Toda kljub vsem službenim pomirjevalnim objavam prihajajo iz Romunije še vedno žalostne novice. Potniki, ki so danes prileteli z letalom v Sofijo, opisujejo položaj v zelo pestrih barvah. V Bukarešti da je še davi vladala popolna zmeda. Preteklo sredo so bile po bukareških ulicah prave bitke. Nemška vojska se je umaknila v vojašnice in se nikjer ne meša v romunske zadeve. Hudi boji so bili za policijsko prefekturo, kjer so bile žrtve na obeh straneh velike. V Bukarešti opažajo, da primanjkuje živeža, ker je ves železniški promet v neredu. V Sofiji se ne morejo načuditi, da je voditelj Železne garde Horia Sima tako dolgo molčal in da se je oglasil šele včeraj. Kje je bil? Na kaj je čakal?

Čudni pozivi po radiu »Iščemo Horio Simo«

Največje začudenje je nocoj vzbudil poziv romunske radiopostaje, naj ljudstvo takoj prijavi oblastem imena in skrivališča tistih, ki so vodili upor legionarjev. Med tistimi, ki jih radiopostaja izrecno in po imenu išče, je tudi ime Horia Sima, voditelja Železne garde v Romuniji. V Sofiji se sprašujejo, če bodo oblasti zares zaprle Horio Simo kot odgovornega za sedanji upor ali če se oglaša spet neka tuja romunska postaja.

Dan brez bomb na zahodu

Nemška poročila

Berlin, 24. januarja AA. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Med nasilnim ogledniškim delovanjem so nemška letala zmetala včeraj bombe na važne vojne objekte v nekem pristanišču na vzhodni angleški obali. Letala so izvedla napad na dve oboroženi trgovski ladji s skupno tonažo 8100 ton, v pomorskem področju zahodne Irske. Obe ladji sta se potopili. Neka druga petisočtonska ladja je bila težko poškodovana in zažgana. Na vzhodni angleški obali je bila bombardirana tovorna ladja z 12.000 tonami. Na ladji so nastale močne eksplozije. V letalskih spopadih je bilo zbito eno sovražno letalo.

Vojna na morju

Berlin, 24. januarja. AA. DNB: Z dobro poučenega vojaškega mesta se izvedo v zvezi z napadi nemškega letalstva na angleške ladje včeraj sledeče podrobnosti: Nemško letalstvo, je izvedlo v nizkem poletu zahodno od Irske napade na večje število angleških trgovskih ladij. Težko zadete in delno potopljene so bile štiri ladje s skupnimi 25.000 tonami, ena trgovska ladja s 4 do 5 tisoč tonami pa je bila težko zadeta, in se je potopila v 8 minutah. Dve bombi sta zadeli neko drugo ladjo s 3500 tonami. Čez nekaj minut je posadka nemških letal opazila, kako se je ta ladja potapljala. Na neki trgovski ladji s 5 tisoč tonami je izbruhnil velik požar. Ladja je obtičala nagnjena na stran. Največja izmed štirih potopljenih ladij je ladja z 12.000 tonami, ki je bila težko zadeta in poškodovana in jo je treba z vso gotovostjo prišteti med izgubljene.

Angleška poročila

London, 24. januarja t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Sovražna letala v pretekli noči niso prišla nad Anglijo. V Londonu ni bil dan noben letalski alarm in je to že četrta noč, ki so jo v Londonu preživeli mirno.

Poldrugi milijon preseljenih iz od bomb ogroženih krajev

London, 24. jan. t. Reuter. Odbor za preseljevanje otrok in nebogljenih iz ogroženih krajev v manj ogrožene poroča, da je v kratkih tednih odpravil iz od letalskih napadov najbolj ogroženih okolišev v bolj varne kraje poldrugi milijon oseb. Preselitev je bila izvedena v najboljših okoliščinah. Največ otrok je šlo iz Londona ter iz rudarskih okrajev južnega Walesa. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri tako ogromnem človečanskem delu.

»Zakaj ni mogoče streti Anglije«

London, 24. jan. AA. Reuter:: Lord kancelar Simon je imel danes popoldne v Kingstonu govor, v katerem je postavil sledeče vprašanje: Kateri je tisti razlog, zaradi katerega ni mogoče angleškega odpora streti in da sovražnik ne more z nobenim sredstvom uničiti naše morale? Razlaga je v moči angleškega značaja in našega prepričanja, da se bo borba Anglije končala z njeno zmago. Obstoji pa še ena razlaga, da nimamo nobene druge izbire, kakor da se borimo proti sovražniku z vsemi silami do konca.

Londonski župan o Londonu

London, 24 januarja Reuter: Predsednik londonske občine sir Georg **Wilckinson** je imel po radiu govor, ki je bil namenjen za Južno Ameriko. V svojem govoru je opisal, kako London in druga angleška mesta prenašajo letalske napade. Župan je med drugim rekel:

»Rekli so vam, da je naša prestolnica v razvalinah in da so se njeni prebivalci demoralizirani razbežali na vse strani in da so prestrašeni in zbegani. Kot župan vam izjavljam, da to ni točno. Resnično so ponekod poškodbe in odprte rane, ki so udarile svoj pečat mestu, toda London je prav gotovo popolnoma nespremenjen. Njegova živahnost se je samo neznatno zmanjšala.

Angleški letalski strokovnjak o letalski vojni, ki zahteva »nova letala in nova načine bojev v zraku«

London, 24. januarja t. Reuter. Letalski strokovnjak major Oliver Stewart je imel nocoj v radiu svoj običajni tedenski govor o letalskih vprašanjih. V začetku je obravnaval obsežno letalsko delovanje v Afriki, ki je angleškemu orožju prineslo popolno premoč v afriškem zraku. Nato je omenil letalske boje z nemškimi strmoglavci v Sredozemskem morju ter se v podrobnostih pečal s težavami, ki jih ima strmoglavnik in z nevarnostmi, ki mu strežejo po življenju. Nad Anglijo se ne udejstvuje več, ker je postal neizbežna žrtev lovskega letala. Ko namreč strmoglavnik pripravlja svoj napad, mora biti vsa njegova pozornost obrnjena proti cilju, ki ga hoče doseči. To so zlati trenutki za izvežbanega lovca, ki bombnik lahko takoj prestreže in uniči. Strmoglavi napadi so škodovali, dokler so presenečali. Danes lovskega letala ne presenetijo več. Nevarni so še za ladje na morju, toda prisotnost lovcev tudi to nevarnost znatno zmanjšuje. Nemško letalstvo v Sredozemskem morju je pretrpelo takoj zelo hude udarce, ki so jih nosili v prvi vrsti strmoglavniki.

Napadi strmoglavcev na letališča so postali brezpomembni, ker danes nikdo ne pusti, da bi letala tičala po lopah, marveč so razpršena po vsem letališču. Kvečjemu zadene še eno letalo, a riskira pri tem, da ga nasprotni lovec pri tem samega uniči. Zadnji poleti so pokazali, da se v letalski vojni razvija neko novo načelo: nove metode, nova letala. Angleži so nova letala in nove metode preizkusili pri zadnjih dnevnih napadih na sovražna letališča v v severni Franciji. Tamkaj so posamezni lovci dosegli velike uspehe. Niso metali bomb, ker to ni več učinkovito. Nasprotno. Križarili so po zraku in čakali, kdaj se bo sovražno letalo dvignilo. Tedaj ima lovec pet minut zlatega časa, da v bliskovitem napadu trešči nanj in ga podere, kajti letalec, ki se dviga, ne more nič drugega, kakor leteti v ravni črti, da dobi višino in postane prožen. Poljski lovci, ki so v preteklem tednu napadali pri belem dnevu nasprotnikova letališča, so na ta način z lahkoto uničevali eno letalo za drugim. Seveda mora biti lovec zelo hiter. Najnovejše lovsko letalo, ki je za takšne boje opremljeno, leti že s hitrostjo 750 km na uro. Major Stewart se je vprašal, zakaj angleški lovci v severni Franciji niso naleteli na nikakšen sovražni odpor. Na to odgovarja, da Nemci najbrže nekaj pripravljajo. Kadar Nemec kaj pripravlja, hoče imeti okrog sebe mir, da vse podrobnosti natančno proučuje. Zato se ni pustil begati od angleških lovcev. Toda angleško letalstvo je pokazalo, da ga bo le treba vzeti na znanje. Odslej angleški lovci nasprotnika ne bodo več pustili pri miru. Toda to so samo nekatere nove metode z novimi letalskimi stroji. Druge proučujejo in bodo kmalu imeli priložnost, da se izkažejo bodisi nad angleškim, bodisi nad nemškim nebom.

Nov bolgarski zakon proti Judom in tajnim mednarodnim združenjem

Sofija, 24. jan. DNB. Bolgarski uradni list je včeraj objavil besedilo zakona o zaščiti naroda. Ta zakon ima štiri poglavja.

Prvo poglavje obsega določbe o **razpustu tajnih in mednarodnih organizacij. Tajna** pa je tista organizacija, katere cilji so tajni ali pa morajo njeni člani nekatere zadeve obvezno skrivati in tajiti. **Mednarodna** pa je tista organizacija, ki je organizacijsko ali pa materialno odvisna od tujine. Pri tem pa so izvzete tiste organizacije, ki obstoje po mednarodnih pogodbah in ki so pod nadzorstvom države.

Drugo poglavje obsega določbe o **Judih.** Judje so vsi tisti, katerih oče ali mati sta bila Juda, niso pa Judje tisti, ki so se rodili iz mešanih zakonov, pri tem pa je morala nebolgarska zakonska polovica biti krščena pred 1. decembrom 1940 in da so vsi otroci iz tega zakona bili krščeni. Zakon prepoveduje Judom aktivno in pasivno volilno pravico. Judje ne smejo imeti zemljišč za obdelovanje in prav tako ne smejo služiti v vojski. Morajo pa delati v »delovni službi«. Sodelovanje Judov pri bolgarskem gospodarskem življenju se omejuje na razmerje z njihovim odstotkom, in sicer v industriji, trgovskih podjetjih in finančnih zavodih, kjer znaša odstotek udeležbe Judov 49%. Judom je prepovedano skupno življenje ali pa sklepanje zakona z nejudi, prav tako pa Judje ne smejo imeti ženskih uslužbencev, ki niso Judinje.

Tretje poglavje tega zakona obsega določbe o zatiranju **protidržavne propagande.**

Četrto poglavje pa obsega razne **izjemne** odredbe.

Halifax se je pripeljal v Ameriko na oklopnici

New York, 24. jan. t. Associated Press: Nocoj pričakujejo prihoda angleškega veleposlanika lorda Halifaxa, ki se vozi z angleško oklopnico »George V« (35.000 ton). Oklopnico so naznanili že danes popoldne. V mestu vlada največja razigranost in bo Halifax deležen sprejema, kot ga še ni bil deležen noben inozemski diplomat v Ameriki.

Bojno ladjo »Jurij V.« (George V.), s katero je lord Halifax prispel v Ameriko, so spustili v morje februarja 1939. To je prva bojna ladja od petih bojnih ladij novega razreda, katere so spustili v morje leta 1939. Ostale štiri bojne ladje imajo sledeča imena: »Prince of Wales«, »Duke of York«, »Jellicoe« in »Beatty«. Bojne ladje te vrste imajo 35 tisoč ton tonaže in so oborožene z 10 topovi po 14 palcev. Ti topovi so čisto novega modela in imajo večji dosegljaj kakor topovi kalibra 15 palcev, ki so montirani na bojnih ladjah prejšnjega izdelka. Predvidena brzina novih bojnih ladij znaša čez 30 vozljev.

Angleški minister o povojni Evropi

London, 24. jan. t. Reuter. Angleški minister državnega pečata (podpredsednik vlade) major Attlee je imel imel v Oxfordu govor, v katerem je med drugim poudaril:

»Predvojni svet izginja. Je že izginil. Spremembe, ki jih bo zahtevala sedanja vojna, ne bodo nič manjše, kakor so bile spremembe po zadnji vojni. Toda z načrti o novem svetu ne smemo čakati do mirovne dobe. Začeti moramo že sedaj organizirati bodočnost, ne samo v kolikor tiče Anglije, ampak za vso Evropo, za ves svet. Spremembe bodo pa posebno hude v notranjem življenju Anglije same. Povojna Anglija ne bo več trpela lenobnih bogatih slojev, ki bi se sprehajali iz gradu v grad, iz letovišča na letovišče in ne bi nič delali. Povojna Anglija tudi brezposelnosti ne bo trpela. Če bodo nastale ovire, se bodo morale podreti. Naj mlajši rodovi ne izgubijo zaupanja v demokracijo, ki ima v sebi vse tiste sile, ki bodo v povojnem svetu človeštvu dale nazaj zdravje.«

Premirje Siam-Indokina

Japonska vlada je prevzela posredovanje za mir

Tokio, 24. jan. t. Domei. Japonska vlada je danes objavila sporočilo, da sta francoska kakor siamska vlada sprejeli ponudbo japonske vlade, da posreduje v njunem sporu v Indokini. Japonska vlada bo takoj začela s pripravami za začetek pogajanj in je že pripravila svoje predloge. Obe vladi sta do nadaljnega sprejeli predlog, da ustavita boje na vsej fronti.

Bangkok, 24. jan. t. Reuter. Siamsko vrhovno poveljstvo poroča, da je siamsko letalstvo v mogočnem obsegu bombardiralo naselja v Kambodži kot odgovor na indokitajske letalske napade na siamsko ozemlje. Siamska letala so bombardirala tudi železniško križišče ter zažgala postajo v Mongkol Buri. Chamtcati je bil zaseden od siamskih čet. Na bojišču ob reki Mekong je divjal topniški ogenj. Francoski poskus, da bi se izkrcali pri Nongkaju, je bil od siamskih čet odbit.

Hanoi, 24. jan. t. Havas. Francosko poveljstvo v Indokini poroča, da je prevzel vrhovno poveljstvo francoskih čet v vsej Indokini general Mordant, poveljstvo nad četami v Košinšini in Kambodži pa general Pellet. Poročilo pravi nadalje, da je topniški dvoboj na siamsko-indokitajski meji trajal dalje. V Kambodži je bila siamska armada pregnana pri Samorongu in je pustila v francoskih rokah mnogo orožja. Na siamske letalske napade so indokitajska letala odgovorila z bombardiranjem Šinburija (Chinebury).

Za Boga in za znanost

Kakor beremo v ameriških listih, se je vrnil s svojega misijonskega in hkrati znanstvenega potovanja iz severnih polarnih krajev, ki pripadajo Kanadi, pater Dutilly, ki je član misijonskega reda Oblatov Marije Brezmadežne. To potovanje je bil zamislil rajni papež Pij XI. Ko se je namreč pri papežu nahajal v avdienci apostolski vikar velike misijonske pokrajine ob reki Mackenzie, kjer prebivajo Indo-Eskimi, mu je papež svetoval, naj pridruži svojim misijonarjem patra Dutillyja, asistenta na katoliški univerzi v Washingtonu. To se je zgodilo in p. Dutilly je organiziral ekspedicijo v kraje, katerih do danes nihče ni v tem pogledu raziskal, to sta velika otoka Victoria Land in Banks Land v Severnem ledenem morju, ki pripadata Kanadi. Zbirka iz flore in favne teh dežel, ki jo je p. Dutilly prinesel s seboj, je velike vrednosti. Obenem pa je bil v Fort Smithu v deželi ob Mackenziju, kjer je fotografiral veliko dragocenih rokopisov v indijansko-eskimskem jeziku oziroma jezikih, da bi se ohranili in mogli proučevati na univerzah. So to prevod Svetega pisma, slovnice, slovarji pa narodne pesmi in pripovedke oziroma basni plemen severnih polarnih krajev. P. Dutilly pa je vrh tega opravljal še misijonsko delo med prebivalci, katerim Oblati oznanjajo evangelij in skrbijo zanje tudi v gmotnem pogledu. Ko ameriški listi poročajo o znanstvenih rezultatih Dutillyjeve ekspedicije, poudarjajo velike zasluge sploh, ki jih imajo katoliški misijonarji na polju znanstva in kulture.

Žena je ona, ki določa okus in kulturo svojega časa.
Za sodoben dom si izbere

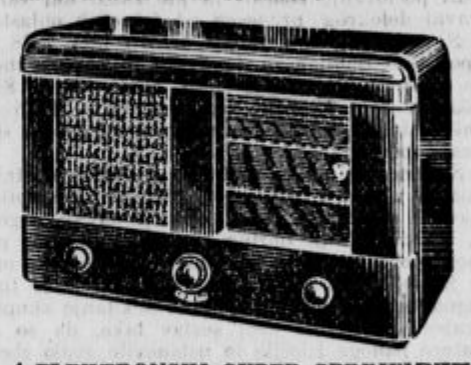

4-ELEKTRONSKI SUPER SPREJEMNIK

ORION RADIO 150

RADIO d.z o.z., LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova ulica 13
ANTON BREMEC, CELJE, Miklošičeva ulica št. 2
L. LUŠICKY, MARIBOR, Koroška cesta štev. 11

Gospodarstvo

Samostojna obrtna zbornica za Slovenijo v Ljubljani

Letos poteka 90 let, odkar je v Ljubljani začela poslovati Trgovska in obrtna zbornica. Sicer so imeli v nekdanji Avstriji že prej trgovske in obrtne zbornice: prve avstrijske trgovske in obrtne zbornice so bile ustanovljene v lombardsko-beneških provincah nekdanjega avstrijskega cesarstva pod imenom »Camere di Commercio, arti e manifatture«, in sicer že leta 1811. Na osnovi provizoričnega zakona iz leta 1848 je bila ustanovljena leta 1849 na Dunaju Trgovska zbornica. Z zakonom iz leta 1850 je bila v Avstriji ustanovljena cela vrsta trgovskih in obrtnih zbornic, med njimi tudi ljubljanska zbornica za vse področje nekdanje kronovine Kranjske. Leta 1868 je izšel poseben zakon o trgovskih zbornicah, ki je uredil poslovanje zbornic in jim zlasti dal važen upravni delokrog prenesen od državnih oblastev.

S prihodom v narodno državo leta 1918 se je področje ljubljanske Trgovske in obrtne zbornice razširilo na vso Slovenijo, predvsem na Štajersko in dele Koroške ter Prekmurje. Tudi po vojni je delala ljubljanska zbornica na osnovi stare zakonodaje.

Sprememba pa je nastopila z novim obrtnim zakonom z dne 5. novembra 1931, ko je stopil v veljavo 9. marca 132. Novi zakon je navajal trgovske, idustrijske in obrtne zbornice, pa tudi postopek, po katerem so se lahko zbornice spremenile iz dotedanje sestave na novo. To se je tudi že zgodilo v več primerih, ko so nekdanje skupne zbornice spremenile svoj sestav tako, da so se nekatere panoge izločile in ustanovile svojo zbornico. Tudi pri nas je postalo to vprašanje aktuelno, vendar je vse doslej ostala Zbornica v Ljubljani skupna. Bila je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, ki je imela poleg treh odsekov, ki so navedeni v naslovu, tudi še poseben gostinski odsek. Toda akcija obrtništva za ustanovitev samostojne zbornice je šla še naprej. V Zbornici sami je večina obrtnega odseka vedno bolj glasno in s poudarkom zahtevala avtonomijo obrtnega odseka, kar je privedlo v zadnjih letih do tega, da se večina članov obrtnega odseka ni udeleževala več dela v Zbornici, ker pač zborični plenum ni pristal na popolno avtonomijo obrtnega odseka. To je bil med drugim tudi razlog, zakaj je bil avgusta meseca 1940 razpuščen zborični svet in postavljen na čelo Zbornice komisar.

Pokazalo se je, da tudi vse druge organizacije, ki so se ustanavljale, niso mogle zadovoljiti obrtnikov, ki so se zavzemali predvsem za samostojno obrtno zbornico. Prišlo je do ustanovitve okrožnih obrtniških odborov, ki so pa ostali samo na papirju, ker se jih obrtniki niso posluževali kot svoje organizacijske oblike. Leta 1936 so okrožni odbori v Sloveniji zaspali, ker jih obrtništvo pač ni hotelo.

Razmere, ki so nastale zadnja leta, so še bolj podprle akcijo obrtnikov za samostojno obrtno zbornico. Večina obrtnih združenj (nad 80) se je izjavila za samostojno obrtno zbornico, le neznatna manjšina je bila za skupno zbornico, dočim se je majhno število združenj vzdržalo glasovanja. Tudi vsa obrtniška zborovanja v zadnjem času po raznih slovenskih krajih, med njimi zlasti v Celju, so izzvenela v končno zahtevo po osamosvojitvi obrtne zbornice.

Do tega je sedaj tudi prišlo. S posebno uredbo ministrskega sveta je bila ustanovljena Obrtna zbornica v Ljubljani. Nova zbornica se bo držala predpisov, ki veljajo po uredbi o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah iz l. 1932, z vsemi kasnejšimi izpremembami in dopolnili. Področje Obrtne zbornice ostane isto kot področje dosedanje zbornice, t. j. vsa Slovenija (dravska banovina).

V novi zbornici bodo včlanjeni vsi rokodelski in proizvajalski obrti, ki nimajo posebnega industrijskega značaja. Tako bo nova zbornica združevala vse kovinske obrte, obrti za obdelovanje lesa, postrežne obrti, oblačilno stroko, živilsko stroko, gradbene obrti, v kolikor niso industrijskega značaja. Včlanjene ne bodo seveda elektrarne industrijskega značaja, razen če obenem ne izvajajo tudi elektrotehničnega obrta.

V kratkem je pričakovati tudi postavitve predsednika, podpredsednika in enega svetovalca, ki bodo skupno tvorili začasni zborični svet. Ker določa uredba, da mora biti ta svet postavljen v roku 15 dni od dne objave uredbe, bo torej zborični svet v najkrajšem času imenovan, verjetno že v teku prihodnjega tedna. Pri Zbornici za trgovino in industrijo ostane zaenkrat še komisar.

Naloga novega začasnega zboričnega sveta je predvsem izdati statut nove zbornice, predpise o likvidaciji materialnih in osebnih odnošajev med dosedanjo skupno in obema novima zbornicama. Seveda bo moral svet že tudi voditi tekoče posle nove zbornice.

Važno vprašanje je, kako bo sedaj urejeno razmerje nove zbornice z dosedanjo skupno zbornico, odn. Trgovinsko-industrijsko zbornico. Tu imamo že v uredbi iz leta 1932 dva člena, ki določata postopek v takih primerih. Kolikšen del imovine in obveznosti naj preide od dosedanjih na novoustanovljene zbornice, določijo predsedništva zbornic sporazumno (v našem primeru torej komisar dosedanje skupne zbornice in predsedništvo nove zbornice) po čl. 394 obrtnega zakona. Če se ne zedinijo glede imovine in obveznosti v 3 mesecih po ustanovitvi novih zbornic, odloči o tem minister za trgovino in industrijo po zaslišanju prizadetih predsedništev zbornic. Nadalje določa čl. 39 uredbe iz leta 1932: Če se zbornice razdele, se mora določiti za ono področje, odn. za ono panogo, ki se izloča najprej odstotek njenega prispevka v dosedanji zbornici na podstavi zbornične doklade v povprečju, ki se izračuna za pet poslednjih let. Predmet delitve je vsa premična in nepremična imovina bivše zbornice, razen poslopja, v katerem je bila nameščena dosedanja zbornica in celotni inventar dosedanje zbornice. Predno se ugotovi imovina dosedanje zbornice, se morajo ugotoviti vse njene materialne obveznosti proti drugim osebam, za katere jamči vsa imovina zbornice. To so predvsem pokojninske obveznosti zbornic proti stalnim nameščencem. Nadalje morajo nove zbornice prevzeti likvidni del nameščencev vseh kategorij dosedanje zbornice in jim priznavati v celoti vse pridobljene pravice glede prejemkov, vračunane, odn. vračunljive službe in položaja, ki so ga imeli. Nadalje so tam tudi določila o začasnih in pogodbenih nameščencih, pa tudi o možnosti vpokojitve stalnih nameščencev.

Novo je določilo nove uredbe o obrtni zbornici v Ljubljani, da ji ni treba ustanavljati samostojnega pokojninskega sklada, kakor ga imajo vse zbornice v državi, temveč bodo vsi nameščenci obrtne zbornice zavarovani pri Pokojninskem zavodu, kar bo odvzelo novi zbornici občutno skrb za ustanovitev znatnega pokojninskega sklada.

Nadalje pravi nova uredba, da morajo predsedništva zbornic prevzeti osebje dosedanje skupne zbornice. Predsedništvo obrtne zbornice bo odločilo, katere nameščence skupne zbornice prevzame obrtna zbornica. Če ne pride do sporazuma, bo o tem odločal ban naše banovine.

To je nekoliko zgodovine boja za obrtno zbornico, ki je zaključen z ustanovitvijo samostojne obrtne zbornice, katero je dala slovenskim obrtnikom sedanja vlada.

Obrtniki so sedaj prišli do svoje zbornice in novi zbornici želimo veliko uspeha pri njenem bodočem delu v korist slovenskega obrtništva!

Enotna moka se ne sme prodajati dražje kakor po 5.50, bela ne dražje kakor po 9 dinarjev

Referat za kontrolo cen objavlja: Z ozirom na prijavo, da se je prodajala v nekaterih trgovinah enotna moka po 5.75 din kg in bela moka nad 9 din kilogram, se opozarja, da je uredba kraljevske banske uprave VIII-K št. 2005, po kateri cena enotne moke ne sme biti višja od 5.50 din, cena bele moke pa ne višja od 9 din še v veljavi.

Vsi, ki bi prodajali pšenično moko dražje, imajo računati s kazenskimi sankcijami po uredbi, poleg tega pa s tem, da se jim bo razdeljevanje pšenične moke sploh odvzelo.

K uredbi o parafinu

Iz gospodarskih krogov smo doznali, da je bila iz Maribora te dni poslana ministru trgovine in industrije g. dr. Andresu prošnja v zadevi uredbe o kontroli uvoza parafina, ki je, četudi morda nehote, storila krivico velikemu številu industrijskih, oz. obrtnih podjetij v vsej državi. Oškodovani so producenti, ki uporabljajo parafin in s tem tudi država, katere fiskalni interesi zahtevajo, da se industrija in obrt razvijata v redu, ker šele potem lahko z uspehom pobira razne davke in pristojbine. Predmetna uredba onemogoča ustvarjanje novih podjetij, oz. razvoj že obstoječih, ki iz raznih gospodarskih, političnih razlogov prej niso uvažala parafina, onemogoča pa tudi uvoz parafina vsem onim podjetjem, ki so bila sicer v posesti pravilnih uvoznih dovoljenj (izdanih od Komiteja za uvoz pri Narodni banki), katerih pa z ozirom na obče svetovne gospodarske prilike, predvsem pa po krivdi države, oz. njenega preokornega in zato prepočasnega birokratskega aparata, niso mogli izkoristiti.

S predpisom kavcije v iznosu 30.000 din, ki se zahteva pri registraciji uvoznika, je predvsem manjšim solidnim industrijam in obrtnim obratovalcem zadan še posebno hud udarec, ker ker se po nepotrebnem zasega del nepotrebnega obratnega kapitala, s tem povišujejo cene že itak dragih surovin in proizvodov, ne doseza se pa nikak pozitiven efekt v smislu preprečenja nedovoljenih manipulacij. Praktično pomeni ta uredba izločitev Srbov, Hrvatov in Slovencev iz gospodarskega procesa, ki so lastniki vseh takih manjših prizadetih podjetij in prepustitev prostega polja kapitalno močni predvsem inozemni in tujerodni konkurenci, ki tudi že sama po sebi uporablja proti razvijajoči se domači industriji vsa sredstva borbe.

Prošnja se obrača na g. ministra s prošnjo za novelacijo navedene uredbe, predlagajoč:

1. Da se dovoli uvozna registracija tudi tistim podjetjem, ki v letih 1938-39-40 niso uvažala parafina direktno ali indirektno iz inozemstva, temveč so parafin nabavljala potom domačih trgovcev.

2. Registracija, oz. nakup parafina naj se dovoli tudi onim podjetjem, ki so bila ustanovljena šele tekom leta 1938, ali pozneje, kakor tudi vsem onim podjetjem, ki bi se šele ustanovila.

3. Ukine naj se kot nepotrebna ali pa vsaj zniža kavcija, ki znaša sedaj samo za uvoz parafina 30.000 din.

Obenem se naproša g. minister, da bi naj kompetenco za tozadevne komisijske ugotovitve o proizvodnih možnostih podjetij prenesel z drugostopnih na prvostopne oblasti, katerih organi obvladajo prav tako dobro posel, kot organi komisij prvostopnih oblasti, le s to razliko, da so komisije prvostopnih oblasti hitrejše, ker so na licu mesta in pa predvsem mnogo cenejše. Tudi se želi, da bi se birokratski postopek kolikor le mogoče pospešil in poenostavil.

Specialitete naše kmetijske proizvodnje

Po vzgledu drugih tujskoprometnih držav namerava centrala »Putnika« letos izdati seznam specialitet kmetijske proizvodnje iz raznih krajev naše države. Seznam bo vseboval kratke opise in tudi nabavne vire za posamezne specialitete ter bo služil ne le propagandi za naše kmetijske proizvode, temveč v gotovi meri tudi naši turistični propagandi. Tujskoprometni zvezi v Ljubljani in v Mariboru zbirata za ta seznam potrebne podatke iz vse Slovenije in prosita tujskoprometne, gostilničarske in slične gospodarske organizacije kakor tudi posameznike, da pošljejo na naslov pristojne Tujskoprometne zveze podatke o kmetijskih proizvodih, ki se izdelujejo ali predelujejo v njihovem delokrogu in ki jih je smatrati kot specialitete. Poročila naj vsebujejo kratke opise specialitet. V poštev pridejo seveda le prvovrstni izdelki, in sicer tako produkti rastlinske proizvodnje (sadje, vino, žganje in slično) kakor tudi produkti živinorejske proizvodnje (mlečni izdelki, mesni izdelki, klobase, perutnina in slično). Potrebni so dalje podatki, v katerih krajih in pri kom se morejo nabaviti posamezne specialitete in po kakšni ceni; zaželena je tudi navedba točnih naslovov proizvajalcev. Končno so dobrodošli tudi podatki o povprečni letni produkciji posameznih specialitet in obvestilo ali se proizvajajo stalno ali le periodično. V kolikor je kaka specialiteta že renomirana in vpeljana v trgovini, bi bilo priporočljivo navesti tvrdke, na katere se lahko obrnejo kupci. — Ker želi centrala »Putnika« v najkrajšem času dokončati priprave za izdajo omenjenega seznama, prosita Tujskoprometni zvezi interesirane ustanove in posameznike, da jima naprošene podatke stavijo na razpolago najkasneje do 5. februarja.

POMLADANSKI
DUNAJSKI VELESEJM
WIENER MESSE
OD 9. DO 16. MARCA 1941.

Poljedelstvo (vsi poljedelski stroji) — vrtnarstvo — sadjarstvo — vinogradništvo — ribolov in ribogojstvo — čebelarstvo — kemična industrija — mlekarstvo — kletarstvo.

Na področju tehničnega velesejma
AVTOMOBILSKA IN MOTOCIKLISTIČNA RAZSTAVA
Prijave najpozneje do 10. februarja

Vsa obvestila in navodila dajejo:
J. Kulhanek, častni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatsko, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, telefon 51-85,
H. Piannenstill, generalni zastopnik za vso Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, telefon 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

Poglobitev turističnih stikov z Madžarsko

Po sklepu turistične konference, ki je bila med našimi in madžarskimi predstavniki turizma v Budimpešti sredi decembra lanskega leta, bo prvi recipročni izlet iz Slovenije v Budimpešto od 22. do 26. februarja t. l. Izletniki si bodo mogli ogledati vse znamenitosti mesta, muzeje in slično pod strokovnim vodstvom; omogočeni jim bodo tudi razni kratki izleti v okolico mesta itd. Predstavniki turističnih organizacij v Budimpešti so pripravljeni omogočiti izletnikom tudi ogled raznih gospodarskih ustanov (velikih gostinskih, obrtnih, industrijskih in trgovskih obratov) ter se bodo ob tej priliki tudi poglobile gospodarske zveze med obema državama.

Ker bodo v času izleta v Budimpešti največje predpustne prireditve, bodo izletniki zamogli prisostvovati znanemu živahnemu predpustnemu življenju v lepem velemestu ob Donavi.

Izlet bo izveden z brzovlakom in bodo cene izredno ugodne.

Obnova dela v francoskih premogovnikih

Kakor v vseh francoskih industrijah je vojna tudi v premogovnikih povzročila veliko zmedo. Prišlo je celo do tega, da je bil ves uvoz premoga ustavljen, na drugi strani pa je metropola prisiljena zadostiti ogromnim potrebam severne Afrike. Naročila danes močno presegajo normalne možnosti produkcije.

Premogovniki v departementih Nord in Pas-de-Calais so 20. maja lani ustavili svoje obrate. V drugih premogovnikih, ki so bili od vojne sicer manj prizadeti, je bilo delo prav tako prekinjeno, tako, da je francoska produkcija, ki je bila v maju lani 4 milijone 550.000 ton, padla v juniju na 3 milijone 648.000 ton in na manj kot 2 milijona v juliju.

V tem času je francoska vlada začela obnovitveno akcijo, katere ne gre omalovaževati, kajti pomisliti je treba na težave, s katerimi se mora boriti. V vojni je namreč padlo ali prišlo v ujetništvo veliko število rudarjev in ostalega osebja, a temu se pridružuje še pomanjkanje industrijskih proizvodov ter v prvi vrsti prevoznih sredstev.

Navzlic vsem tem zaprekam je že danes viden uspeh tega ogromnega napora: produkcija premoga, ki je bila v avgustu 2 milijona 755.000 ton, 3 milijone 163 000 ton v septembru, je v oktobru narasla na 3 milijone 762.000 ton.

Ob tem uspehu je treba v prvi vrsti omeniti rudarsko delavstvo, ki je brez mrmranja pristalo na povečanje delovnega dne in na težke razmere, saj so morali rudarji opravljati mnogo več dela kot pred vojno, ob zmanjšanih obrokih hrane. Vkljub temu pa premogovna proizvodnja rudnikov departementa Nord še ni zadostna, če jo primerjamo s predvojno: 2 milijona 340.000 v oktobru, je le tretjina izkopanega premoga v aprilu. Ko se bo razčistilo vprašanje rudarjev-ujetnikov in ko bo na razpolago več prevoznih sredstev, bo proizvodnja premoga gotovo še bolj poskočila.

★

Zanimanje Italije za jugovzhodno gospodarstvo. Iz Belgrada poročajo, da namerava Italija v svrho okrepitve vezi z jugovzhodnimi državami postaviti v vseh teh državah svoje posebne trgovinske odposlance v položaju opolnomočenih ministrov. Naloga teh bi bila skrbeti za poglobitev gospodarskih in finančnih odnošajev Italije s posameznimi balkanskimi državami in tudi za kontrolo nad delom italijanskega gospodarstva v dotičnih državah. V Belgradu bo postavljen za stalnega gospodarskega odposlanca baron Schmidt, ki je bil dosedaj vodja izvoznega oddelka znane italijanske tvornice avtomobilov Fiat in Prisilne eksportne zajednice italijanske vojne industrije.

Nova uprava Narodne banke. Pričakovati je, da bo v najkrajšem času imenovan nov guverner Narodne banke. Po belgrajskih informacijah bi imel postati guverner zopet nekdanji guverner g. dr. Milan Radosavljević, dočim bi člani upravnega odbora bil v prvi vrsti iz vrst gospodarskih krogov, tako da bi upravni odbor Narodne banke ostal v glavnem neizpremenjen.

Nove veleblagovnice. Dne 31. decembra lani je potekla veljavnost uredbe, s katero se prepoveduje v naši državi ustanavljanje nadaljnjih veleblagovnic. Verjetno je, da bo ta uredba zopet podaljšana za leto dni. Proučuje se le vprašanje, ali naj se prepoved prodaje poveča od 3 na 5 predmetov.

Kontrola uvoza kemičnih proizvodov bo v kratkem uvedena po vesteh iz Belgrada.

Preklic likvidacije. Lani meseca septembra je občni zbor delničarjev Mednarodne banke, d. d. v Zagrebu sklenil likvidacijo. — Sedaj pa je za 6. februarja letos sklican nov občni zbor, na katerem bodo sklepali o preklicu likvidacije, o izpremembi družbinih pravil ter izvolili novo ravnateljstvo in nadzorstvo.

Borze

Dne 24. januarja.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4,353.016, na belgrajski borzi 11,065.000 din, od tega 233.341 in 339.00 mark, 135 706 švic. frankov in 2844 dolarjev. — V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 900.000 din.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt	174.57— 177.77
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Ženeva 100 frankov	1028.64—1038.64

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark	1772.00—1792.00
Solun 100 drahem	38.50 denar

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	215.90— 219.10
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Ženeva 100 frankov	1271.10—1281.10

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	38.15— 38.85

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	38.15— 38.85

Curih. Belgrad 10, Pariz 8.40, London 16.10, Newyork 431, Bruselj 69 (nom.), Milan 21.70, Madrid 40, Amsterdam 229 (nom.), Berlin 172.50, Stockholm 102.775, Oslo 98.50 (nom.), Kopenhagen 83.50 (nom.) Sofija 4.25, Lisabon 17.24, Budimpešta 85, Atene 3, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.15, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 101.75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 472—476
v Zagrebu 473 denar
v Belgradu 475—476.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 100—102, agrarji 56—57, vojna škoda promptna 472—476, begl. obv. 85—87, dalm. agrarji 81—82, 8% Bler. pos. 105—107, 7% Bler. pos. 100—102, 7% pos. DHB 102—105, 7% stab. pos. 97—99. — Delnice: Narodna banka 7000—7100, Trboveljska 365—375, KID 142 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 473 denar, begl. obv. 85.50 denar, dalm. agrarji 80.50—81.50, 6% šum. obv. 80 denar, 4% sev. agrarji 55.50 denar, 8% Bler. pos. 106.50—107.50, 7% Bler. pos 100 denar, 7% pos. DHB 102 denar, 7% stab. pos. 97 denar. — Delnice: Narodna banka 7050 denar, Priv. agrarna banka 200 denar, Trboveljska 370—380.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 100.75 denar, agrarji 57.50—58, vojna škoda promptna 475—476.50 (476), begl. obv. 85.50 denar, dalm. agrarji 81.25—82 (81, 80.75), 6% šum. obv. 79.75—80.25, 4% sev. agrarji 55.25—56 (55, 55.50), 8% Bler. pos. 106 denar, 7% Bler. pos. 100 denar, 7% pos. DHB 102—103.50, 7% stab. pos. 98.50 denar. — Delnice: Narodna banka (7050), PAB 205 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Oves: bač., srem., slav. 370—375; ječmen: bač., srem. 420—430; fižol: bač., srem. beli brez vreče 2% kasa duplikat 570—575. — Tendenca neizpremenjena. Promet srednji. — Dne 27. januarja bo borza zaprta.

Sombor. Oves: bač., srem., slav. 345—350; ječmen: bač, okol. Sombor 62—63 kg 410—420; fižol: bač. beli 2% 555—565. — Tendenca neizpremenjena. Promet majhen.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

V Ljubljani — mesto dne 22. januarja 1941. Voli: I. vrste 9.50—10, II. vrste 8.50—9, III. vrste 8—9, telice: I. vrste 9.50—10, II. vrste 8.50—9, III. vrste 8—9, krave: I. vrste 8—8.50, II. vrste 7—8, III vrste 6—7, teleta: I. in II. vrste 12, prašiči: domači špeharji 15—16, sremski špeharji 17—18, pršutarji 13—14 din kg žive teže. — Goveje meso: I. vrste prednji del 16, zadnji del 18, II. vrste prednji del 13, zadnji del 15, teletina 14—20, svinjina 18—24, slanina 25—26, svinjska mast 28, čisti med 36 din kg. — Ječmen 450—500, rž 450—500, oves 400—500, koruza 400—425, fižol 600—800, krompir 150—200, seno 95—130, slama 70, jabolka: I vrste 1400, II vrste 1000, III. vrste 800, suhe češplje 1200—2200, pšenična moka 500—800—900, koruzna moka 400—500, ajdova moka 700—1000 din za 100 kg. — Trda drva 155—165 din pa kub. meter, jajca 2 din komad, mleko 2.50—3 din liter, surovo oz. čajno maslo 40—56 din kg. — Navadno mešano vino v gostilnah 16, finejše sortirano vino v gostilnah 20 din liter.

Socialno zavarovanje in kmečki stan

Ljubljana, v januarju 1941.

Te dni so listi med drugim pisali tudi to, da je v Bolgariji že uvedeno starostno zavarovanje za kmete. Tudi drugod po svetu je že po vseh naprednih in socialno dobro organiziranih državah uvedeno obvezno starostno zavarovanje za kmete in njihove družinske člane, poleg tega pa je tudi že poskrbljeno za nek način socialnega zavarovanja. Samo pri nas se to vprašanje ne more pomakniti naprej k pravilni ureditvi, dasi se je že govorilo, da bi se naj mogoče vsaj v posameznih banovinah začelo pripravljati vse, da bi bila ta zadeva čimprej urejena.

V Sloveniji je 60% prebivalstva kmečkega stanu

To vprašanje bi bilo treba urediti čimprej zadovoljivo, ker se še vedno ponavljajo žalostni primeri, ko se za starost kmetskih gospodarjev in gospodinj ne more na noben drug primeren način urediti vprašanje zadostne in primerne preskrbe. Tako se po naših kmetijah še vedno ponavljajo spori in žalostni prizori, ko mora starejši rod mlajšemu izročiti vodstvo posestva ali imetja, pa se morajo člani istih družin pod isto streho prepirati in mučiti z nezaupljivostjo. Zlo gre včasih tako daleč, da uničuje kmetije in ljudi, ki mislijo, da so si na kmetskih domovih prislužili vsaj toliko, da bi moralo to zadostovati za počitek in boren obstoj v starosti.

Že pokojni Krek se je v dunajskem parlamentu s številnimi govori zavzemal za ureditev tega vprašanja, pa ni uspel. V Jugoslaviji je bil dne 14. maja 1922 sprejet zakon, ki v svojem čl. 6. določa, da se mora uvesti obvezno zavarovanje za stalne poljedelske delavce in posle. Ta zakon bi se moral začeti izvajati najkasneje dne 1. julija 1923, pa se to na žalost še do danes ni zgodilo.

V Sloveniji je velika večina prebivalstva še vedno kmetska in sicer je v letu 1939 znašala 689.772; od tega jih je živelo popolnoma ali delno od kmetijstva 686.438, od čebelarstva 44, od ribolova 12 in od gozdarstva in ogljarstva 3278.

Socialno zavarovanje v drugih stanovih

Dasi je kmetski stan najmočnejši, zanj socialno zavarovanje še ni uvedeno, prav tako pa še nima starostnega zavarovanja. Javno in obvezno zavarovanje še prav tako ni uvedeno za obrtnike in trgovce, vendar pa bi bilo po zadnjih pripravah sodeč tudi to vprašanje že urejeno, če ne bi bila prišla sedanja vojna.

Po podatkih našega javnega socialnega zavarovanja je bilo v letu 1939 zavarovanih v Sloveniji pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev 99.995 članov. Pri Glavni bratovski skladnici je bilo zavarovanih 13.797 rudarjev, pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu je bilo zavarovanih 10.053 zasebnih nameščencev, pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani pa 10.132 oseb.

Povprečna zavarovana mezda, ki je tedaj dejansko odgovarjala povprečnemu delavčevemu zaslužku, je bila pri Okrožnem uradu v Ljubljani 25.17 din, pri Bratovski skladnici 31.33 din pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu pa 34.49 din in pri Pokojninskem zavodu 81.97 din. Celokupni letni zavarovani prejemki vseh zavarovancev pa so pri posameznih zavodih znašali: pri OUZD v Ljubljani 787.782.000 din, pri Bratovski skladnici 135.279.000 din, pri Trgovski bolniški blagajni 108.526.000 din in pri Pokojninskem zavodu 260.722.000 din.

Danes pa moramo reči, da so vsi ti podatki zaradi rastoče draginje in sprememb na delovnem trgu, ki so nastopile v zadnjem letu, že zastareli. Število zavarovancev se je medtem zelo povečalo, prav tako pa tudi številke o zaslužkih in o zavarovani mezdi. Trenutno so se stroški za življenje povečali vsaj za 40%, mezde pa so se večinoma zvišale samo za 17%.

Kdaj dobimo socialno zavarovanje tudi za kmečki stan?

Vsi ti podatki nam dovolj zgovorno izpričujejo, da se je organizacija socialnega in pokojninskega zavarovanja pri nas v Sloveniji že dobro ustalila in popolnoma organizirala. Kakor se je v drugih stanovih mogla doseči tolikšna stopnja socialne zaščite, tako in še bolj bi se moralo za isto poskrbeti za naš kmetski stan. Res je, da se v tem stanu ne sme in ne more delati s tolikšno matematično odločnostjo, kakor je bilo dosegljivo pri raznih strokah našega delavstva in nameščenstva.

Toda eno nas mora le stalno navajati, da vedno in povsod skrbno mislimo, kako bo kmetski stan znal in mogel prenesti vse težave, ki se bodo sedaj v teh čudnih razmerah še posploševale in večale. Predvsem moramo ugotoviti, da se je položaj kmetskega stanu v srednji Evropi in tako tudi pri nas po letu 1918 stalno slabšal. Evropo zajema vedno bolj val industrializacije in dober kmet se danes skuša proti težavam boriti že na ta način, da na ta ali oni način svoj mali kmetski obrat tako ali drugače pomalem industrializira. Toda kmet je v konkurenci z industrijo vedno in povsod podlegel, če se je skušal z njo na ta način boriti, da je na kmetiji to ali ono industrializiral. Tedaj je bila ta samoobramba le prav malo učinkovita.

Po vojni v letih 1914—1918 je kmetski stan zlezel v velike dolgove. Pred leti je bilo kmetskim dolžnikom pomagano na način, ki je kmetu za nekaj let odvzel vso kreditno sposobnost. Sedanji vojni časi nas pretresajo samo še od daleč, pa so vendar njihove posledice na vse naše gospodarstvo in na ves naš način življenja zelo vidne in učinkovite.

Vse to bo na življenjsko silo in odpornost našega kmetskega stanu zelo vplivalo. Razmere bodo mogoče tako hude, da se bo teža življenja še bolj naslonila na ramena našega najmočnejšega stanu, to je, na kmetski stan. Poskrbeti moramo za to, da bo ostal ta stan socialno odporen in zaščiten in da bo s skupno pomočjo lažje odbijal vse, kar še lahko pride. Uredbe socialnega značaja pospešujejo med ljudmi zavest socialne povezanosti, zavest socialne povezanosti in skupnosti pa krepi in poglablja socialno ljubezen med pripadniki istega stanu. Uvedba socialnega zavarovanja za kmetski stan v tej ali oni obliki bo morala slej ali prej priti, boljše je, da pride čim prej.

Dajte mi 3 metre samovezniс!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti!
Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:
Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!
BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

TUNGSRAM Krypton

Ali nam manjka gostiln?

Kaj rečete na to vprašanje? Najbrž se nasmehnete, češ kaj to vprašanje! Kdo tega ne ve, kako jih manjka? Z nobeno rečjo nismo bolje založeni kakor z gostilnami.

To je splošna sodba. Vprašaj, katerega pametnega človeka hočeš!

»Gostilniški vestnik« ve povedati, da je v celi Jugoslaviji okroglo 20.000 gostiln; a med temi v Sloevniji 5194. Torej dobra četrtina vseh, ko nas sicer ni niti desetina. Blažena Slovenija! Če ti morda manjka kruha, potolaži se, žejna ne boš, gostiln imaš — za potrebo.

Ne, premalo jih je, zato dobivamo še vedno nove. Leta 1939 je bilo dovoljenih in odprtih 62 novih, starih pa opuščenih 42. Torej smo še vedno za 20 »na profitu«. Ne, žeje nam ne bo treba trpeti, pretepov in pobojev tudi ne bo zmanjkalo.

Za leto 1940 število novih gostiln še ni znano. Toda obogateli smo zopet na gostilnah in na — pobojih. Nedavno je v Trbovljah 18 leten fantalin v pijanosti zaklal svojega tovariša. Prišel je, kakor smo brali, od — otvoritve nove gostilne. Par tednov nato je bila spet nekje v kočevskem glavarstvu slovesnost otvoritve nove gostilne. Pri tej priliki je pa 17 leten pobalin zaklal 33 letnega fanta. Dotična vas ima 28 hiš, med temi sta samo dve kmetiji, drugo samo bajte. In v tej bajtarski vasi so bile že doslej štiri(!) gostilne. Okrajno glavarstvo v Kočevju je dovolilo še peto, pri kateri so takoj enega na oni svet poslali. Kmalu nato so dovolili novo v Dolenji vasi pri Ribnici.

O kaki potrebi novih gostiln govoriti je sploh neumestno. Slovenija je z njimi prenasičena. O »potrebi« nove gostilne povpraša okrajno glavarstvo občino in gostilničarsko zadrugo. Ta se izjavi navadno proti novi gostilni. Saj ima tudi prav; kajti pri tem številu gostiln ni čudno, če nekatere težko izhajajo; in če jih bo še več, bodo še težje.

Občinski možje se večkrat izrečejo za potrebo nove gostilne. O potrebi seveda ni govora; a možje si mislijo: nov vir dohodkov za občino. Tega pa ne pomislijo, da je to nov vir obubožanja, da iz pijancev nastajajo berači, ki mora potem občina zanje izmetati več, kakor je pri gostilni dobila.

Pa če na občini znajo tako slabo računati, bi bilo vsaj drugod pričakovati vendar več razsodnosti. Prvič bi morali vedeti, da je obča blaginja več kakor blaginja kakega posameznika. Drugič, da po gostilnah zapivajo svoje premoženje gospodarji, ki upropaščajo svoje družine, žalijo svoje žene, zanemarjajo otroke in zapravljajo svoja posestva. Tretjič, da se pri pijači zbirajo pogostokrat prevratni elementi; najprej vse zapijejo, potem se jezijo nad krivicami, ki se gode na svetu in kujejo načrte, kako nas bo iz tega gorja rešil samo — komunizem. Četrtič: ali nič ne bero o neštetih pobojih in ubojih, ki se navadno dogajajo po gostilnah in pred gostilnami? Gostilniška obrt ni krojaška ali čevljarska obrt, ki ne more nikomur škodovati. Je dvorezen meč, ki je na eni strani koristen, na drugi strani pa lahko brez primere škoduje. Ali ni življenje enega človeka več vredno kakor premoženje drugega?

Vse delo za treznost je zastonj, dokler bomo odpirali vedno nove prilike za pijančevanje in z njim združene izgrede.

Sedem let robije za vlome

Ljubljana, 24. januarja.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih in sta bila sosodnika gg. Ivan Kralj in dr. Julij Fellaher, je danes sodil tri nevarne vlomilce, ki so skrajno delomržni in se preživljajo z vlomilskimi posli, kadar so na svobodi. Vsi so že presedeli po več let v ječah in po kaznilnicah.

Zelo nevaren in pravcati rokovnjač je Ivan Ogrin, rojen 1907 v Dolu, ljubljanska okolica, samski delavec, brez stalnega bivališča. Ogrin je bil zvest kompanjon vlomilske družbe bratov Anžurjev. Zaradi najrazličnejših vlomov, posebno vlomov v tovarne za železo, vozove prva leta po prevratu, je bil Ogrin obsojen že na večletno ječo. Drugi Ogrinov oproda je bil Jaka Čimžar, rojen 1906 v Orehovlju pri Predosljah na Gorenjskem, mizar brez stalnega bivališča. Tudi pravi kriminalni tip, ki pa je imel danes pred senatom srečo, da se je izmuzal. Tretji je tržaški svedrovec 38 letni brivski pomočnik Silvo Škrbec, ki stanuje v Jaršah.

Ivan Ogrin je prišel jeseni domov. Prestal je večjo kazen. Takoj pa se je spravil na vlomilski in svedrovski posel. Samo lani oktobra je napravil pet drznih vlomov, pri katerih je nabral čeden plen. Posvetil se je vlomom v razne shrambe in delavnice, od koder je odnašal moko, sladkor, kavo in druge stvari v velikih množinah. Ogrin je najprej sam vlomil ponoči 6. oktobra v Ljubljani pri Franu Černetu v podstrešno shrambo, kjer je bila spravljena znatna »železna rezerva«. Iz te podstrešne shrambe je Ogrin odnesel 55 kg sladkorja, kanto finega laškega olja, težko 20 kg, 10 l namiznega olja, rozine in 8 kg riža. Pokradeno blago je bilo vredno do 3000 din. Ogrin je kmalu vse lepo pospravil. Nato je ponoči vlomil v Ljubljani v čevljarsko delavnico Franceta Drčarja. Odnesel je več parov starih čevljev, ki so bili v popravilu. Ogrin in Silvo Škrbec sta nato 21. oktobra lani ponoči vdrla pri Francetu Črnetu vnovič v podstrešno shrambo in odnesla 4 vreče soli v vrednosti 200 din. Iz kleti Toneta Zorčiča je Ogrin ponoči 26. oktobra odnesel 40 kg masti, vredne 1200 din.

Naposled je Ivan Ogrin ponoči vdrl v občinsko pisarno v Dolu pri Ljubljani. Odnesel je železno blagajno, ki jo je izven vasi razbil. Bil pa je zelo presenečen. Računal je, da bo našel v blagajni najmanj kakih 10.000 din, pa je bilo v njej le 35 din gotovine. Ko jo je v jutro mahal proti mestu, ga je spremljal Jaka Čimžar. Oba je stražnik prijel. Čimžar je zatrjeval svojo nedolžnost, da se je Ogrinu le kot staremu znancu pridružil. Pri vlomu v občinsko pisarno ni sodeloval.

Pred sodniki je Ogrin vse priznal, samo je zatrjeval, da ni nakradel tako velikih količin blaga, kakor to navaja obtožnica. Silvo Škrbec je tudi priznal svoj vlom. Čimžar je navajal alibi-dokaze, da ni bil zraven pri vlomu v Dolu.

Zaradi zločinstva vlomnih tatvin sta bila obsojena: Ivan Ogrin na 7 let robije ter Silvo Škrbec na 1 leto in 6 mesecev robije. Jaka Čimžar je bil zaradi pomanjkanja dokazov v smislu § 280 k. p. oproščen in puščen na svobodo.

Zlata poroka v Siški

V župniji sv. Frančiška v Ljubljani praznujeta danes redek življenjski jubilej — zlato poroko — g. Rudolf Schon, železniški revident v pokoju, in njegova žena Fračiška, doma z Verda pri Vrhniki, kjer se je rodila leta 1863 iz

znane Hrenove družine. Že leta 1905 je današnjega slavljenca privedla služba iz Trsta, kjer se je leta 1866 rodil, v Ljubljano, kjer si je v Žibertovi ulici ustanovil lasten dom.

Leta 1883 je g. Rudolf vstopil v službo k bivši južni železnici, kjer je služboval 41 let in bil leta 1924 upokojen kot revident državnih železnic. Za svoje vestno službovanje je ob priliki 40 letnice železniške službe prejel v priznanje denarno nagrado. Leta 1891 si je poiskal življenjsko družico, ki mu že petdeset let zvesto stoji ob strani in mu lajša življenjske skrbi. Od sedmih otrok sta dva umrla že v zgodnji mladosti. Ostalih pet je skrbna mati vzgojila v krščanskem duhu in jih dobro vzgojene poslala v samostojno življenje. Trije sinovi, sledeč zgledu svojega očeta, so vstopili v železniško službo.

Slavljenka kot odločna in zavedna katoličanka sodeluje v raznih katoliških društvih in je že dolgoletna naročnica »Slovenca«.

Ko bosta danes v župnijski cerkvi naša slavljenca prosila božjega blagoslova, se bomo tudi mi pridružili njuni prošnji, da bi jima Bog podelil življenje do najskrajnejše častitljive starosti v zdravju in zadovoljstvu.

Beg iz Pariza 8

Že popoldne smo tu in tam slišali, da so Francozi prosili za premirje. Spominjam se tistih dveh gospé, ki sta pravili, da je zanju nerazumljivo, kako je bilo mogoče, da je prišlo do takega poloma, ter sta rekli, v bodoče se bodo menda morale biti ženske, če bodo moški popolnoma odpovedali. Tožili sta, kako je za prevoz beguncev slabo organizirano, dalje, da gre vojaštvo mnogo premalo na roke civilnemu prebivalstvu.

Na drugi strani pa smo sklepali, da vendar še ni vsak up izgubljen; če se jim posreči, da zaustavijo nemško prodiranje ob Loiri, potem lahko postavijo tu novo fronto. Če pa Nemci prekoračijo še reko, gre ves up po vodi.

Po takih in sličnih razgovorih sva z romunskim študentom odšla spat. Ura je bila okrog 8, bil je še dan in midva sva sklenila, da bova odslej skušala hoditi zlasti ponoči. Imela sva namen, da si odpočijeva do 11, potem pa greva naprej.

Kadar je človek utrujen, lahko zaspi. Pa že naju je zbudilo močno pokanje bomb in strojnice. Pogledava okrog sebe, vsi vojaki so že zbežali in za njimi sva jo pobrisala še midva, saj se je hiša že kar tresla. Na njivi, ne daleč od hiše, smo v družbi vojakov zrli od nevihte premočeno zemljo, gledali bombnike, preudarjali, kam bodo krenili in si zraven še privoščili eno, dve na njihov račun.

Z vojaki, ki so spali z nama, smo se dodobra spoznali. Saj smo isti večer še trikrat prišli skupaj na istem mestu ter se pogovarjali, kadar nas prehudo pokanje ni glušilo. Vojaki so bili od protiletalskega topništva.

Po cesti pa so medtem šli begunci dalje. Nekateri so se poskrili, drugim pa je bilo bombardiranja že tako malo mar, da se jim ni zdelo vredno, da bi se kam skrili. Zlasti ker se je že mračilo in so upali, da jih zdaj krije in ščiti noč.

Ob enajstih sva bila tudi midva že na cesti. Pa oba sva hodila jako težko, ker nama je dosedanja pot vtisnila na noge menda toliko odtiskov in kurjih očes, kolikor je bilo sploh prostora za njih.

Željno sva se ozirala po avtomobilih, ki so švigali mimo naju. Ob dveh zjutraj sva dohitela majhen tovorni avto, ki je pravkar pognal — ponoči se je namreč za nekaj časa ustavil ob cesti. Hitro sva se obesila vsak na en konec ter previdno lezla pod streho, ki jo je imel razpeto. Videla sva, da je bila notri cela družina: mati, služkinja in trije otroci. Pravili so, da za naju ni prostora, midva pa, da sva zadovoljna s prav majhnim kotičkom, da sva preveč utrujena in da zdaj ne moreva doli, ker avto preveč drvi. Kmalu so naju pustili lepo pri miru. Ko je avto ustavil — na križišču, kjer je iskal pot — sva še lastnika pozdravila z mojim rumom in že smo si bili dobri prijatelji.

Počasi se je začelo svitati in mogli smo videti pokrajino. Nekaj časa smo se vozili po ravninah, polagoma pa je svet postajal bolj valovit, tupatam so že bile neznatne vzpetine, ki pa so vendar dajale krajem mnogo več slikovitosti.

Na poti smo srečavali čete, kar nam je dalo nekak občutek varnosti.

Ob sedmih smo prišli v Chateauroux, kjer smo se ustavili na glavnem trgu. Vsakemu se je že želodec oglašal, pa smo se dogovorili, da ostanemo v mestu pol ure, da si bo mogel vsakdo poiskati kaj za pod zob. Jutro je bilo precej hladno, ogrnem pelerino ter grem v najbližjo pekarno iskat kruha. Gotovo se nisem mudil več kot pet minut, a ko sem prišel nazaj, avta ni bilo več.

In v avtu je bila vsa moja obleka, vsi moji dokumenti, celo moj potni list, ki ni šel v hlačni žep, katere sem zadnji dan kupil v Parizu, je ostal v aktovki na avtu.

Kot strela z jasnega neba me je zadelo. Pa vendar nisem izgubil vsega upanja, da ga še najdem. Morda ni mogel tukaj dobiti jesti zase in za družino, pa je gospodar krenil malo dalje.

Vse dopoldne sem iskal, šel nekaj časa po eni, nekaj časa po drugi cesti (iz mesta vodijo tri ceste) in seveda nisem vedel, kam je mož krenil. In tudi o romunskem študentu ni bilo ne duha ne sluha.

Po nekaj urah brezuspešnega iskanja — tisti dan je šlo na uro po več tisoč avtomobilov skozi mesto, sem videl, da mi ne preostaja nič drugega, ko da se rad ali nerad sprijaznim z novo nastalim položajem.

Dvoje enako kočljivih vprašanj se je postavljalo zame. Kam naj grem in kje naj dobim kak papir.

Ko sem odhajal iz Pariza, sem nameraval iti v Veruneuil pri Toursu, kjer na nekem gradu vodijo gospodinjstvo čč. sestre iz Slovenske Bistrice. Poznal sem nekatere med njimi in sem pri njih upal dobiti streho. Toda že ko sem bil v Bloisu, sem se začel vpraševati, ali nemara ne bi bilo bolj pametno, da grem kam drugam. Kraj je namreč preblizu Loire, bal sem se, da morda ne bo nikogar več tam, ko bi prišel tja. Zato sem začel misliti na Clermont-Ferrand, kjer sem imel znanca, ki ni bil mobiliziran. Ko pa sem zjutraj dobil avto, smo se dogovorili, da bo naju zapeljal, kamor bo pač sam šel. In na begu mora včasih človek dvakrat, trikrat na dan spremeniti svoj načrt.

Še hujše me je imelo zaradi dokumentov. Bilo je povsod vsepolno špijonov-padalcev, s katerimi je bil postopek kratek in temeljit.

Ko sem poskusil srečo na policiji, na orožniškem poveljstvu, na uradu za begunce in, ko so me povsod ali poslali drugam ali pa mi rekli, naj bom miren in naj grem brez vsega, sem se javil vojaškim oblastem, ker sem vedel, da bi prej ali slej itak padel v njihove roke.

Sprva niso vedeli, kaj naj napravijo z menoj, potem pa so me zaprli v neko vežo, kjer je bila nastanjena ena njihovih straž. Seveda so mi dali za stražo enega vojaka, ki mi je grozil, da me takoj poči, če se le premaknem. Ker sem vedel, da imam za to še vedno čas, sem bil res lepo pri miru; rad bi bil zaspal, pa nove skrbi in žalost za izgubljenim mi tega niso pustile.

Na ulici je medtem že vse govorilo o premirju, eni so to sprejeli z veseljem, videl sem pa tudi vojake, ki so ob tej novici jokali.

Opoldne so mi dali kosilo — nekaj riža in kos mesa, — nato pa so mi dali dva vojaka, ki sta me peljala v neko vojašnico. Tam so me vodili iz urada v urad, povsod ista vprašanja: kdo, odkod itd., neprestano sem zlagal na mize, kar mi je še ostalo po žepih. Tu so me sprejeli, da sem mislil, da nemara kmalu ne bom imel sploh nobenih skrbi več, tam so mi zopet rekli, da se bo brez dvoma vse lepo uredilo, v tretjem uradu so mi povedali, da nimam z njimi prav za prav nobenega opravka.

V vojašnicah je bilo čudno vrvenje. Neprestano so prihajale nove čete, ki so se morale umakniti; ene so prišle v lepem redu, o drugih bi lahko rekel vse prej ko to. V urade so vsako minuto prihajali vojaki, ki so se peš, na avtomobilih ali na kolesih rešili iz severne Francije — na poti so izgubili svoje čete in svoje poveljnike, pa so zdaj hoteli vedeti, kam morajo iti, kje se zbirajo čete, kje so njihovi častniki.

Vendar sem na zunaj v vojašnici dobil vtis, da je še nekaj reda in da morda vse skupaj le še ni izgubljeno. Čudil pa sem se — in to me je tudi prepričalo, da se je že zgodilo nekaj odločilnega — videl sem višje častnike, ki so prihajali v urade, le roke so si podali, sicer pa so nemo zrli drug drugega in temu in onemu je oko bilo solzno.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 25. januarja: Spreobrnenje Pavla, apostola; Ananija, mučenica.

Nedelja, 26. januarja: Polikarp, škof in mučenec; Pavla, vdova; Teogen, škof.

Letopis

25.—27. januarja 1077. l. se je pokoril Henrik IV., rimsko-nemški cesar, v Canossi. Papež Gregor VII. ga je odvezal prokletstva pod pogojem, da prizna odločitev v svojem sporu s knezi papežu. Seveda s Henrikovo potjo v Canosso borba za investituro, t. j. kdo bo nameščal cerkvene kneze in opate v Italiji ter Nemčiji, še ni bila končana. Henrik se je pač pod silo razmer uklonil, ker mu je sicer pretila izguba krone, toda kmalu je borbo znova začel. Boj za investituro se je končal šele z Wormskim konkordatom leta 1122 s kompromisom.

25. januarja 1348. l. je bil na Koroškem velik potres. Z Dobrača se je zgrušil usad, ki je zasul 17 vasi in zajezil reko Ziljo. V istem času pa je velika kuga pobrala na tisoče ljudi po slovenskih deželah.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je mirno v Gospodu zaspala ga. Terezija Zupan. Rajna gospa je bila dobra in nad vse skrbna mati, ki je lepo vzgojila svoje otroke. Zapušča sina g. Julija, solastnika Daj-Dama in tri hčerke, ki so vse dobro poročene. Pogreb blage rajnice bo v nedeljo ob 3. popoldne iz hiše žalosti, Frankopanska ulica 5 (poleg Keršiča), na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

† **V Ljubljani** je umrla ga. Marija Potokar. Pogreb bo danes ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Cojzova cesta 9. Blag ji spomin! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Brežicah** je umrl gospod Ranfl Ivan, okr. šolski tajnik v Brežicah in rezervni poročnik. Pokopali ga bodo v nedeljo ob 3 popoldne na mestnem pokopališču v Brežicah. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Promocija.** V ponedeljek 27. t. m. opoldne bodo promovirani na ljubljanski univerzi za doktorja prava gg. Ludvik Arko, Breže, Ribnica, Dolenjsko, Vladimir Sojer iz Podbukovja in Štefan Šoba iz Makol. Čestitamo!

Šenčur spominu dr. A. Korošca

Med prvimi krajevnimi JRZ odbori, ki so se zbrali, da počastijo spomin za pokojnim voditeljem slovenskega naroda, je bil šenčurski, ki je sklical žalno sejo, ki so se je v velikem številu udeležili člani, kakor tudi mladina JRZ. Spominski govor je imel šenčurski župan g. Anton Umnik, ki je v lepih besedah opisal pokojnikovo veličino ter v podrobnostih naštel tudi vse dobrote, ki so iz njegovih rok ali po njegovem posredovanju prišle v prid prebivalstva šenčurskega polja. V imenu prebivalstva je obljubil, da bo vsa občina ohranila v spominu rajnega voditelja ter tako trdno kakor do sedaj in tako zvesto kakor do sedaj stala za načeli, ki jih je pokojni voditelj dal Slovencem v njihovem političnem življenju.

— **Ustanovne uprave** so po § 23. zakona o ustanovah ter čl. 37. pravilnika k tem zakonu dolžne pošiljati ustanovni oblasti, t. j. kr. banski upravi ali, če se poslovanje ustanove razteza na več banovin ali na vso kraljevino, ministrstvu za prosveto skupno z bilanco letno poročilo o svojem delu najkasneje do 31. marca 1941., ker bi bile drugače kaznovane Ustanove, ki jih upravljajo javne oblasti, pa morajo letno poročilo o svojem delu pošiljati ustanovni oblasti.

— **Na naslov finančne direkcije.** Na podlagi uredbe o državnem in banovinskem cestnem fondu so davčne uprave v Sloveniji meseca junija leta 1939 lastnikom voz z vzmetmi odmerile od vsakega takega vozila za prvo polovico leta 1938 in za leto 1939 po 75 din davka. Pridni davkoplačevalci so ta davek takoj poravnali. Večina zadevnih obvezancev ni hotela o tem odloznem davku nič slišati in ga ni plačala. Višja oblast je, upoštevajoč neprijazno razpoloženje prizadetih lastnikov vozil, ta davek ukinila že leta 1939. Onim, ki so ga bili takoj plačali, so govorili na davčnih upravah, da jim bodo v plačani znesek odbili pri zemljarini že v jeseni leta 1939. Vemo pa za davčno upravo, ki ni hotela tega storiti ne leta 1939 in ne leta 1940, izgovarjajoč se, da ni od višje davčne oblasti obveščena o tem, da bi bil ta davek ukinjen. Naj vendar poskrbi nadrejena finančna oblast, da se vestnim davkoplačevalcem po nepotrebnem plačani davek povrne, oziroma v dobro šteje pri vplačilu kakega drugega davka!

— **Prosimo vse krajevne odbore Jugoslovanske Unije za zaščito otrok,** da pristopijo takoj k sodelovanju pri občinskih odborih za zimsko pomoč in da si prizadevajo, da bo uspeh čim večji. Pri razdeljevanju nabranih sredstev akcije za zimsko pomoč naj imajo krajevni odbori v vidu predvsem potrebe šolskih kuhinj ter pomoč porodnicam in družinam s številnimi otroki. — Banovinski odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok.

— **Februarska številka »Bogoljub-a«** ima tole bogato vsebino: **Članki:** Ključ do rešitve. — Naše darovanje. (A. Č.) — Zveza katoliških kmečkih mladcev. (Prof. A. Strupi.) — »Vera peša«. (J. Langerholz.) — O današnjem obubožanju. (P. dr. Roman Tominec O. F. M. — Bolnik in misel na večnost. (J. Rozman.) — **Krščanska družina:** Čarobna beseda »ljubezen«. — **Baragov kotiček:** Slovenski pogovori o materi. (J. Šašelj.) — **K inči:** Po naši krivdi. — **Marijine družbe:** W. Marivux S. J. — Remec dr. J.: Družba Jezusova in Marijine kongregacije. — Dopisi. — **Listek:** a) Mati Mariča. (V. Zorman.) — b) Carstvo brezbožnikov. (P. Croidys. — Fr. G.) — **Iz življenja Cerkve:** Po svetu, po domovini. — Vzgoja. — Iz kraljestva krščanske ljubezni. — Razno. — Dobre knjige. — Odgovori. — Pesmi. — **Štiri strani slik v barkotisku** (ovitek), 11 slik med besedilom. (Naročnina za vse leto 20 din, v skupinah 18 din. Naročite brž!)

— **Rok za vlaganje napovedi za dopolnilno prenosno takso** za petletje 19441—1945 je bil z razpisom finančnega ministrstva z dne 11. jan. 1941 št. 1422-III podaljšan do zaključno dne 15. februarja 1941.

Proti nevarnosti
okuženja po ustni duplini jemljite okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8·—, velikega zavitka Din 16·—.
Oglas reg. S. br. 15510, 27. V. 1939.

— **Skupinska potovanja po znižani voznini,** ki so bila ukinjena za božične praznike, so spet v veljavi. Za skupine od 8 oseb do 29 oseb velja popust 33%, za skupine nad 30 oseb pa 50%. Skupinska potovanja je treba prijaviti pismeno odhodni železniški postaji ali pri Putniku, za skupine do 50 oseb vsaj 12 ur, pri večjih skupinah pa vsaj 24 ur pred rednim odhodom vlaka.

— **F. PRISTAVEC,** realitetna pisarna Vas opozarja na inserat v današnji številki.

— **Polovična voznina.** Putnik sporoča, da velja polovična voznina za Belgrad (radiorazstava) za potovanje tja do 4. II., za povratek pa do 6. II. Člani nogometnih klubov, ki potujejo k občnem zboru Jugoslovanske nogometne zveze v Zagrebu, uživajo polovično voznino za vožnjo v Zagreb do 26. I., za povratek pa od 26. do 28. I. V februarju bo veljala polovična voznina za obisk Dubrovnika (pomorska razstava) in sicer, za potovanje tja od 31. I. do 28. II., za povratek pa od 2. II. do 8. III. Vsak potnik kupi pri odhodu celo vozovnico in legitimacijo K-13.

— **Fantovske odseke, dekliške krožke in prosvetna društva** opozarjamo na življenjepis dr. Antona Korošca, ki je izšel pri Mladinski založbi, Ljubljana, Stari trg 30. Broširan izvod stane 12 din, vezan 20 din.

— **Vse vozne karte pri Putniku.**

— **Sneg kopni. Jasno vreme.** Včeraj se je popoldne zjasnilo in prikazali so se gorski velikani na severu v lepi snežni odeji. Včeraj zjutraj je temperatura padla pod ničlo v Sloveniji in je znašala najnižja jutranja temperatura —2 do —1° C. Čez dan se je zelo dvignila nad ničlo. Tako je bilo v Ljubljani +12°, toplo in sončno, ko da nastopajo prvi dnevi pomladi. Sava počasi narašča. V hribih se sneg naglo taja. Pri Tacnu je sedaj Sava narasla za 15 cm nad normalo in je tam visoka 65 cm. Iz Radeč je prispelo na tehnični oddelek banske uprave kratko poročilo o stanju Save. Včeraj ob 7 je tam Sava dosegla 200 cm nad normalo. Iz Rečice javljajo, da je Dreta tam narasla do 220 cm visoko. Ljubljanica je do včeraj dopoldne še naraščala. Dosegla je najvišje stanje 205 cm, to za 125 cm nad normalo. Včeraj popoldne je začela padati. Upadla je za 10 cm.

Izseljenska akademija v Ljubljani

Izseljenska akademija bo nepreklicno v nedeljo 26. t. m. ob 10.30 v veliki dvorani hotela »Union«. Ker bi morala akademija biti že 15. decembra in so si mnogi že vstopnice nabavili takrat, zato s tem javljamo, da so takrat kupljene vstopnice za nedeljo še vedno veljavne.

Akademija ima zelo pester spored, kajti nastopa nad 300 dijakov in dijakinj ljubljanskih šol s pevskimi in glasbenimi točkami. Izseljenska mladina bo s svojo pesmijo izkazala ljubezen do rodnih bratov v tujini in jim hoče s tem pomagati v teh težkih dneh. Zato obisk akademije priporočamo vsej slovenski javnosti. Vstopnice se še dobe pri Družbi sv. Rafaela, in pa v nedeljo pred pričetkom pri blagajni v Unionu.

Spored je sledeč: 1. Državna himna, godalni orkester drž. učiteljišča. 2. Pesem izseljenca, deklamacija. 3. C. M. Weber: Sonatina op. 3, godalni ork. drž. učit. 4. Govor g. župana dr. Jura Adlešiča. 5. V. Novak: Uspavanka; Schubert: Čebela — violina in klavir, Osim Igor in Osana Jože. 6. Foerster: Gorenjci, iz opere »Gorenjski slavček«; V. Vodopivec: Ob večerni uri — moški zbor, klas. gimn., St. Premrl: V Korotan; J. Flajšman: Triglav — mešani zbor klas. gimn. 7. Pavčič Josip: Mehurčki — Stritar Nada. 8. Narodna: Kje so tiste stezice; E. Adamič: Tam gori za našo vasjo — zbor II. drž. deške šole. 9. H. Sattner: Nazaj v planinski raj; St. Premrl: Slovanska pesem — zbor gimn. na Rakovniku. 10. Joh. Strauss: Pomladni zvoki — Stritar Nada. 11. E. Adamič: Večerna pesem; Sl. Mihelčič: Kadar se Ciciban joče; E. Adamič: Kaj ti je, Mojca — zbor drž. učit. 12. D. Schwab: Kanglica, zbor in godalni orkester III. drž. real. gimnazije.

Trbovlje

Zasavsko lovsko društvo bo imelo občni zbor v nedeljo 2. februarja ob 9 dopoldne v gostilni Sušnik, Trbovlje, z običajnim dnevnim redom. Iz lovskega življenja in prakse bosta predavala gg. Adamič in Deisinger.

Litija

I. prosvetni večer v Litiji je v vsakem oziru odlično uspel. Čeprav so bila pota radi zapadlega snega zelo slaba, je bila udeležba vseeno prav lepa. Predaval je predavatelj iz Ljubljane o temi »Velesila sveta« Predavatelj nam je z resničnimi vzgledi dokazal, kako velik vpliv ima tiskana beseda na posameznika in na javno mnenje. Slab tisk naredi iz vernega in značajnega človeka brezverca in zločinca. Ker časopisje ustvarja javno mnenje, ni vseeno, kaj kdo bere! Prav slabo časopisje je v največji meri krivo današnjih slabih časov in vojek. Dolžnost vsakega resničnega katoličana je, da čita in podpira naše katoliško časopisje!

Pasja zapora v Litiji in okolici. Dne 18. januarja se je od nekod v Gradec pri Litiji pritepel neznan pes, srednje velik, rjave barve, star 3 leta, brez znamke, ki je napadel več oseb in psov. Radi suma pasje stekline je bil pes pri litijski postaji po konjaču ustreljen, okr. načelstvo pa je za občine: Litija, Trebeljevo, Kresnice, Vače, Zagorje in Šmartno pri Litiji odredilo strogo pasjo zaporo.

Prijava koles. Vsi lastniki koles se pozivajo, da vložé oziroma prijavijo svoja kolesa pri občini Litija do 31. januarja t. l. med uradnimi urami.

Kranj

Dramatski odsek Prosvetnega društva v Kranju ponovi v nedeljo ob 4 popoldne v Ljudskem domu Finžgarjevega »Divjega lovca«.

Odbor »Zimske pomoči« za mesto Kranj je imel v zadnjem času že tri seje, kjer je reševal razne prošnje. Odbor, ki mu predseduje g. dr. Igo Šilar, je že razposlal na razna podjetja in na privatnike prošnje, da bi darovali za »Zimsko pomoč«. Odziv je bil zadovoljiv in je odbor nabral že primerne vsote, ki jih je že in še bo razdeljeval revnim družinam. Za »Zimsko pomoč« so darovali po 10.000 din tovarni »Jugočeška« in »Intex«, obe iz Kranja, po 5000 din veletrgovina Adamič iz Kranja, Protituberkulozna liga, Prostovoljna gasilska četa v Kranju 2000 din, Berjak Franc, trgovec in tovarnar 500 dinarjev.

Razstava zaščitnega orodja v primeru sovražnega napada iz zraka je odprta v gasilskem paviljonu na Mestnem trgu. Vse posestnike vabimo, da si ogledajo razstavo. Podrobne informacije daje občina oz. pisarna Gasilske čete v Kranju.

Ljutomer

Ljudska univerza Ljutomer vljudno vabi na sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 26. januarja 1941 po osmi sv. maši v Katoliškem domu. Na sestanku bo govoril g. inž. Sodja iz Ljubljane »Življenje dr. Antona Korošca v slikah«. Prijatelji velikega pokojnika, vljudno vabljeni.

Studenec pri Sevnici

Bati se je, da bodo naše gorice radi mraza tudi letos trpele občutno škodo. Sv. Vincencij, ki je po sodbi naših vinogradnikov precej zanesljiv napovedovalec vinske letine, je sicer pokazal dokaj vedro lice, vendar pa ne vemo, če se smemo tudi v teh časih na njegovo prerokbo prav točno zanesti. — Te dni je dobila tudi naša občina s pomočjo okrajnega načelstva že dolgo pogrešano krušno moko. Občinski prehranjevalni odbor je določil, da se moka razdeli med trgovce po sledečem redu. Trgovina Jane dobi 105 kg, trgovina Hoja 542 kg, trgovina Valant 168 kg, trgovina Bizjak v Rovišah 35 kg. Razlika pri razdelitvi je povzročila med prizadetimi trgovci nezadovoljnost. Dobavna cena moki je s prevozom do Studenca po 5 din za kg, prehranjevalni odbor pa je določil ceno konsumentom 5.50 din za kilogram. Ker so bile nekatere revne družine na račun bolje situiranih že pri razdelitvi koruze občutno prikrajšane, spekramo na socialni čut odgovornih činiteljev oziroma trgovcev, da se režijski stroški pri nadrobni oddaji moke maksimirajo vsaj na stopnjo, ki je bila v trgovini doslej običajna.

Mežica

Poročila sta se g. Martin Krivograd, čevljar, in g. Jožefa Verdnik, hči rudarja. Bilo srečno!

Umrla je ga. Marija Orešnik, občinska reva. Pokojna bi letos izpolnila 80. leto. N. v m. p.

Prosvetno društvo uprizori v nedeljo ob treh popoldne v dvorani g. Toffa veselo tridejanko »Nebesa na zemlji«.

Metlika

V nedeljo, dne 12. januarja je bil v dvorani Prosvetnega doma II. občni zbor poverjeništva Kluba železničarjev JRZ v Metliki. Občnega zbora se je udeležil delegat kluba kontrolor g. Rudolf Golobič iz Ljubljane. Občni zbor je otvoril predsednik poverjeništva Dobovišek Ciril ter uvodoma počastil spomin pok. voditelja Slovencev dr. Korošca. Obenem je predlagal, da se pošlje njegovemu nasledniku dr. F. Kulovcu vdanostna brzojavka. Predlog je bil sprejet. Predsednik je nato podal poročilo o delovanju poverjeništva v Metliki, delegat g. Rudolf Golobič pa poročilo o delovanju kluba v Ljubljani. Pohvalil je delovanje poverjeništva, saj se je članstvo polnoštevilno udeležilo občnega zbora, kar je najlepši dokaz o delavnosti kluba. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen odbor s predsednikom Doboviškom Cirilom, nadzornikom proge v Metliki.

Tukajšnje poverjeništvo kluba železničarjev JRZ je v spomin pokojnega voditelja Slovencev g. dr. Korošca razdelilo med svoje najbednejše člane 609 din ter s tem najlepše počastilo spomin rajnega voditelja.

Po državi

***Smrt svetovno znanega hrvatskega učenjaka.** V četrtek dopoldne je v Zagrebu umrl **dr. inž. Franjo Hanaman,** profesor na tehnični fakulteti zagrebške univerze. Rajni se je rodil v Drenovcih v Slavoniji. Realko je končal v Zemunu, nato pa študiral kemijo na tehnični visoki šoli na Dunaju. Po odlično dovršenih študijah je leta 1899 postal asistent pri profesorju Wortmannu na tehnični visoki šoli na Dunaju. Takrat je izdelal nitke iz volframa, ki žarijo v žarnicah. Take žarnice lepše svetijo in porabijo manj električnega toka. Za to svojo iznajdbo je dobil tudi patente. Nato se je podal v Ameriko in tam nadaljeval svoje delo na iznajdbah. Vrnil se je v Evropo in se v Berlinu posvetil delu v metalurgiji. To njegovo delo je bilo kronano s tem, da je bil leta 1912 na tehnični visoki šoli v Berlinu promoviran za doktorja. Nato je šel spet v Ameriko. Med svetovno vojno je deloval kot metalurgični strokovnjak v tovarni za letalske motorje v dunajskem arzenalu. Po vojni se je vrnil v domovino in prišel v Zagreb. Postal je komisar za obrt in industrijo pri vladi narodnega veča. Leta 1921 je bil poklican na tehnično visoko šolo v Zagrebu, ki je postala pozneje tehnična faktulteta zagrebške univerze, kot profesor za anorganično tehnologijo in metalurgijo. Smrt ga je dohitela ravno sredi dela na organizaciji montanističnega oddelka na tehnični fakulteti. Profesor dr. Hanaman ni bil samo dober profesor in odličen strokovnjak, ampak tudi najboljši prijatelj in tovariš svojih dijakov. Pogreb rajnega učenjaka bo v nedeljo ob pol enajstih na Mirogoju v Zagrebu.

* **Predsednik dubrovniške paroplovne družbe umrl.** Te dni je v starosti 94 let umrl Friderik Glavič, predsednik dubrovniške paroplovne družbe. Rajni je bil najstarejši Dubrovničan. V zgodnji mladosti je potoval v Chile in si tam pridobil veliko premoženje, ki ga je po svoji vrnitvi vložil v službo domače paroplovbe. Njegovi pridnosti in sposobnosti se je zahvaliti, da je večina delnic paroplovne družbe prišla v roke domačinov.

* **Trije kaznjenci pobegnili.** V Lepoglavi so bili zaprti kaznenci Franjo Saboti, ki je bil obsojen zaradi uboja na 16 let in pol robije, Stjepan Bizovič, ki je dobil tudi zaradi uboja 14 let, in Milan Udorovič, ki je sedel zaradi ropa 8 let. Ker so se dobro obnašali, so jih te dni poslali na zunanje delo. Spremljal jih je paznik, ki je bil oborožen s puško. Ko so bili zločinci na cesti, je eden izmed njih, čeprav so bili vsi trije na rokah in nogah uklenjeni, nenadoma navalil na paznika ter mu s pomočjo svojih tovarišev vzel puško in ga onesposobil za boj. Zločinci so nato v kaznilniških oblekah, oboroženi s puško, pobegnili v gozd Ivančice. Zvečer so prišli v vas Maruševac, kjer so vdrli v neko kmečko hišo in s puško prisilili kmeta, da jih je rešil verig. Okrog polnoči so prišli v Varaždin. Na mostu jih je zalotil stražnik. Ker niso obstali, je hotel streljati, pa mu je samokres odpovedal. Kakor se je pozneje zvedelo, so naslednjo noč prebili v vasi Uršanec. Kmetje pripovedujejo, da se hočejo zločinci v prvi vrsti znebiti kazenske obleke in nato pobegniti na Madžarsko. Zločince zasledujejo številne orožniške patrulje.

»Moja žena mi je podarila za novo leto stroj za čiščenje preprog.«

»In vi njej?«

»Lovsko puško.«

Ljubljana, 25. januarja

Gledališče

Drama: Sobota, 25. januarja: »Othello.« Izven. — Nedelja, 26. februarja ob 15: »Cigani.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Krog s kredo.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 27. januarja: Zaprto.

Drama: Sobota, 25. januarja: »Hlapec Jernej.« Krstna predstava. Red Premijerski. — Nedelja, 26. februarja ob 15: »Carmen.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Pri belem konjičku.« Izven. — Ponedeljek, 27. januarja: Zaprto. — Torek, 28. januarja: Zaprto.

Rokodelski oder

Rokodelski oder bo uprozoril jutri točno ob 8 zvečer velezabavno komedijo »Matura« v režiji g. L. Korošca. Vstopnice bodo na razpolago jutri od 10—12 dop. in od 7—8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

Radio Ljubljana

Sobota, 25. januarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45 — 12 Plošče v venčku tako naj pojo, da zadovoljno bo vsako uho — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošče v venčku tako naj pojo, da zadovoljno bo vsako uho — 14 Poročila, objave — 17 Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Rad. ork. — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Poskočni napevi (plošče) — 20 Zunanjepolitični pregled (g. dr. Al. Kuhar) — 20.30 Pisan večer: Za konec meseca — nekaj godbe- šal in petja (Pisan glasbeni večer) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Z veseljem teden zdaj končamo, v slovo še nekaj plesnih damo...! — Konec ob 23.

Drugi programi

Sobota, 25. januarja: Belgrad: 19.40 Prenos iz Prizrena — **Zagreb:** 20 Prenos — **Bratislava:** 20.45 Kabaret — **Praga:** 20 Ork. koncert. — **Sofija:** 20 Kom. konc. — **Beromünster:** 19.30 Zbor — **Budimpešta:** 19.20 Operetna gl. — **Bukarešta:** 20. Simf. gl. — **Stockholm:** 20.10 Kabaret — **Ital. postaje:** 20.30 Kom. konc. — **Sottens:** 20.35 Plesna glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

V Zeleni jami spet nekaj lepega! Jutri popoldne ob 5 igrajo v korist Mladinskega zavetišča dekleta Poselske zveze v dvorani Zavetišča »Križev pot slovenskega dekleta«. Vabljeni! Pridite!

Vincencijeva konferenca sv. Jurija na Gradu priredi v nedeljo dne 26. t. m. ob 8 zvečer v Frančiškanski dvorani velezabavno igro s petjem v treh dejanjih: »Moč uniforme«. Med odmori vas bo zabaval domač orkester. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10—12 in od 5 predstave v Pax et bonum v Frančiškanski pasaži. Cene običajne. Vabljeni vsi.

Predavanja

Angleško društvo v Ljubljani opozarja na zanimivo predavanje, ki ga bo imela pod njegovim okriljem lektorica na naši univerzi ga. Fanny S. Copeland v torek 28. t. m. ob 18. v beli dvorani hotela Union. Naslov predavanju je: »Nekaj naših alpskih cvetlic«. Predavanje bodo spremljale njene lastne kolorirane skioptične slike. Kdor pozna neumornost in vztrajnost velike ljubiteljice naših planin, se bo gotovo z veseljem udeležil tega zanimivega predavanja.

Sestanki

Pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom dne 1. februarja ob 20 v gostilniških prostorih g. M. Sokliča, Pred konjušnico. Udeležba članov obvezna!

Moški odsek Prosvetnega društva Trnovo ima v nedeljo 26. t. m. ob 10. dop. važen sestanek v prosvetnem domu. Sestanek je obvezen za vse člane. Novi člani in prijatelji društva vljudno vabljeni.

Naše dijaštvo

Pevke in pevci! Drevi ob 6 in jutri ob 10 pevska vaja za akademsko službo božjo pri oo. frančiškanih. Pridite vsi točno!

Kino

Kino Vič predvaja danes ob pol 9 zvečer film: Krvavi kapetan. — V glavni vlogi Errol Flyn. Za dodatek zvočni tednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska 10; mr. Bohinc, ded., Cesta 29. oktobra.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravstveni viš. svetnik dr. Mis Franta, Poljanska c. št. 15/II. nadstr., telefon št. 32-84.

LJUBLJANA

Navodila za krušne karte

Vsi potrošniki, ki so v predkratkim oddanih vprašalnih polah navedli ime trgovca, pri katerem žele dobivati nakazane življenjske potrebščine, naj se brez odlašanja takoj zglase pri tistem trgovcu in zahtevajo od njega obrazec za obvezno prijavo. Pri trgovcu dobljeni obrazec naj poglavar gospodinjstva doma vestno in z resničnimi podatki izpolni ter podpiše. Na podlagi tako izpolnjene in podpisane izjave lahko že naslednji dan pri tem trgovcu dobi živilske nakaznice za vse člane svojega gospodinjstva, ki pri njem stanujejo, pri tem pa mora za vsako živilsko nakaznico plačati 25 par. Vsi oni potrošniki ali njih družinski poglavarji, ki pa v vprašalni poli niso navedli nobenega trgovca, pri katerem naj bi dobivali racionirana živila, dobe obrazce za obvezno prijavo in živilske nakaznice za februar neposredno v mestnem preskrbovalnem uradu v II. nadstropju Mestnega doma, levo, vhod s Streliške ulice. V tej pisarni se dobe od ponedeljka 27. t. m. dalje tudi obrazci obvezne prijave. Živilske nakaznice pa bo preskrbovalni urad zamenjaval za pravilno izpolnjene in podpisane prijave dne 29., 30., 31. januarja in 1. februarja t. l. tako, da v sredo 29. januarja dobe živilske nakaznice tiste družine, ki stanujejo v ulicah, cestah, trgih z začetnimi črkami A do G. V četrtek 30. januarja dobe živilske nakaznice družine, ki se imena ulic, cest in trgov, kjer stanujejo, začenjajo s črkami H do P. V petek 31. januarja naj pridejo po živilske nakaznice družine, ki se ulice, ceste in trgi, kjer stanujejo, začenjajo z R do Ž, a v soboto 1. februarja naj pridejo v mestni preskrbovalni urad v Mestni dom pri vhodu s Streliške ulice v II. nadstropje v pisarno na levi strani tisti, ki prej niso mogli priti. Ponavljamo, da bo dobil živilske nakaznice tako pri trgovcih, kakor na mestnem prehranjevalnem uradu samo tisti, ki bo prinesel s seboj z resničnimi podatki izpolnjeno in podpisano obvezno prijavo ter jo izročil trgovcu ali preskrbovalnemu uradu. Kdor prijave ne odda, ne more dobiti živilskih nakaznic. Da se ljudje ne bodo motili, navajamo zgled. Kdor je v vprašalni poli zapisal, da bo živila kupoval pri trgovcu Antonu Verbiču v Stritarjevi ulici, naj gre v to trgovino po obrazec za obvezno prijavo. Ta obrazec naj doma vestno izpolni z resničnimi podatki ter naj ga podpiše poglavar gospodinjstva. S tem obrazcem ali obvezno prijavo naj dotični drugi dan spet gre h trgovcu Antonu Verbiču v Stritarjevo ulico ter naj mu da to izjavo. Izjava ostane pri trgovcu, a trgovec mu takoj izroči živilske nakaznice, vendar pa mora konzument trgovcu za vsako živilsko nakaznico plačati 25 par. Če pa kdo, ki stanuje v Stritarjevi ulici, v vprašalno polo ni zapisal imena trgovca, kjer kupuje živila, ta naj pride v ponedeljek 27. ali v torek 28. t. m. v preskrbovalni urad po obvezno prijavo. To prijavo naj potem doma izpolni z resničnimi podatki ter podpiše, nato naj pa to prijavo prinese v petek 31. januarja v preskrbovalni urad, jo tam odda in zanjo dobi živilske nakaznice, ko je plačal za vsako nakaznico 25 par. Prav v petek, 31. januarja pa ta mora zato iti v preskrbovalni urad, ker ni v prijavo napisal imena trgovca, kjer kupuje živila, in tudi zato, ker stanuje v Stritarjevi ulici, ki se njeno ime začenja s črko S. Dnevi so torej določeni po črkah, ki se z njimi pričenjajo imena ulic, cest, trgov, kjer kak potrošnih stanuje — njegovo ime ali ime trgovca pa pri razdelitvi nakaznic v preskrbovalnem uradu ne igra nobene vloge. K pekom, kjer ljudje kupujejo kruh, ni treba nositi obveznih prijav in od njih zahtevati živilskih nakaznic, ker morajo oddati prijave samo pri trgovcih in v preskrbovalnem uradu, kjer dobe tudi nakaznice, ki bodo z njimi dobili tudi kruh pri peku.

*

l **Važno za obrtnike! Rok za vlaganje prijav pridobnine, davka, pavšala itd. je kratek. Pri sestavljanju napovedi je vsem obrtnikom na razpolago davčni strokovnjak v nedeljo od 9 do 10 dopoldne v pisarni Zveze slovenskih obrtnikov v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 25.**

l **Maša za turiste in izletnike** bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 7 zjutraj.

l **Razstava akademskega slikarja Frana Klemenčiča** bo v nedeljo ob 11 dopoldne otvorjena.

l **Na koncertu mesta Ljubljane** v spomin častnemu meščanu dr. Antonu Korošču v ponedeljek 3. februarja ob 20 bo Glasbena matica z Ljubljansko filharmonijo in našimi najodličnejšimi solisti go. Zlato Gjungjenac, go. Franjo Golobovo, g. Josipom Gostičem in g. Julijem Betettom pod vodstvom dirigenta g. Mirka Polča že tretjič izvajala to veličastno delo z največjo popolnostjo. Zanimanje za ta sijajni koncert, ki je ves njegov čisti dohodek namenjen za zimsko pomoč ljubljanskim revežem, je vsak dan večje in zato spet opozarjamo na predprodajo vstopnic v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

l **Prometna novost pred glavno pošto.** V petek zjutraj smo v središču Ljubljane pred glavno pošto doživeli majhno senzacijo, mestna občina je namreč uredila za prometnega stražnika pred glavno pošto posebno novo postojanko. Ta je bila tudi potrebna, saj pri živahnem prometu pred glavno pošto in na nerodnem in deloma ozkem križišču stražnik marsikaj ni videl, kam naj se umakne, da ga morda kak vročevrvnež s svojim vozilom ne podre. Še bolj težko službo pa je imel prometni stražnik, če je hitro zapadlo več snega in kupi še niso bili pospravljeni. Poleg vsega tega pa je križišče že zaradi nekoliko nagnjene Prešernove ulice in različnih križanj cest nepregledno. Te nedostatke, ki so prometnega stražnika deloma ovirali pri njegovem poslu, deloma pa ga spravljali v nevarnost, so skušali odstraniti na ta način, da so mu postavili majhen, kadi podoben podstavek, s katerega sedaj z večje višine mnogo lažje opazuje promet, hkrati pa je zavarovan pred neprevidnimi vozniki. Postojanka prometnega stražnika je visoka okrog 2 m in bo potem, ko bo s pretzkusi določeno zanjo najugodnejše mesto pritrjena z močnimi vijaki v tla. Kad ima nekako v sredi svoje višine dno, na katerem stoji stražnik, ki je nekako do boka za ograjo, ki ima na eni strani tudi vratca, skozi katera stražnik lahko vstopi. Za hud mraz so pripravili stražniku tudi velike, debele slamnate čevlje, v katere bo stražnik lahko stopil. Ker se na ozkem stolpu ne bo mogel mnogo prestopati, mu bodo ti čevlji prišli kaj prav. Ves stolp je sivo pobarvan, ter ima rdeče barvane obroče. Postavljen je za sedaj na začetek in v sredo Aleksandrove ceste, kjer bo urejen še prometni otoček, ki bo ločil desni in levi pas ceste v dva dela. Taki prometni stolpi so v drugih mestih na nerodnih križiščih skoraj redno postavljeni in dobro služijo svojemu namenu. Ljubljančani so seveda sprejeli to novost s številnimi dovtipi. Tako je na primer neki Trnovčan že zgodaj zjutraj zaklical prometnemu stražniku, zakaj dela Trnovčanom konkurenco in tlači zelje kar sredi mesta. Drugi se je spomnil stare ribniške šale in ga vprašal, če mu bodo kaj kmalu . Še marsikaj drugih je bilo razdrtih na račun prometnega stolpa, ki bo seveda čez 14 dni vsakdanjost, na katero smo se navadili, prav tako, kakor smo se navadili na ograje ob pločnikih.

l **Prodaja delavskih tedenskih tramvajskih listkov** je odslej tako urejena, da bo blagajna električne cestne železnice v poslovalnici na Bleiweisovi cesti ob sobotah odprta do 19. S tem je delavstvu storjena prav znatna usluga, ker so uradne ure blagajne podaljšane za dve uri, da delavstvu, ki se poslužuje tedenskih voznih listkov, ni treba gubiti časa.

l **Prestavljena tramvajska postajališča pred pošto.** Ker so postavljene ograje in s tem urejeni prehodi na križišču pred glavno pošto, od nedelje, 26. t. m. dalje tramvajski vozovi pri vožnji od Ajdovščine proti pošti ne bodo več obstajali pred trgovino Bata in v Prešernovi ulici pred pošto, temveč na prostoru ob telefonski celici pred kavarno Emona. Pri vožnji v smeri proti Ajdovščini pa ostaneta postajališči viške in šentviške proge pred pošto v Šelenburgovi ulici, postajališče meščanske proge pa pred Slonom v Prešernovi ulici na sedanjem prostoru. To spremembo je predpisala nadzorna oblast z namenom, da se razbremeni ustje Šelenburgove in Prešernove ulice.

l **Predavanje o jadralnem letalstvu.** — V sredo, dne 29. t. m. bo ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice predaval g. Juro Baumgarten o jadralnem letalstvu. Uvodoma bo spregovoril nekoliko splošnih besed o barvni fotografiji, potem pa bo prešel na samo predavanje, ki ga bo spremljalo okoli 60 izredno lepih in zanimivih barvnih diapozitivov. Snov za predavanje mu je dalo življenje jadralcev na Blokah, kjer je dobršen čas preživel tudi predavatelj sam. To predavanje posetite vsi, ki vam je letalstvo drago, posetite ga vsi, ki se za letalstvo zanimate, prav posebno pa za jadralstvo! — Vstopnina je 2 din in se vstopnice dobe v tajništvu Aerokluba, Gledališka ulica 10, od 10 do 12 ure dopoldne in od 15 do 18 ure popoldne. Člani Aerokluba in podmladkov imajo vstop prost, če se izkažejo s člansko izkaznico.

l **V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.**

l **Vsi poslodajalci v Ljubljani,** ki zaposlujejo hišno služabništvo morajo nabaviti najpozneje do dne 31. januarja 1941 davčne karte za leto 1941. Kdor ne bo nabavil davčne karte ali je ne bo nabavil pravočasno, bo moral plačati kot kazen 5 kratni znesek rednega davka. Davčna karta stane 52 din, prispevek znaša za obrambni sklad 3 din, za bednostni sklad 25 din, skupaj 80 din. Davčne karte se dobe pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/II. nadstropje, soba št. 14.

l **Petkov ribji trg.** Po dolgem času so prišle včeraj na trg ščuke, ki so bile po 28 din kg. Karpi so bili po 24 din in domače postrvi po 40 din. Zaradi južnega vremena je lov na Jadranu prav slab. Včeraj je bilo pripeljanih v Ljubljano s Sušaka do 150 kg morskih rib. Izbira je bila neznatna. Največ je bilo sardelic, ki so bile po 14 din kg, dalje ušate po 16 din kg. Drugih morskih rib sploh ni bilo na prodaj. Ostali živilski trg je bil včeraj nekoliko živahnejši kot druge dneve v mrazu.

l **Na stavbah je delo oživelo** V prvi polovici januarja je mraz popolnoma zavrl delo na raznih stavbah. Zidarji so počivali. Sedaj, ko je nastopilo milejše in toplejše vreme, je delo na stavbah oživelo. Tako so začeli delati na tržnicah ob Ljubljanici, pa tudi po drugih stavbah se zidarji že gibljejo.

Horia Sima, voditelj enega krila romunskih legionarjev.

MARIBOR

Obnovitev tedna zimske pomoči

Maribor, 24. januarja.

Maribor je bil eno prvih mest, ki je začelo po hudi zimi l. 1928-29, ko mu njegova prorač. finančna sredstva niso več zadoščala, s sodelovanjem dobrodelnih in narodnih društev organizirati med meščani mesta akcijo za pomoč brezposelnim in siromašnim meščanom. Ustanovljen je bil tako imenovani odbor »Pomožne akcije«, ki je zbiral prispevke v gotovini in darove v naturalijah ter jih po socialno-političnem uradu mestne občine delil med najpotrebnejše. S temi prispevki, podporo kr. banske uprave iz bednostnega fonda in največ z rednimi občinskimi proračunskimi sredstvi je občina začela izvajati javna dela, kjer je zaposlovala preko zime več sto delavcev, največ sezonskih, ki izgubijo na zimo zaradi končanja sezonskih del svoj zaslužek in s tem kruh za svoje družine. Mnoge je prehranjevala v svojih kuhinjah in jim nakazovala življenjske potrebščine.

Mariborski meščani so to akcijo in prizadevanje občine za siromašne, plemenito podpirali vseh zadnjih 10 let tako s prostovoljnimi prispevki kakor s plačevanjem socialne davščine, ki jo je bila mestna občina prisiljena uvesti v poslednjih letih. Beda in stiska je bila velika, vendar so se potrebni s temi podporami še nekako prebili skozi zadnje zime, ker sta nam vsaj kolikor toliko prizanašali draginja in pomanjkanje.

Letošnja zima pa je najkritičnejša, kar jih preživljamo. Potrebe revnih rastejo iz dneva v dan, draginja narašča in z njo pomanjkanje. S tem v zvezi se čim dalje bolj množi število brezposelnih in potrebnih, ki iščejo pomoči pri javnih ustanovah. Država, banovina in občine posvečajo danes največjo skrb, kako tem odpomoči, vendar jim ne zadostujejo sredstva, ki so jim na razpolago.

Koliko skrb za pomoč bednim vodi ravno država in najvišje osebe državnega vodstva, dokazuje dejstvo, da je prevzela predsedstvo Akcijskega odbora za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije Nj. kr. Vis. kneginja Olga sama, podpredsedstvo pa predsednik in podpredsednik ministrskega sveta. Tudi za dravsko banovino je pred kratkim imenoval g. ban pod svojim vodstvom odbor za zimske pomoči, v katerem sodelujejo ljubljanski in lavantinski knezoškof ter predsedniki vseh večjih javnih dobrodelnih korporacij.

Toda s tem potrebam še ni zadoščeno, potrebno je sodelovanje nas vseh. Vsi moramo pomagati in vsi prispevati vsak svoj del, pa četudi nas to stane žrtve, ki jih doprinašamo k omiljenju potrebe teh, ki so v največji bedi in stiski.

Dosedanjim prošnjam in pozivom so se mariborski meščani sicer odzvali s primernim zneskom, ker so nekateri prispevali večja darila, toda število darovalcev je za naše mesto premajhno. Dosti jih je še med nami, ki ne bi čutili škode in pomanjkanja s primernim, pa četudi vsaj z manjšim darom. V nabiralnem tednu od 31. decembra lanskega leta do 5. januarja letos, ki je bil odrejen istočasno za vso državo in ki ga je občina izvedla s sodelovanjem Slovenskih fantov, Sokola in Skavtov, je bilo nabranih le 18.114 dinarjev.

Odbor zimske pomoči za dravsko banovino je zaradi nezadostnega odziva in velike potrebe odredil ponovno teden zimske pomoči v času od vštevši 2. februarja do vključno 8. februarja 1941.

Mestna občina ponovno prosi vse meščane, naj se v teh dneh spomnijo s prispevki teh, ki so zaradi socialnih in gospodarskih pretresov zadnjega časa ostali brez sredstev in zaslužka in čijih otrokom primanjkuje kruha. Vse plemenite dosedanje darovalce prosi, da priskočijo na pomoč s ponovnimi prispevki. Vsa društva, združenja in ustanove naj izvršijo v tem tednu zbirko med svojimi člani. Po možnosti naj se v letošnjem letu nameravane prireditve vršijo ta teden v korist zimske pomoči. Lastnike trgovskih, obrtnih in industrijskih lokalov in podjetij prosi, da organizirajo zbiranje sredstev in prispevkov po svojih lokalih in podjetjih.

Denarni zneski naj se nakazujejo mestni blagajni, Slomškov trg 11, darila v naturalijah pa v smislu svoječasnega poziva socialno-političnemu uradu, Rotovški trg 9.

Vse naše žrtve, ki jih storimo svojim sobratom in soljudem, bodo obrodile narodu in državi obilen sad in plačilo.

Predsednik mestne občine: dr. Juvan, sr. r.

Izdaja nakaznic za kruh in moko

Mestni preskrbovalni urad bo pričel z izdajanjem živilskih nakaznic za moko in kruh v torek, 28. t. m ter naslednje dneve do vključno 31. jan. 1941. Nakaznice se bodo izdajale v torek 28. t. m. od 9—12 in od 14—17, naslednje dneve pa od 8—12 in od 14—17. Živilske izkaznice se bodo izdajale izključno le hišnim lastnikom, oziroma upraviteljem za vse stanovalce njegove hiše (najemnike, podnajemnike, služkinje itd.). Hišni lastniki oziroma upravitelji se morajo ob dvigu nakaznic izkazati z veljavno s sliko opremljeno legitimacijo in davčno knjižico hiše, za katero bo prevzel nakaznice. Cena znaša 25 par od komada in jo plača upravitelj ali hišni lastnik mestnemu prehranjevalnemu uradu ob prevzemu. Znesek mu povrnejo stanovalci. Pozivamo vse hišne lastnike, oziroma upravnike, da dvignejo nakaznice v uradnih prostorih, ki bodo posebej objavljeni v dnevnem časopisju. Nakaznice stopijo v veljavo 1. februarja in so hišni lastniki oziroma upravniki odgovorni, da njihovi stanovalci pravočasno prejmejo življenjske nakaznice. — **Mestno poglavarstvo v Mariboru:** predsednik **dr. Juvan.**

*

m **Prevzvišeni gospod škof dr. I. J. Tomažič** je v počastitev spomina pok. dr. Ant. Korošca daroval za Slomškov dijaški dom v Mariboru 3000 din. Vodstvo dijaškega doma se mu za plemenit dar iskreno zahvaljuje.

m **Družabni sestanek Slov. kat. akad. starešinstva** se vrši danes zvečer ob 8 v klubski sobi Grajske kleti. Vse člane starešinstva opozarjamo, da se bodo poslej taki sestanki vršili vsako soboto.

m **Tečaj »Resnica o zakonu«** na Betnavi pri Mariboru v dnevih od 29. jan. do 1. febr. je prenapolnjen. Nove prijave se več ne sprejemajo. Neprijavljena dekleta naj na tečaj ne pridejo. Da se bo ugodilo želji mnogih deklet, se bo ponovni tečaj vršil od 5. do 8. febr. pod istimi pogoji kakor dosedanji.

m **Protituberkulozni dinar.** Nabiralna akcija za zgradbo azila jetičnim bolnikom je v mesecu novembru lanskega leta dosegla vsoto 637.629 din, koncem leta 1940 pa že 675.241 din. Izven stanovanjske akcije so prispevali v gradbeni sklad delavci grofa Attemsa v Slov. Bistrici 262 din, občina Jarenina 100 din, Narodna banka v Mariboru 200 din, F. D. E. iz Kopališke ulice mesto nagrobnega venca 100 din, Ferdo Inkret namesto nagrobnega venca 150 din, tovarna Oetger 120 din ter odsek trgovcev s prometnimi vozili pri Združenju trgovcev v Mariboru 100 din. Protituberkulozna liga se ob zaključku letnega računa najprisrčnejše zahvaljuje vsem darovalcem za njihove prispevke, zlasti pa hišnim posestnikom, stanovanjskim najemnikom, hišnim upraviteljem in oskrbnikom, industrijskim podjetjem, obrtnikom in trgovcem, delavcem in ostalim meščanom mesta Maribora ter darovalcem iz mariborske okolice.

m **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD vrši jutri, v nedeljo, dr. Stanislav Erjavec, Glavni trg 22-III.

m **Občni zbor »Zveze tekstilnih strokovnjakov kraljevine Jugoslavije«, sedež Maribor,** bo 9. februarja t. l. v Lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru ob 9 dopoldne. Vabimo na ta občni zbor vse absolvente tekstilnih šol in tekstilne mojstre. — Odbor.

m **Velike težave okoliških občin z ureditvijo prehrane.** Nakaznice za moko in kruh ne bomo dobili samo v Mariboru, temveč tudi v okolici. Okoliške občine, ki so izredno velike ter imajo vse skupaj skoraj toliko prebivalstva kakor mesto Maribor samo, imajo zdaj velike težkoče s popisom stanovalcev in sestavljanjem kartoteke. Te občine nimajo tako velikega upravnega aparata, kakor ga ima mesto, pa so morale zato najeti pomožne moči. Samo na Pobrežju, ki šteje 12.000 prebivalcev, so morali najeti 6 pomožnih oseb.

m **Priprave za gradnjo nove mariborske tržnice** so spet napredovale, ker se je posrečilo mestni občini končno zaključiti kupno pogodbo za znano gostilno »Pri treh mladenkah« na Vojašniškem trgu. Lastnici te gostilne sta skraja postavili velike zahteve, nakar je bilo uvedeno razlastitveno postopanje, ki se je pa končalo s kompromisom ter je občina kupila gostilno za 400.000 din.

m **Odjuga je povzročila velike sitnosti.** Pri mestnem električnem podjetju in pri vodstvu telefonske centrale v Mariboru si bodo zadnjo odjugo zapomnili. Še nikoli jim odjuga ni povzročila toliko sitnosti, kakor sedanja. Plazovi snega, ki so grmeli s streh, so padali na električne in telefonske napeljave ter povzročili veliko motnje. Monterji mestnega električnega podjetja in telefonske centrale so imeli obilo dela, da so popravljali nastalo škodo.

m **Velike tatvine v železniških vagonih** je prijavila orožnikom železn. postaja na Teznem. Orožniki so zdaj izsledili tatove, ki so ponoči kradli z vagonov razne železne predmete ter so odmontirali celo odbijače. Orožniki so prijeli Konrada Dokla iz Sp. Dobrave, ko je nesel po Ptujski cesti v Maribor naprodaj ukraden odbijač ter so na ta način spravili na varno celo družbo.

Gledališče

Sobota, 25. jan. ob 20: »Habakuk«. Red C. Nedelja, 26. jan. ob 15: »Na cesaričin ukaz«. Zadnjič. Znižane cene. - Ob 20: »Lepa Vida«. Zadnjič.

CELJE

c **Minister dr. Kulovec v Celju.** Na Svečnico, dne 2. februarja, bo na širši okrajni seji JRZ podal poročilo o sedanjem političnem položaju predsednik, minister g. dr. Franc Kulovec. Na seji bosta referirala tudi banovinski tajnik JRZ g. Kranjc Marko in senator g. Alojzij Mihelčič. Seja bo ob 9 dopoldne v Domu.

c **Zborovanje Slomškarjev.** Podružnica Slomškove družbe za okraje Celje, Gornji grad, Laško in Šmarje pri Jelšah bo priredila v ponedeljek, dne 3. februarja ob 8 zjutraj na II. državni deški ljudski šoli v Celju svoje letno zborovanje. Po občnem zboru bodo predavali banski šolski nadzornik Bobič Ferdo, nato pa še dr. Hanželič Rudolf, Prislan Janko in Zupan Jože. Ob tej priliki bo tudi učni nastop v V. razredu. Z odlokom kr. banske uprave iz Ljubljane je za udeležence dan pouka prost. Vabljeni člani in prijatelji Slomškove družbe!

c **Smučarske tekme ZFO.** Fantovski odsek Celje I. priredi dne 2. februarja, na Svečnico, dopoldne in popoldne smučarske tekme v Zagradu. Spored: v soboto ob pol 8 zdravniški pregled in žrebanje. V nedeljo o b7 zjutraj skupna sv. maša v župnijski cerkvi, ob 8 pa skupen odhod na start za smuk. Ob pol 10 start mladcev na 2 km dolgi progi, ob pol 11 start lanov na 8 km dolgi progi. Ob 1 popoldne bo start mladcev za slalom. Ob tri četrt na 2 pa start članov. Razglas izida bo ob pol 4 pri Kolencu. Vabljeni sosedni odseki!

c **Mladinski dom v Gaberjih** obhaja na Svečnico praznik svojega zaščitnika in apostola mladine sv. Janeza Boska. Kot priprava na praznik bo od 24. jan. do 2. febr. devetdnevnica: vsak večer ob pol 8 govor o don Bosku, litanije in blagoslov. Na Svečnico bo pred slovesno službo božjo ob 9 blagoslovitev novega zvona za don Boskovo kapelo. Popoldne ob 5 priredijo mladci in gojenci Doma veliko igro »Križarska vojska«.

c **Na prosvetnem večeru** v torek, dne 28. jan., bo imel ob 8 zvečer v Domu zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o gospodarskih, kulturnih in socialnih prilikah v Slovenski Krajini g. profesor Jože Maučec.

c **Umetniška razstava.** Člani kluba »Neodvisnih« iz Ljubljane prirede v Celju prvič razstavo svojih del v dvorani Uniona, od 2. do 16. februarja. Razstave se bodo udeležili Maksim Sedej, Stane Kregar, Zdenko Kalin in Karel Putrich.

c **Večerna avtobusna zveza** Dobrne s Celjem, z odhodom iz Dobrne ob 17.40 i povratkom iz Celja ob 20.40, je ob nedeljah in dnevih pred prazniki ukinjena.

c **† Ana Počivavšek.** V Imnenem je umrla 43 letna žena posestnika Ana Počivavšek. Pokojna je bila mati osmih otrok. Naj počiva v miru!

c **Gremij trgovcev v Celju** opozarja vse svoje članstvo, da naj do 4. februarja izvrši pri davčni upravi napoved za pridobnino, rentnino in davek na poslovni promet.

c **Glas delavcev.** »Slovenski delavec« poroča iz Celja: Brezposelni delavci so se letos zanesli, da bodo ostale njihove članske pravice v celoti obvarovane za čas orožnih vaj, kakor je bilo objavljeno tudi od OUZD. Pri podeljevanju podpor na Borzi dela pa se čas, katerega je prebil delavec na orožnih vajah, ne šteje med prispevne dni. Tako so ti siromaki dvakrat prizadeti. Upravo Javne borze dela v Ljubljani prosimo, da se postavi na isto stališče kakor OUZD, da se šteje uslužbencu čas na orožnih vajah med prispevne dni.

c **V Arji vasi pri Celju** je umrla ugledna žena posestnika, 66 letna Marija Žuževa. Pokojno so v četrtek popoldne položili k večnemu počitku ob obilni udeležbi na žalskem pokopališču. Naj v miru počiva!

c **Za avtobusno koncesijo** se poteguje neki Laščan, da bi uvedel avtobusno zvezo Celje-Laško. Celjsko mestno avtobusno podjetje je to progo pred leti zaradi varčevanja, oziroma slabega prometa ukinilo, vendar bi prebivalstvo uvedbo nove avtobusne zveze gotovo pozdravilo in se je tudi posluževalo.

c **Osamljen je umrl.** V Zgornji Rečici pri Laškem so našli mrtvega v postelji, v zaklenjeni sobi, 62 letnega delavca Jožefa Ceperlina. Bil je dninar ter je živel v pomanjkanju. Pravijo, da je umrl zaradi izčrpanosti in mraza, drugi zopet, da ga je zadela kap. Naj v miru počiva!

c **Upraviteljstvo ljudske šole v Vel. Pirešici** se zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so pripomogli k obdaritvi revnih učencev, zlasti pa kr. banski upravi v Ljubljani. Po prizadevanju ge. Herberstein Terezije, zasebnice v Vel. Pirešici, so darovali: Friderik Dietrich, industrijalec v Indiji, 500 dinarjev, inž. Tunner Ludvik v Belgradu 200 din, nameščenci tovarne zacement dr. Pavla Kornfelda v Beočinu 580 din, lekarna Tončič v Celju 50 din, inž. Grasl v Beočinu razna zimska oblačila. Ker je bila ustanovitev šolske kuhinje neizvedljiva, dobe slabotnejši učenci zjutraj skodelico mleka po dobrotljivosti veleposestnice gdč. Irme Ježovnikove, ki prispeva dnevno 6 l mleka. Mleko darujejo dalje: Guzej Ignac, Križan Andrej in Jelen Karel, po možnosti prispevajo še drugi posestniki.

c **Desno nogo in levo roko** si je zlomil pri padcu 38 letni Atelšek Janez iz Belih vod pri Topolščici.

KULTURNI OBZORNIK

Gorkega: Na dnu

(Gostovanje Mariborskega Narodnega gledališča)

V četrtek, dne 23. januarja smo imeli v Drami prvo gostovanje v letošnji sezoni. Obiskali so nas Mariborčani in igrali Gorkega »Na dnu«. To gostovanje mariborskega Narodnega gledališča ni bilo slučajen obisk, ampak zavesten izraz prizadevanja, da se čim bolj utrdijo kulturne vezi med obema slovenskima prestolnicama Priznati moramo, da so stiki med Ljubljano in Mariborom v resnici prerahli, ne samo kar zadeva gledališče, ampak vobče kulturno in vse narodno delovanje. S tega vidika je bilo četrtkovo gostovanje razveseljiv dogodek, tem bolj ker vsi čutimo, kako velikega pomena so zlasti v današnjih časih kulturne ustanove in njihovi napori ne le v središču, ampak še posebno na robu narodnega ozemlja.

Pavle Kovič v vlogi romarja Luka v Gorkega Na dnu

Kajpada nismo pozdravili tega obiska samo z narodnostnega vidika, ampak nas je zanimalo in veselilo gostovanje Mariborčanov tudi s čisto kulturnega in umetniškega vidika. Po prvem gostovanju mariborskega ansambla predlanskim ob priliki dvajsetletnice obnovljenega Narodnega gledališča v Ljubljani, ko so nas presenetili z res uspelo uprizoritvizo Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«, smo upravičeno želeli, da bi imeli še večkrat priliko videti napore njihovega umetniškega prizadevanja. Letos, ko se nam je ta želja slednjič izpolnila, smo bili še posebno radovedni, ker so se nam napovedali z igro »Na dnu«, ki predstavlja tudi za najboljše gledališče resno umetniško preizkušnjo.

To delo Maksima Gorkega ni poneslo samo slavo njegovega avtorja daleč izven meja njegove domovine, ampak je dalo med drugimi izbranimi stvaritvami klasične in moderne dramatike tudi osnovo za delovanje pomembnih gledaliških smeri polpretekle dobe, kakršne predstavljajo na primer Reinhardtovo ali pa Umetniško gledališče, ki je pred dvajsetimi leti gostovalo z njim tudi v Ljubljani. Igra prav za prav ni drama, ampak v dramatski obliki podan mozaik človeških usod, žrtev narave, bede in krivičnega družabnega reda, tako da vpliva predvsem s svojo tematiko, ki je zajeta iz dna življenja. To življenje je zajel Gorki v njegovi zunanji in notranji grozi, prav kakor je tudi v slogu združil najbolj surovi naturalizem in ruski religiozni misticizem. »Na dnu« je tako podoba razgaljene človeške bede, ki pa je ne spoznamo samo v njeni socialni, ampak tudi v njeni duhovni stiski. »Dno« je v tem delu resnično okolje izgubljenih in zavrženih eksistenc, a hkrati podoba brezna potapljajočih se duš. Pisatelju narekuje besedo predvsem usmiljenje do človeka, ki stopa v tem delu pred nas gol, brez tistih razlik, ki so posledica socialnih nasprotij in predsodkov, zverinski, a tudi otroško nebogljen. Glasnik te človečanske misli, porojene iz dobrote, je romar Luka, čigar nauk o dobrem človeku se uliva kot hladilno olje na rane bednih človeških kreatur, v katerih vendar še ni popolnoma umrlo hrepenenje po lepšem in boljšem svetu. To delo je tako kljub naturalizmu izrazito novoromantično in človek bi tvegal primero s Cankarjevo »Lepo Vido«, če bi ne bil prisiljen hkrati ugotoviti poleg velike slogovne razlike tudi bistveno drugačno vsebinsko razrešitev. Medtem ko v delu slovenskega umetnika izzveni pesem hrepenenja v optimistično vero v odrešenje, ruski avtor sam izpodmakne tla svojemu mesijanizmu s tem, da poudari protest in z njim vero v avtonomnega človeka, ki pa prav ob koncu doživi popoln poraz, tako da se zaključi izrazito v duhu dekadence kot tragično nihanje med voljo in močjo

Uprizoritev mariborskih igralcev, ki jo je pripravil režiser Narodnega gledališča v Mariboru g. J. Kovič, je poudarila predvsem tematiko tega dela in nam pokazala svet izkoreninjencev v otipljivi naturalistični podobi. Tako je bil zamišljen prostor, a v skladu z okoljem je bila tudi igra celote in posameznikov. Značilno za osnovno pojmovanje je, da je bila tudi karakteristika posameznikov poudarjena bolj v izrazitih maskah, kakor s prijemi v globino. Čeprav ni dvoma, da je imel režiser glede tega vezane roke v toliko, kolikor mu je primanjkovalo izrazitejših moči, ki jih tako delo zahteva, je vendarle že njegov režiserski prijem sam usmeril igro v prvi vrsti k površini, k okolju, k fabuli. S tem je dosegel precejšnjo stopnjo nazornosti, vendar pa je zaradi tega deloma trpela atmosfera, ki mora dvigati to slogovno nikakor ne enotno delo nad golo zunanjo resničnost. Za to, da sodimo pravilno, pričajo med drugim tudi prehrupni poudarki, dasi gredo le-ti deloma nedvomno tudi na račun nevajene akustike. Med najbolj uspeli del igre štejem poleg nekaterih detajlov v prvem in drugem dejanju začetno polovico tretjega dejanja. Četrto dejanje je v celoti manj uspelo, vendar so posamezni igralci (Satin, baron) ravno v tem dejanju pokazali največ.

Kar zadeva igro posameznikov, ima moški ansambel nedvomno premoč. Med njimi je dosegel največji uspeh g. P. Kovič, čigar romar Luka je bil resnična igralska umetnina. To odrsko podobo, ki dela čast mariborskemu ansamblu, je odlikovala skladnost pojava in osebnosti, ki je bila prisotna v sleherni kretnji in besedi. Moč njegove umetnosti se je pokazala predvsem v tem, da kljub temu, da je dal celotni predstavi najmočnejši poudarek, ni oviral ansambelske igre, temveč ji bil kot neprisiljeno središče samo v oporo. Prav tako nas je ugodno presenetil g. R. Nakrst kot baron. Ta igralski brat rajnkega Železnika je pokazal v tej vlogi zlasti mnogo darovitosti za psihološko in mimično označitev. Ob teh dveh igralcih se je močno uveljavil tudi g. M. Košič, čeprav je bil njegov posestnik nočnega azila tu in tam morebiti le nekoliko preveč ostro poudarjen. Med ženskimi močmi je videti najčistejši igralski talent ga. Elvira Kraljeva, ki je v vlogi Nastje pokazala smisel ne le za zunanjo podobo, ampak tudi za notranjo poglobitev. Takoj za njo bi imenoval go. M. Zakrajškovo; njena trgovka s štruklji sicer ni bila vseskozi na isti višini, a njen prvi nastop je razodeval pristno odrsko naravo. Simpatičen pojav predstavlja tudi ga. Branka Rasbergerjeva; vendar je bila njena Nataša najboljša v nemi igri. Igralsko je bila njena igra plemenita v zunanji kretnji, medtem ko se mi zdi notranje hladna. Manj prepričevalna je bila ga. Ema Sterčeva, ki je igrala Vasiliso. Neenotno učinkuje zlasti igralkina očitna borba med temperamentom in patosom, dasi je sicer njena podoba te vražje ženske teatralično učinkovita. Jetično revico Ano je posebno v prizorih z Lukom zadovoljivo podala ga. Slava Gorinškova.

Izmed ostalih vlog moram na prvem mestu omeniti Satina, ki ga je igral g. D. Gorinšek sprva nekam brezbarvno, dokler se ni v četrtem dejanju nenadoma dvignil; posebno odlična je bila njegova igra v prizorih z baronom ter v dvojništvu svoje in Lukove vloge. Zanimiv pojav je bil nadalje čevljar Aljoška, ki bi bil lahko ena najzanimivejših figur, če bi ga g. Verdonik ne igral tako prekipevajoče. Značilen, a malce preoster je bil Klešč g. J. Košute. Primerne podobe so ustvarili tudi gg. Crnobori, ki je zanosno igral mladega Vaska, P. Rasberger, čigar klobučar Bubnov je ugajal zaradi svoje mirnosti, ter Hrastovič kot Tatar. V ostalih vlogah so nastopili še gg. Franjo Blaž, Danilo Turk in Boris Brunčko. Najtežjo nalogo je imel prvi kot akter; značajsko je bil zanimiv, a igralsko nerazvit.

Tako je bil mariborski ansambel težavni nalogi v veliki meri kos in njegova uprizoritev Gorkega igre »Na dnu« ni le poizkus, ampak dostojna odrska stvaritev. Kljub spoznanju, da se odpirajo še nove možnosti, ne smemo prezreti, da je uprizoritev delo določenega ansambla, čigar ustvarjanje je navezano na dane materialne pogoje, ki prav gotovo niso zavidanja vredni in ki občutno ovirajo še večji zagon in razmah. Če upoštevamo vse to, se moramo le čuditi pogumu, s katerim se ti igralci lotevajo največjih umetniških nalog, ter priznati pozitivne sadove njihovega dela. Tudi ljubljansko občinstvo se je tega zavedalo in je napolnilo gledališče do zadnjega kotička, tako da je uprizoritev dosegla tudi na zunaj popoln uspeh. France Vodnik.

Dom in svet v novem letu

Izšla je prva številka Doma in sveta (53. letnik) z novo naslovno podobo, delo akad. slikarja prof. Staneta Kregarja, ki predstavlja antitezo doma in sveta s podobami križa, matere in domačih plodov, nasprotje pa okno v svet s podobo Kregarjevega priljubljenega simbola romarja, popotnika s palico in culo ter igralnimi kartami, — uživanje in tovarniško delo, ki vabi človeka v svet; vmes pa veže oba svetova zasanjani pastirček, poet. Golobčki, ki so v različnem letu upodobljeni ob robu vse strani, pa predstavljajo lahko posredovalce med domom in svetom, letajoč v svet in vračajoč se pod rodni krov. Prav tako padajo rože poezije preko obeh svetov... Tako nekako vpliva nova Kregarjeva naslovna stran, ki je zrisana s pravim realizmom ter v slogu umirjenega tradicionalizma. Notranje vinjete pa so delo akad. slikarja Mihe Maleša, ki je v treh risbah zajel vsebino časa, ko ta številka izhaja: 1. žalost nad umrlim narodnim voditeljem, s podobo žene v zboru žalujočih žena, predstaviteljic naroda, 2. predpust s plešočim parom v narodni noši ter 3. vojska z učinkom eksplodirajoče bombe, raztrgajoče človeka na kose... Tako je označen v likovnih potezah smisel revije ter trenutek časa, v katerem je prva številka izšla.

Na prvi strani se je uredništvo spomnilo smrti dr. A. Korošca s kratkim posvetilom v spomin možu, ki je vodil vsenarodno borbo za osvobojenje, ki je stal na čelu Narodnega veča kot najvišja oblast Slovencev in Hrvatov tiste mesece preloma, možu, ki je Slovence pripeljal v Jugoslavijo ter še posebej človeku, ki se je klanjal slovenskemu kulturnemu geniju in postal ustanovitelj slovenskega vseučilišča in akademije.

Pravo vsebino Doma in sveta pa začenja Severin Šali z lepo pesmijo Jutranjica, s katero poje kot jutranji pozdrav ljubljenemu bitju. Celoletno povest je napisal pokojni okrajni glavar Matija Malešič pod naslovom Skrlatno nebo na vzhodu in zahodu, s katero je imel namen napisati izrazito katoliško povest kot odpor proti današnjemu času vsesplošnega uživanja in brezboštva. Če prvi dve poglavji, ki sta v tej številki, kažeta še precej teze in vzgojnosti, se bo v nadaljnem vse bolj razgibal v dejanju in poglobil v psihološki problem milosti. — Stanko Kociper je nov človek v Domu in svetu, dasi kot dramatik ni povsem novinec. S svojo ljudsko igro Zasad še ni dozorel ter je zašel še v preveč enostransko in politično dnevno borbo, ne da bi je umetniško pregnetel. S to dramo mladega duhovnika Šentjurjevski provizor, katere prvo dejanje je v celoti priobčeno v tej številki, pa je podal realistično zgodbo duhovnika, ki trpi zaradi svoje dobrote pa tudi zaradi spovedne molčečnosti ter je pripravljen prenesti tudi največjo krivico zaradi Boga. Na koncu, kot se vidi, pa bo stal čist in velik nad vso kleveto, v katero ga je zapletlo življenje. — Dušan Ludvik je priobčil drobne portrete treh vodilnih čeških katoliških pesnikov Zahradnička, Lazeckega in Renča, ter prevedel tudi tri njihove pesmi- Zahradničkovo himno Moji zemlji (iz l. 1937), Lazeckega Češki listopad (1937) ter Renčevo Ljubezensko pesem pred burjo (iz l. 1940). Tine Debeljak je prevel kot pendant tem češkim pesmim poljsko emigrantsko pesem Kazimiere Illakowiczówno Narod poljski, napisano v Romuniji l. 1940. S tem je poudarjena tista slovanska nota, ki jo je Dom in svet v svojem vabilu tudi poděrtal. Dr. I. Grafenauer je za Finžgarjevo sedemdesetletnico razbral njegovi katekizemski uganki iz Divjega lovca poreklo ter ugotavlja že njeno tisočletno starost, v kolikor se da zasledovati. Zanimiva znanstvena razprava iz srednjeveške pismenosti. — S tem je literarno znanstveni del končan.

V rubriki Književnost so ocenjene naslednje knjige- Mitchel V vrtincu (T. Čokan), A. Ušeničnik V. zv. (J. Rakovec), Slovenska slovnica (J. S.) ter nekaj novih nemških izdaj religioznih spisov, kakor so Pisma sv. Ignacija iz Antijohije, Gogoljevo Razmišljanje o božji liturgiji ter sv. Bonaventure Svet kot pričevanje Besede (T. Čokan). Dr. Mikuž ocenjuje razstavo B. Jakca. V Zapiskih pa se urednik spominja 70 letnice F. S. Finžgarja, Andrej Budal pa piše o Adi Negri, ko je bila sprejeta v italijansko akademijo kot prva ženska.

Tako je stopil Dom in svet v svoje 53. leto. V vabilu na naročbo pravi, da hoče vzdrževati zvezo z raznimi generacijami dominsvetovcev ter navaja tudi nekaj svojih stalnih sotrudnikov, tako v poeziji imena: Lovrenčič, Tauferjeva, Šali, Ludvik, Kastelic, Čampa, Dular, Beličič, Marinčeva, Sardenko, Žitnik itd., v prozi: Pregelj, Jalen, Faturjeva, Bevk, Javornik, Krivec, Jakličeva, Kunstelj, Zorman, Dular itd., v drami: poleg Kociperja Remca L., Jalena itd. V eseju pa bodo razpravljali dr. Grafenauer, Pregelj, Budal, dr. Mikuž, dr. Vodušek, B. Orel, V. Novak, M. Ukmar, Gregorič Jože in Lovrenčič Joža, Stražovec, Kostelic, Vratuša itd. Tako navaja uredništvo iz bodočega gradiva Mikuževe studije o slovenskih slikarjih, Voduškove o slovenskih glasbenikih, Novakove portrete o madžarski liriki, Čokanove prevode iz katoliške francoske literature (Claudela: Pet velikih od) ter njegovo ureditev posebne francoske številke, Vratušovo raziskavanje slovensko ruskih literarnih stikov ter Kastelčeve eseje o antiki itd.

Kakor je videti, obljublja Dom in svet za letošnje 53. leto zanimivo gradivo, poleg tega, da bo spremljal tudi slovensko knjižno produkcijo, umetniška dogajanja ter gledališke novosti. Kljub draginji pa ne bo zvišana naročnina ter ostane ista (80 din, oz. 60 za dijake). Plačuje se lahko tudi v obrokih. td

*

Popravek. Tiskarski škrat je napravil včeraj v poročilu o razboru jugoslovanskih prevodov Madachove Tragedije človeka, kakor ga je podal dr. B. Vitezica, zopet smiselno napako. Stavek naj se glasi: »Predvsem je značilno, da se od vseh prevodov tega dela v naši književnosti najlaže dojema, najlepše (ne najtežje!) bere in govori slovenski prevod.«

Ne miloščine, ampak delo

Prejšnjo nedeljo je bilo v vseh pariških cerkvah prečitano pastirsko pismo pariškega kardinala Suharda. Med drugim pravi kardinal, da bodo cerkvene oblasti pomagale pri pobijanju brezposelnosti in preskrbovanju dela. Denar, ki ga izdajajo kot miloščino, naj dajo na razpolago za plače tistim množicam delavcev, ki bi rade delale in si služile kruh, pa dela ne dobe. Kardinal je tudi rekel, da bodo takoj začeli z nadaljevanjem dela pri gradbi 16 cerkva, ki so jih začeli zidati že pred vojno, pa so morali potem delo prekiniti. Cerkvene oblasti bodo tudi poskusile kmalu zaposliti večje število delavcev pri popravilu v vojni porušenih cerkva. Seveda — tako nadaljuje kardinal — to je le izhod za prvo silo in s tem ne misli reči, da bo vprašanje brezposelnosti že s tem in za vedno rešeno.

Poročilo o romunskih tajnih fondih

Romunsko pravosodno ministrstvo je objavilo tretje poročilo o delu preiskovalne komisije v ministrskem predsedstvu. Ta komisija je objavila seznam oseb ki jim je bilo zaupano mnogo javnega denarja, ne da bi morali komu polagati račun o uporabi tega denarja. Od znanih osebnosti so omenjeni: Argetoianu je dobil kot ministerski predsednik 2.4 milijona lejev in kot notranji minister nad 60 milij. lejev. Šef tajne službe v vojski Moruzov 308 milij. lejev; general Argeseanu kot vojni minister 2.6 milij. lejev; Calinescu kot vojni minister 3.6, kot notranji minister 31.2 milij. lejev in kot podtajnik v notranjem ministrstvu 11 milij. lejev; Franacovici, zadnji romunski poslanik v Franciji kot notranji minister 29.8 milij. lejev; Marinescu kot policijski minister 7.3 in kot bukareštanski policijski prefekt 12.4 milij. lejev; Radianu kot propagandni minister 8.7 milij. in razni drugi. Da bi država lahko dobila povrnjeno škodo, so zasegli vso premičnino in nepremičnino imenovanih, kakor tudi gospe Lupescu in prejšnjega dvornega maršala Urdareanuja.

Ukinitev izvoznih prepovedi v Kanado

Zedinjene države so ukinile prepoved izvoza važnih predmetov, potrebnih za vojno industrijo, v Kanado. Najvažnejši predmeti, ki jih bo Kanada odslej lahko v neomejenih količinah uvažala, so: bencin, aluminij, mangan, živo srebro, svila, kavčuk, azbest, oklopne plošče, jeklo, železo, surovine, baker, nikelj, cink, med, kinin, nitroceluloza.

ŠPORT

Klubski dan ASK-a na Črnem vrhu 9. februarja

Ko se je pred šestimi leti ustanovil na slovenski univerzi ASK, si je nadel nalogo, gojiti šport po krščanskih vzgojnih načelih med našo akademsko mladino, ki ravno v dobi študija potrebuje največ zdravega športa. Najprej je ustanovil smuško sekcijo, saj je smučanje brez dvoma najbolj zdrava telesnovzgojna panoga; ima pa poleg tega tudi velik vzgojni pomen. Ko si tam gori vrh sončnih planin zasenčiš porjaveli obraz z roko in občuduješ zasnežene in v megleno obzorje se izgubljajoče gorske velikane, takrat šele začutiš, kako si majhen in kako velik je Oni, ki je z dobrohotno roko nam oblikoval to lepoto. V radosti se ti rajširi duša, prsi se ti razširijo v čudoviti, brezmejni moči in vesel se poženeš dalje v naročje gora...

Že takoj ob ustanovitvi je podaril klubu pokojni voditelj slovenskega naroda *dr. Korošec* krasen zlat pokal, pokal take vrednosti, ki ga pri nas še ni nihče podaril in ki si ga pribori vsakoletni ASK-ov prvak v alpski kombinaciji. Ta njegov prekrasni zlati pokal, ki ga je poklonil za trofejo ASK-ovim smuškim prireditvam, bo našim športnikom pač najlepši spomin ljubezni in odobravanja, ki ju je pokazal veliki pokojnik mladi, tekme in boja željni slovenski akademski športni mladini.

Kakor vsako leto bo tudi letos na Črnem vrhu potekala odločilna borba naših ASK-ovcev. Med smrekami, debelo zasutimi s snegom, bodo drseli tekmovalci s Španovega vrha po edinstveni in priljubljeni standard progi, ki je ena najtežjih v državi, in lovili sapo ter ravnotežje v siloviti, navadno zledeneli S strmini, poskakovali v čudoviti brzini jarek ob svislih in izginjali v nizkem stavu po dolgi šregi v levo, kjer bodo elastična kolena obirala valoviti teren.

Vsa leta je bila borba za to največjo klubsko trofejo — dr. Koroščev pokal — izredno napeta, kar dokazuje dejstvo, da si ga je še vsako leto priboril drug tekmovalec Letos utegne biti borba še bolj napeta in zanimiva, ker bo tekmovalo mnogo novincev, ki so se vpisali v klub in ki bodo napeli vse sile, da bi dosegli čim boljše uspehe in rezultate ter tako čim bolj častno zastopali klubske barve, obenem pa starejše opomnili, češ: glejte nas mlade, že smo vas prerasli!

Pa tudi naše akademičarke se bodo letos gotovo ojunačile in spustile v tekmovalnem tempu po strmih pobočjih, kjer bodo dilce pele svojo čarobno pesem.

Da pa bodo na teh tekmah, ki morajo zlasti letos prekašati vse prejšnje, doseženi čim boljši uspehi, zato prireja klub v dneh od 5. do 9. februarja istotam tekmovalni, damski in začetniški tečaj. Tekmovalni tečaj bo vodil našim tekmovalcem nadvse priljubljeni gorenjski »ase« — *Lojze Žvan*, ki je pravkar postal *prvak ZFO* in s tem dokazal, da je trenutno naš najboljši alpski vozač. Z damami in začetniki pa bo delal kristjanije in zavoje ASK-ov starešina *dr. Ludvik Arko*, ki je vsa akademska leta vneto deloval za ASK in se veselil vsakega njegovega uspeha.

Torej ASK-ovci in ASK-ovke — Črni vrh vas vabi v svoje mehko belo naročje. Okoli Gorenjčeve koče bo kmalu zopet vse zaživelo od vas mladih, ko boste z zavoji in kristjanijami razigrani krotili svojo razposajenost in z glasnim vriskanjem dajali duška svoji volji do življenja.

Prijave s prijavnino 25 din sprejema za člane tajnik Župec, Miklošičeva 5, Akademski dom, za članice pa načelnica damske sekcije Velikonja Mija v lokalu Savice. Opozarjamo vse, da je čas za prijave samo do 2. februarja, 3. februarja ob 14 pa obvezen sestanek vseh prijavljencev, da se še o vsem dogovorimo .

Športni drobiž

Norvežanov tudi ne bo v Cortino. Z Norveške poročajo, da norveških smučarskih tekmovalcev prvikrat ne bo pri svetovnih smučarskih tekmah Norveški smučarji so bili v opoziciji nasproti novemu zveznemu vodstvu in se zato niso izvedle nikake priprave, da bi se moglo odposlati zastopstvo v Cortino d'Ampezzo.

Deset narodov v Garmischu. Za smučarske tekme, ki bodo v Ga-Pa, so se doslej prijavili naslednji narodi: Švedska, Finska, Italija, Madžarska, Bolgarija, Jugoslavija, Slovaška in Romunija.

V mednarodnem hokeju na ledu in v umetnem drsanju bodo sodelovali naslednji narodi: Švedska, Švica, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Romunija in Slovaška.

Nemški amaterski boksarji so premagali Dance z rezultatom 10:6. Dvoboj se je odigral v Kopenhagnu.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD od 24. januarja 1941:

Rateče-Planica 870 m: O, jasno, 40 cm snega, osrenjen.
Planica-Slatna 950 m: —1, jasno, 60 cm snega, osrenjen, drsališče uporabno.
Planica-Tamar 1108 m: —1, jasno, 80 cm snega, osrenjen.
Peč-Petelinjek 1440 m: —1, jasno, 40 cm snega, osrenjen.
Bled 501 m: O, megleno, 30 cm snega, osrenjen.
Podkoren 800 m: O, jasno, 42 cm snega, osrenjen.
Radovljica 470 m: O, del. oblačno, 15 cm snega, južen.
Valvazorjev dom 1180 m: —2, jasno, 40 cm snega.
Pokljuka 1300 m: —3, 80 cm snega, osrenjen.
Bohinj-Zlatorog 530 m: O, jasno, 25 cm snega, južen.
Dom na Komni 1520 m: —5 jasno. 150 cm snega, prašič.
Skalaški dom na Voglu 1540 m: —4, jasno, 50 cm prašiča na 150 cm podlage.
Dom na Krvavcu 1700 m: —6, jasno, 100 cm snega, osr.
Koča na Veliki planini 1558 m: —4, delno oblačno, 90 cm snega, osrenjen.
Skofja Loka 356 m: O, oblačno, 14 cm snega, osrenjen.
Riba na Menini planini 1508 m: —3, oblač., 90 cm snega.
Kranjska gora 810 m: —1, jasno, 50 cm snega, južen.
Rimski vrelec 530 m: —2, jasno, 25 cm snega, osrenjen.
Peca 1654 m: +4 oblačno, 40 cm snega, južen.
Rog, Slatina 238 m: +1, oblačno, 5 cm snega, južen.
Senjorjev dom 1522 m: —3, oblačno, 60 cm snega, južen.

ZFO

Ljubljanska podzveza

Ljubljanska podzveza ZFO prireja vsak dan tehnične tečaje po posameznih odsekih. Tečaji so strogo obvezni za vse člane in mladce in se vrše po naslednjem redu:

Barjansko okrožje:

25. I. FO Rudnik v Rudniku za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
26. I. FO Trnovo, FO Rakovnik in FO Sv. Jakob v telovadnici na realki v Ljubljani, za člane od 8—13 in od 14—18.
27. I. FO Preserje v Preserju, za mladce od 14 do 19, za člane od 19—23.
28. I. FO Rakitna na Rakitni, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
29. I. FO Ig, FO Želimlje in FO Tomišelj na Igu, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
30. I. FO Šmarje v Šmarju, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
31. I. FO Grosuplje na Grosupljem, od 14—19 za mladce, od 19—23 za člane.

Nadaljnji tečaji bodo pravočasno objavljeni. Na tečaj pride telovadni učitelj. Odbori naj gledajo na to, da bo udeležba popolna. Bližajo se važni dnevi za našo organizacijo in je zato nujna potreba, da se tečaja vsak član udeleži. Predsednik.

Smučarsko prvenstvo ljubljanske podzveze ZFO odpovedano

Zaradi nepovoljnih snežnih razmer odpoveduje ljubljanska podzveza smuške tekme za podzvezno prvenstvo, ki so bile napovedane za nedeljo, dne 26. t. m. na Golem brdu.

Odgodene smučarske tekme

Smučarske tekme Mislinjskega okrožja ZFO, ki so bile določene za nedeljo, dne 26. t. m., se ta dan zaradi neugodnih snežnih prilik, ki so nastopile zadnje dni, ne bodo vršile ter se preložijo na poznejši ugodnejši čas. Smučarske tekme se bodo torej vršile kasneje, ko bodo nastopile ugodne snežne razmere, kar bomo pravočasno na tem mestu poročali. Vse ostalo glede teh tekem ostane pri tem, kakor je bilo že določeno.

Siam napada

Revolucija v siamskem jeziku

Prav gotovo ni vsakdanja zadeva, če se obrne vlada neke države na jezikoslovca in mu naroči, naj nujno skuje oziroma iznajde nekaj besed, ki jih ni v domačem jeziku, pa so za vladanje neobhodno potrebne. To se je zgodilo pred nedavnim, l. 1932 v Siamu... Takrat je nekaj mladih oficirjev in študentov, ki so se šele vrnili s študij na evropskih univerzah, uprizorilo revolucijo. Bila je to prva revolucija, ki jo je doživela srečna siamska država. V siamskem jeziku sploh ni bilo izraza za ta pojem in so bili mladi revolucionarji res v zadregi.

Jezikoslovec princ Varnvidya-Varavane se je resno lotil dela, oborožen z vsem znanjem, ki si ga je pridobil na sloviti angleški visoki šoli v Balliolu. Razen za besedo revolucija je skoval primerne domače izraze še za nekatere druge pojme, kot so politika, proletariat, stranka, reforma, ustava. Tako so polagoma prodrli naši osnovni pojmi za državno življenje v to sanjavo, še popolnoma srednjeveški vladano državo na vzhodu. Kajti do junijskih dni l. 1932, ko je nekaj sto mladih mož brez prelivanja krvi zasedlo vladna poslopja in tehnične centrale v Bangkoku, Siam ni imel ustave in je bil vladan brez pravnega sistema. Bil je neke vrste verska monarhija, ki so ji vladali kralji kot zastopniki bogov...

Mladi možje iz l. 1932 so večinoma še danes na oblasti. V teh osmih letih so zanesli v svojo domovino ves nemir, vse skrbi in težnje zahodnjakov. Spočetka, ko je 300 mladih mož nasilno, čeprav brez streljanja in ubijanja prevzelo državno oblast, so jih vodile levičarske ideje. Govorili so, da bodo razdelili velikanska posestva princev, ustanovili bodo boljševiškim ustanovam podobne sovjete, izvolili bodo narodno zastopstvo.

Toda že leto dni po tem se je zgodilo daleč na Vzhodu isto, kar se je zgodilo v Evropi: iz socialnih revolucionarjev so postali narodni revolucionarji. Vse načrte za socialno preureditev so opustili in začeli so govoriti o narodni obnovi, o razširitvi svojega življenjskega prostora. Začeli so nastopati proti tujim vplivom, prvikrat so bile izdane državne postave v siamskem in ne več v angleškem jeziku, prekrščevali so imena ulic, celo ime države so spremenili, zavrgli so ime Siam in sprejeli ime »Thailanda«, »dežela svobodnih«. In danes zahtevajo tisti študentje, ki so pred desetimi leti še sedeli v skupnih klopeh s svojimi francoskimi tovariši na pariški Sorbonni, naj se poveča siamski življenjski prostor na škodo Francije, oziroma njene Indokine, nekdanje njihove gostiteljice.

Zunanji minister Thailanda

Gibalo vsega novega siamskega narodnostnega pokreta je sedanji zunanji minister *Luang Pradit*, ki je prav tako študiral v Parizu. Na pravni fakulteti v Parizu je veljal kot sposoben študent; bil je odličen plesalec, z velikim užitkom je jedel orehe, ki so jih ponujali marokanski prodajalci na kavarniških terasah v Boulevard San Michel. Imel je skromno stanovanje v dijaškem hotelu na Rue Racine. Imel je veliko zbirko jazz plošč in popolno marksistično knjižnico, ki je jedva našla prostora v njegovem stanovanju.

Tik pred koncem študij je nekoč pripovedoval, česa se je naučil v Evropi. »Ne toliko zakonov, organizacije itd.,« je dejal, »marveč vaše intelektualne zlobnosti. Sedaj nisem več tako naiven kot sem bil, ne tako bedasto dobromisleč.«

Po povratku v domovino se je Pradit hitro povzpel. Bil je duhovni vodja nekrvavega preobrata leta 1932. Komaj je bil na oblasti, že so pognali listi kakor gobe po dežju. Poleg častitljivega angleško pisanega lista »Bangkong Times«, ki je pravkar obhajal petdesetletnico, so vzniknili ducati siamsko pisanih listov. Pradit, ki se je počutil kot duhovni preporoditelj svojega ljudstva, je hitel od uredništva do uredništva. Revolucionarna, zelo tvegana govorica teh listov je alarmirala Japonsko, Anglijo in Francijo, tri sile, katerih rivaliteti se mora Siam zahvaliti za samostojnost. Diplomati so prihajali k novi vladi, kralj je grozil z odstopom. Zaradi tega je preko noči zavela ostra cenzura. Pradit je zbežal v pregnanstvo, pa so ga kmalu zopet pripeljali nazaj. Pred preiskovalno komisijo je zavrnil očitke komunizma.

Zdi se, da je od tega časa bral večjidel agresivnih totalitarnih teoretikov. Odprl je vrata nemški poročevalni agenciji »Transoceanc«. Danes ima Nemčija v Siamu močno odskočno desko za razširjanje svojih idej. Nemški radio pošilja novice iz Siama v Indijo, Kitajsko in Malajo. Tako bo postal Siam središče aktivistične, vseazijske ter proti zahodnim silam naperjene propagande.

Japonski vplivi

Phya Phabol, predsednik siamske vlade, ima več japonskih zvez. Pred tremi leti je poklical v državo japonsko vojaško poslanstvo, pa tudi sam je večkrat obiskal Tokio. Kmalu je postal pristaš idej o azijski neodvisnosti. Kljub temu je Phaol razočaral svoje japonske prijatelje, ko jim ni hotel dovoliti oporišč proti Kitajski. Siamski premier namreč misli, da je on naravni posredovalec med azijskima rivaloma Japonsko in Kitajsko. V njegovo hišo zahajajo vojaški in diplomatski zastopniki vseh vojskujočih se držav. Phaol bi rad dosegel spravo med azijskimi narodi. Doslej še ni uspel, je pa zelo potrpežljiv. Zadnje čase so se pojavili pri njem tudi zastopniki indijskih nacionalistov.

Tudi Phaol je v tujini črpal svoje politično znanje. Prvenstveno je vojak. Obiskoval je šole na Danskem, kasneje v Nemčiji, kjer je bil Göringov sošolec kot kadet. Vendar se zdi, da ni ohranil preveč pruskega duha. Ko so ga prosili, naj govori pri odprtju neke nove vojašnice, je prošnjo odklonil. Ponosen je na kulturni napredek svoje dežele. Večkrat poudarja, da noče vladati diktatorsko, ampak liberalno.

Siamska moderna armada

Vojni minister *Luang Bsipul* velja kot največji privrženec misli na ekspanzijo. Njegova zasluga je, da zavzemajo vojni izdatki od leta 1932. sem četrtino vseh državnih dohodkov. Zelo je ponosen na svojo armado in je komaj čakal, da je prišlo do sovražnosti s francosko Indokino, kjer je prva prilika, da se njegova armada preizkusi. S pomočjo evropskih strokovnjakov je ustvaril moderno letalstvo in moderne motorizirane oddelke. V državi je več višjih in nižjih vojaških šol.

Nobenega dvoma pa seveda ni, da je med siamskim ljudstvom ter starim plemstvom velik odpor proti »siamskim trojčkom«, tako namreč imenujejo trojico Pradita, Phaola in Bsipula. Nad polovico dežele še sploh ni raziskane, znani in obljudeni kraji še niso prebujeni, kakor bi želeli vladni krogi. Pa tudi po naravi so Siamci zelo nasprotni nasilju in napadalni miselnosti. Zato ima vnema in agresivnost mlade radikalne elite, ki sedi v bangkonški vladi, zelo malo odziva med širokimi masami, ki žive za svoj riž, ter med menihi, ki so nasprotni tuji miselnosti. Za novi siamski nacionalizem namreč pravijo, da je nekaj tujega, zapadnjaškega, česar se je treba bati, kajti sicer lahko postane Siam kmalu zopet »dežela sužnjev«.

RUSKI ČAJ nadomešča popolnoma in poceni

čaj „Jugobilje" B.B.1.

Dobiva se povsod. Na zahtevo pošlje brezplačen vzorec.

„JUGOBILJE", veletrgovina

Beograd, Ivankovačka ulica 25

Iščemo rajonskega zastopnika.

Prioritetne delnice

Jadransko-podunavske banke - Beograd

kupujem po najboljši ceni in plačam takoj v gotovini.

Ponudbe do 30. januarja 1941 na oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro »TOVARNA« 1079

Državna razredna loterija

Žrebanje V. glavnega in zadnjega razreda tekočega 41. kola srečk bo po loterijskem načrtu od 8. februarja do zaključno 6. marca t. l. in sicer:

V BEOGRADU: 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18. in 19. februarja;

V SKOPLJU; 24., 25., 26., 27. in 28. februarja in 1., 3., 4., 5. in 6. marca t. l.

V tem žrebanju bodo 6. marca t. l. izžrebane 3 premije in sicer:

za din 500.000.—, 1,000.000.— in 2,000.000.—

Poleg teh premij bo izžrebano večje število dobitkov po din 200 000.—, 100 000.—, 80.000.—, 60.000.—, 50.000.—, 40 000.—, 35 000.— 30.000.—, 25.000.—, 20.000.—, 15.000.—, 12.000.—, 10 000.— in drugih manjših dobitkov.

Skupni znesek dobitkov v tem žrebanju znaša

din 56,946.000.-

ki bo izplačan brez vsakih odbitkov.

V najsrečnejšem primeru z možnim spajanjem premij in dobitkov je na tem žrebanju mogoče z eno srečko zadeti

din 3,200.000.-

Za izplačilo dobitkov jamči država Kraljevine Jugoslavije.

Osebe, ki se že udeležujejo igre 41. kola morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati s srečkami V. razreda vsaj do 3. februarja t. l.

Tisti pa, ki nimajo srečke, a bi se radi udeleževali igre v glavnem V. razredu, si lahko nabavijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so v vsakem večjem kraju in sicer po doplačilni ceni:

za celo srečko din 1000.—,
za polovično srečko din 500.—,
za četrtinsko srečko din 250.—.

Podrobnejša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se na zahtevo dobe brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo med žrebanjem vsak dan poleg dnevnih vesti objavljala tudi rezultat žrebanja za dobitke od Din 5.000.— dalje.

Z nakupom srečk Državne razredne loterije vsak posameznik poleg osebne koristi, ki jo lahko ima, podpira tudi narodno gospodarstvo, obrt, industrijo in invalide, ker je čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeljen v omenjene namene.

Vrhnika

Cankarjev »Križ na gori« — dramatiziran. Znana prosvetna in literarna delavka, Cankarjeva ožja vrhniška rojakinja, gospa **Albina Malavašič-Zakrajšek**, je dramatizirala eno najčustvenejših Cankarjevih povesti **»Križ na gori«**. Fabulo je zajela v osem slik. V prvi sliki nam dramatizatorica predstavi ljubezenski par Hanco in Mateja, ki odigrata pod križem kraj vasi zgodbo s sliko, ki jo nese Mate župniku na prodaj Druga slika se godi v hiši Haničnega očeta, kjer se suče okrog dekleta učitelj, za njim pa pride Mate povedat, da je s svojim prvim večjim umetniškim delom pri župniku propadel. V tretji sliki zvemo, da se je Mate po daljšem šolanju vrnil domov, pa tudi Tone, Amerikanec, ki bi se rad s Hanco oženil. Najučinkovitejša je četrta slika, ki se odigrava na vrtu vrhniške čitalnice. Tone tolaži Hanco, ki vidi Mateja pri sosedniji mizi v objemu z učiteljico Almo, poleg prizorišča pa se vrši v čitalnici hrupna veselica. Nato se v vaški krčmi izpovejo drug drugemu Amerikanec, učitelj in Alma. V šesti sliki bere Hanca pismo svojega Mateja, ki je po prvih uspehih v tujini pričel propadati. Poslovi se od dobrega Toneta, ki se vrača v Ameriko, ko je spoznal, da je Hanca le Matejeva in nikogar drugega. Sedma slika nam predstavi kiparja Godino, pri katerem prejme Mate Hanično vabilo naj se vrne k njej, in Tonetov denar Sledi Hanično slovo od staršev, spet pod križem kraj vasi; tam se poslovi tudi od učitelja in gresta potem z Matejem v svet, boljšemu življenju nasproti. — Prireditelja je obdržala Cankarjevo štiridelno kompozicijo, ki so jo kritiki označili kot prav dramatično razporedbo dejanja. Tekst je v celoti Cankarjev. Krstna predstava bo na Svečnico, zvečer ob 8 v Cankarjevem rojstnem kraju, na Vrhniki, v Prosvetnem domu. Režira dramatizatorica, gospa Zakrajškova, sceno pa je izdelal Valo Bratina.

Novo mesto

Sejem. V torek, dne 21. t. m. se je vršil sejemki je bil kljub slabemu vremenu zelo dobro obiskan. Prignanih je bilo nad 1000 glav goveje živine, 36 konj, 6 žrebet in 1350 prašičev. Kupčija je bila zelo živahna, pa tudi cene precej visoke. Cena goveje živine je bila od 6—9 Din za kg cena prašičev starih od 6—9 tednov 90 din, špeharjev pa 14—15 din za kg žive teže. Par konj je veljalo 10—13 tisoč din. S kupčijo so bili tako prodajalci kakor tudi kupci zadovoljni. Enako je bil tudi živilski trg dobro založen z vsem in kljub visokim cenam je bil tudi tu promet živahen.

Požar. V torek zjutraj je ob 6.45 izbruhnil požar v graščini Bajnoz. Vnelo se je gospodarsko poslopje radi kratkega stika. Ogenj so sprva skušali pogasiti sami domači, a ker se jim to ni posrečilo, so poklicali gasilce iz Novega mesta in Št. Petra na pomoč. Gasilcem se je takoj posrečilo udušiti požar. Zgorelo je okoli 6 voz slame in nekaj poljskega orodja.

Nesreče. Levo roko si je zlomil na poledeneli poti gostilničar Žic Ivan. — Posestnikov sin Repar Stanko iz Soteske si je pri smučanju zlomil levo nogo, 10 letni sin kočarice Starc Jože iz Gaberja pa si je na zledenelem dvorišču zlomil pri padcu levo nogo. Vsi se zdravijo v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji.

Anekdota

Gospa učiteljica je z leti postala precej debela. In tako se ji je v šoli, ko je poučevala otroke, dogodilo tole:

»Otroci, jaz imam doma kanarčka, ki lahko naredi nekaj, česar jaz ne morem narediti. Zelo sem radovedna, da bi tudi od vas slišala, kaj bi to moglo biti.«

»Jaz vem, gospa,« se oglasi mali Peterček, »kanarček se lahko koplje v malj skodelici.«

Edgar Wallace: 20

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Dovolite, da vam predstavim dr. Tappatta,« je dejala grofica

To je torej tisti sloviti doktor! No, pri njej je zapustil slab vtis.

»Zelo se radujem, da sem vas spoznal, gospodična. Res, zelo, zelo sem vesel,« reče dr. Tappatt s hinavsko prisrčnostjo. Slab duh po vinu je udarjal iz njega, ko je govoril. »Hm, vi ste torej tista mlada dama, o kateri mi je pravila gospa grofica. Vi slišite neke glasove? Eh, to je slab znak,« se je smejal. »Zares zelo slab znak, draga gospodična. No, Chesney, ali ni res?«

Loisa je videla, kako je hišnik nalil vina v kozarec tega čudnega človeka, in ko je spet pogledala tja, je že bil prazen. Očividno je Braime dobro poznal tega svata, ker mu je neprenehoma nalival brez vsakega vprašanja.

Mladi grof se je tudi prikazal za mizo, a bil je pobit in je molčal. Obraz si je obvezal, kolikor je mogel malo.

»Glej, glej! Kaj se je pa z vami zgodilo? Menda niste doživeli kakšne železniške nesreče?« je spraševal doktor. »Vaše lordstvo bi moralo bolj paziti nase!«

»Nisem doživel nikakšne železniške nesreče,« reče Selvin kljubovalno. Bilo je videti, da pozna doktorja do dna. Loisa je slutila, da se ga — zelo boji. Opazila je nekolikokrat, kako Selvin od strani pogleduje na tega nečistega človeka.

»Tukaj je še nekdo, ki ponoči čuje neke glasove, ali ne? Ali ni vašega lordstva zadnjič preganjal neki majhen črn psiček, ki je mahal z repom?«

»Ni!« odvrne lord odločno. Najprej je zardel, potem pa pobledel. »Jaz kaj takega nikoli nisem rekel; o tem sem čisto siguren. Pustite me pri miru, gospod.«

Za Loiso je bil to v vsakem pogledu zelo neprijeten obed. Slaba volja mladega Morona, mirna ravnodušnost njegove matere, surove šale Chesney Prayea in prisotnost doktorja, ki se je hvalil, kadar ni imel kaj piti, s svojim čudodelnim zdravljenjem, vse to je v njej zbudilo vtis nečesa pošastnega in neresničnega. Dr. Tappatt jo je še enkrat ogovoril.

»Slišal sem, da ste se poskušali vreči z balkona. E, draga gospodična, to je slabo... to...« negotovo je okrenil proti nje; svoj živalski obraz, zroč v njo s krvjo podplutimi očmi.

»Ne govorite takšnih nesmiselnosti!« reče lady Moron. »Balkon se je sam zrušil pod Miss Reddle... Nihče ni rekel, da se je poskušala vreči na ulico.«

»Pa jaz sem se le šalil,« se je smejal doktor. Niti najmanj ga niso zmedle grofičine besede; le svoj kozarec je ponovno porinil proti Braimeu.

Obed je trajal že precej dolgo in Loisa je iskreno želela, da bi bil že končan. Končno vstane grofica in pristopi k svojemu sinu.

»Ko boš zvečer prišel k večerji, bodi tako dober in daj še ta zadnji ostanek tega smešnega obliža z lica. Rada bi, da izgledaš kakor gentleman in ne kot kakšen boksar.« Premislila je vsako besedo, preden jo je izrekla. »Kajti sicer bom prisiljena vprašati dr. Tappatta za svet.«

Lord Moron se zdrzne pri teh besedah in zamrmra v odgovor nekaj, kar Loisa ni mogla razumeti. Bila je srečna, ko jo je grofica pozvala v knjižnico na posel Doslej je le bežno videla to sobo, zato si je zdaj želela ogledati dvorano, v kateri je grofica prebivala dolge ure s svojo čudodelno igro. V prvi vrsti pa je hotela najti mesto, kjer se je nahajal skriti mikrofon, ki ga je bil namestil lord Moron.

Knjižnica je bila lepa dvorana, ne previsoka, a zato zelo globoka. Vse stene so bile obložene z omarami za knjige, poleg tega pa je bilo tukaj kakih deset omaric za vsakovrstne spise, v katere je grofica navadno shranjevala spomine, ki jih je bila zbrala v teku svojega dolgega življenja: gledališke programe, izrezke iz časopisov in pisma. Večina ljudi bi mislila, da se takih reči ne izplača shranjevati, toda lady Moron je bila metodična ženska, ki je oklevala ob misli, da bi kakšno stvar uničila. To je pripovedovala tudi Loisi, ko ji je razkazovala dvorano.

Ko je Loisa ostala sama, je pazno preiskala vso knjižnico, a ni mogla najti skritega mikrofona ali kakšno žično napeljavo. Opazila jo je le na oddelku neke omare za knjige, na katerem so bila zaščitna vrata prevlečena s fino mrežo iz žice. Jasno je lahko videla naslove knjig, in se ni mogla načuditi, zakaj je tu napeljana žica, ki ne dovoljuje čitanje teh knjig. Dela so bila najnedolžnejše vrste, zato je zaključila, da so mogoče kdaj v tej omari bile kakšne druge knjige.

Ko je opravljal svoje delo, je hodila od omare do omare in pregledovala knjige, jih jemala v roke in prelistovala, da bi nekoliko izvedela za vsebino.

Tedaj je nenadoma vstopil Braime in Loisa je takoj opazila, da se je moralo zgoditi nekaj posebnega. Obraz mu je drgetal; bilo je očitno, da je zelo vznemirjen, četudi se je zatajeval.

»Ali ne bi hoteli oditi v jedilnico, gospodična? Tam je neki gospod, ki bi rad govoril z vami.«

»Neki gospod? Kako se piše?«

»Ne vem, kako. In če mogoče še ni prišel, počakajte ga, prosim!«

»Toda, kdo je, Braime? Ali vam ni povedal svojega imena?«

»Ni, gospodična!« Braimove roke so drhtele in oči so imele čisto tuj izraz.

»V jedilnici?« je vprašala še enkrat, ko je odhajala.

»Da, gospodična, tam!«

Loisa se še enkrat ozre in se začudi, zakaj Braime ne gre za njo. Potem odide. A jedilnica je bila prazna. Le sobarica je brisala prah s pohištva, sicer ni bilo nikogar.

»Braime je rekel, da bi neki gospod rad govoril tukajle z menoj.«

Sobarica odkima z glavo.

»Ne vem za nobenega gospoda; pač pa vem nekaj drugega,« reče. »Braime ni dostojen človek. Ravno sem ga zalotila, ko se je hotel tiho izmuzniti iz grofičine spalnice; naj nikar ne misli, da ne bom tega povedala njenemu lodrstvu.«

»Prosim, poglejte, ali bi res kdo rad z menoj govoril. Mogoče tisti gospod čaka v lopi.«

Sobarica odide in se čez nekaj trenutkov vrne.

»Nikogar ni, gospodična. Vratar je rekel, da ni bilo nobenega obiska več, odkar je odšel dr. Tappatt. Mr. Praye pa je še z grofico v salonu.«

Kaj naj bi to pomenilo? Loisa naguba čelo. Braime jo je torej hotel samo na lep način odstraniti iz sobe Pohitela je nazaj v knjižnico in naglo odprla zaprla vrata.

»Čujte, Braime...« je rekla in se ustavila na mestu kakor ukopana.

Hišnik je ležal sredi sobe nepremično na hrbtu. Njegov kot kreda bledi obraz je bil spačen, brezkrvna usta pa krčevito stisnjena.

XVI.

V prvem hipu je hotela pobegniti, toda takoj je v njej zmagalo usmiljenje. Pokleknila je poleg njega in mu razpela ovratnik. Ali je mrtev? Nobenega znaka življenja ni mogla opaziti na njem; ni dihal Roke so mu bile vzdignjene, kakor da je hotel zagrabiti nevidnega sovražnika, a bile so otrple in nepremične.

Loisa odhiti k vratom in pokliče sobarico.

»Takoj telefonirajte po zdravnika! Braime je nevarno zbolel!« zakliče brez sape in steče po stopnicah.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden poprej v upravi »Slovenca«.

Kino Union - Celje

Vodoravno: 1. **Naslov odlične družabne komedije, ki jo bo v kratkem imel na sporedu Kino Union — Celje.** — 13. Z vso pazljivostjo — 14. Enojka na karti — 15. Bolgarsko mesto — 17. Začetni črki imena in priimka slov. pesnika — 18. Cilj pri streljanju — 20. Del živalskega telesa — 22. Otroci — 24. **Filmska igralka iz filma pod 1. vodoravno** — 30. **Naslov kino-reklame** — 32 Kratica za električno enoto — 33. Egipčanski ptič — 34. Svetopisemska oseba — 36. Ribje jajčece — 37. Znana ruska pesem — 39. **Slavni komik, v glavni vlogi v filmu pod 1. vodoravno** — 43. Močno, utrjeno bivališče — 44. Vrsta znanstvenika, razčlenjevalca — 45 Moško krstno ime.

Navpično: 1. Vremenski pojav — 2. Konica — 3. Ni mlad — 4. Krstno ime najslavnejšega pevca vseh časov — 5. Držaj pri posodi — 6. Domača pritrdilnica — 7. Pevska nota — 8. Ribniški vzklik — 9. Vzklik pri bolečini — 10. Podzemlje starih Grkov — 11. Predlog — 12. Veznik — 13. Brezkončnost — 16. Naša poročevalska agencija (kratica) — 19. Vrsta pozdrava (tujka) — 20 Besedna uganka — 21. Del obleke — 23. Kratice naslova mednarodne krščanske družbe — 25. Prebivalec cerkvenega okoliša — 26. **Režiser filma, ki je vpleten v križanko** — 27. Najmilejša sapica — 28. Azijska ravan (4. sklon) — 29. Lakota — 31. Telesna poškodba — 35. Švicarsko mesto — 38. Poljska rastlina — 39. Izraz pri smehu — 40. Kratica besede »starejši« — 41. Števnik — 42. Konček kopnine.

Rešitev sobotne križanke: Royal Kino Ptuj.

Vodoravno: 1. **Bal v operi (film, ki ga je imel na sporedu Royal Kino Ptuj)** — 10. Odra — 11. Es — 12. R. F. (Republique Francaise) — 13. Dno — 15. **Hans Moser** — 18. Os — 20. Kita 21. D - L - Č — 22. S. r. — 23. **Theo Lingen** — 29. Sto — 30. Es — 31. Bas — 32. Lepa — 33. Os — 34. Tisti — 35. Zame — 37. **Marta Harell.**

Navpično: 1. **B. D. (Bette Davis)** — 2. Arak — 3. Lani — 4. Vest — 5. Osman — 6. Prod — 7. **E. F. (Eroll Flynn)** — 8. Rdeč — 9. In 14. Votel — 16. Slepar — 17. **(Warner) Bross** — 19. S. H. S. — 22. Sto — 24. Obir — 25. Last — 26. Ista — 27. **Geza (von Bolvary)** — 28. Name — 32. Lih — 34 Ta — 36. El.

Izžrebani reševalci sobotne križanke:

Izžrebanci bodo dobivali skozi en mesec »Slovenca« brezplačno.

Močan Vladimir, prof., Murska Sobota.
Kuster Janez, Rakovnik, Ljubljana
Rogina Karel, Ljubljana.
Ferenčak Hilda, Boršt, p. Cerklje ob Krki.

Od Morave do Save,
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi
Karamele Rave

Zavitki Din 5·— V apotekah

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Veliko svetovno industrijsko in trgovsko podjetje išče nekaj

mladih moči,

ki hočejo s svojim resnim delom, pridnostjo in vestnostjo napredovati in si tako ustvariti življenjsko eksistenco v družbi.

Reflektanti morajo biti:

1. jugoslovanski državljani,
2. duševno in telesno zdravi,
3. neoporečnega moralnega obnašanja,
4. stari nad 18 let in ne stareiši od 25 let,
5. prosti vojaščine z odsluženim rokom,
6. potrebno teoret. trgovsko izobraženi.

Obširne ponudbe s curriculum vitae poslati na upravo »Slovenca« pod 1024.

Vajenci

330 din mesečno

dobi dobra šivilja, katera vzame za vajenko dekle brez staršev v vso oskrbo. Aleš Franc, Prhovo, Medija Izlake. (v

Zaslužek

Zastopstvo

tovarne, ki prodaja blago kolonialnim trgovinam po Vojvodini, iščem. Odlično sem vpeljan, delam za provizijo. Cenj. ponudbe prosim v upravo »Slov.« pod »Vojvodina« št. 1028.

Kupimo

VSAKOVRSTNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE-SAFIRJE-RUBINE
BISERE I.T.D. STARINSKE NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRDKA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLON

Železne sode

za ca 200 litrov vsebine, dobro ohranjene kupimo. Remec-Co., Kamnik. (k

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 3

Pohištvo

Samsko spalnico

fino, iz orehove korenine, prodam. Krže, pohištvo, Vrhnika. — Na ogled v skladišču v Ljubljani v Prečni ulici št. 6. (8

SOBE

Pisarniške prostore

dveh sob v pritličju ali v I. nadstropju, iščemo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Center« 1029

Službe iščejo

Šofer

pošten, s prakso, išče primerno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1077. (a

Službo dobe

Strokovnjaka

za gozdno produkcijo in vodstvo lesne industrije, iščemo za takoj. Ponudbe na »Slovles«, Ljubljana, Tyrševa cesta 15. (b

Hlapca

poštenega, k živini in k poljskemu delu sprejmem na posestvo na Dolenjsko. Prvovrstna plača. — Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod »Pridnost« št. 984. (b

2 organizatorja

sposobna in resna gospoda za organizacijo zavarovalne štednje naj dostavita svoje obširne ponudbe z 2 slikama na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod značko »Osigurana štednja«. (b

Denar

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji. - Vloge obrestujemo po 5%. — Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. - Zadruga »Moj dom« Ljubljana, Dvoržakova št. 8. Iščemo poverjenike!

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14 Ljubljana

Suha bukova drva

prodaja Ivan Šiška, Metelkova ulica 4, tel. 22-44.

Šivalni stroj

dobro ohranjen, ugodno naprodaj pri ABC, Ljubljana, Medvedova c. 8. (1

STROJI

Stružnico 200x1250 mm

z norton-prestavami in vdelanim elektromotorjem, novo, od tukajšnjega skladišča, prodam. Ludvik Ilerič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra štev. 13. Telefon 37-54.

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadstr. Telefon 44-20.

Parcele

v Šiški, suha in sončna lega, tik tramvaja, ugodno naprodaj. Realitetna pisarna F. PRISTAVEC, Ljubljana, Gosposvetska cesta 3. Telefon 23-81. (p

Razno

Gumbnice, gumbe, plise, monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica

nasproti hotela Union

Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Kupujte pri naših inserentih

ZALOŽBA PASTIR V LJUBLJANI
Poljanska cesta 15/IX.

Vas vabi, da se naročite na

Dela Ksaverja Meška

v šestih obširnih knjigah.

Prvi zvezek je pravkar izšel in obsega 20 tiskovnih pol. Vse delo pa je preračunano na okrog 2100 strani in bo izšlo v teku letošnjega leta. Oprema je enotna in elegantna, delo je tiskano na odličnem papirju. - Naročiti se je mogoče samo na celotno delo, ki velja:

v platnu vezano din 520·—,
v polusnju vezano din 650·—.

Plačuje se v zaporednih mesečnih obrokih, ki ne smejo biti manjši od din 50·—. Knjige ostanejo naša last, dokler niso plačane.

Prosimo, izpolnite spodnjo naročilnico in jo pošljite na naš naslov!

Naročilnica

Založba PASTIR v Ljubljani, Poljanska cesta 15/IX.

Podpisani ..... poklic .....

bivališče ..... pošta .....

naročam s tem nepreklicno in na svoj račun in nevarnost **DELA KSAVERJA MEŠKA v 6 knjigah.** Knjige želim:

a) vezane v platno za ceno din 520·—
b) vezane pol v usnje za ceno din 650·—

Poštnino za vsak zvezek mi zaračunajte posebej!

Delo bom plačeval — takoj — od prejemu vsake knjige v zaporednih mesečnih obrokih po din ..... počenši takoj po prejemu prve knjige. - Naročilni pogoji so mi znani in se z njimi strinjam.

V ..... 1941.

Česar ne želite, prečrtajte
Plača in toži se v Ljubljani.

.....
lastnoročni podpis

Sejem Rajha v Leipzigu

se vrši spomladi 1941. od 2. do 7. marca

60% popusta na nemških državnih železnicah. **25% popusta na jugoslovanskih drž. železnicah.**

Nemški vizum se podeli brezplačno. Prijave naj se izvrše čimpreje, najpozneje do 5. II. 1941 pri pristojnem častnem zastopniku.

V Ljubljani: **Ing. G. Tönnies,** Tyrševa 33, telefon 27-62;
V Mariboru: **Jos. Bezjak,** Gosposka 25, telefon 25-97;
V Beogradu: **Zvanični biro sajma rajha u Lajpcigu,** Knez Mihajlova 33.

✚

Umrla nam je naša ljubljena mama

MARIJA POTOKAR

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, 25. januarja 1941 ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Cojzova cesta 9.

Milan, Vlada, Tinca, Milanček.

✚

Žalostnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes ob 6 umrl naš dragi soprog, očka, sin, brat, zet in svak, gospod

Ranfl Ivan

okrajni šolski tajnik v Brežicah in rezervni podporočnik

Pogreb rajnega bo v nedeljo, dne 26. januarja 1941 ob 15 izpred hiše žalosti v Brežicah na mestno pokopališče.

Brežice, Muretinci, Dolenja vas, dne 24. januarja 1941.

Žalujoča soproga **Zinka,** sinček **Rajko** in ostalo sorodstvo

✚

Dotrpela je naša zlata mama, babica, sestra, tašča in teta, gospa

Terezija Zupan

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Frankopanska ulica 5 (poleg Keršiča), na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi v Zgornji Šiški dne 31. januarja 1941 ob 8 zjutraj.

Ljubljana, Škofja Loka, dne 24. januarja 1941.

Globoko žalujoči:

Julij, sin; **Marica, Zinka, Milica,** hčerke; **Justi,** snaha; **Modrijan, Valjavec** in **dr. Kocijančič,** zetje; **Nadica, Verica, Boris, Martica** in **Tatjanca,** vnuk in vnukinje in ostalo sorodstvo.

Razglas o licitaciji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Banja Luki razpisuje

pismeno ponudbeno licitacijo za nabavo zaprtega osebnega avtomobila z 4 sečeži vrednega do 50.000 din

Licitacija bo v sredo, 12. februarja 1941 ob 11 dopoldne v prostorih urada v Banja Luki, ponudbe pa je treba oddati najpozneje do 11 dopoldne istega dne v prejemni zapisnik urada (soba št. 32) v zapečateni kuverti z naslovom »Ponudba na št. 1096/1941 za dobavo avtomobila«.

Ponudbi, ki mora biti kolkovana po odredbi T št. 25 zakona o taksah, je treba priložiti prospekte s točnim opisom avtomobila in izjavo, da ponudnik pozna splošne pogoje licitacije, ki se lahko dobe pri uradu brezplačno.

Ponudniki morajo pred licitacijo položiti pri uradovi blagajni kavcijo, ki znaša 5% za naše, 10% pa za tuje državljane od največje proračunane vsote za dobavo avtomobila. Kakšna naj bo kavcija je razvidno iz splošnih pogojev licitacije.

Licitacija je popolna po prevzemu po samoupravnem organu.

Iz pisarne okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Banja Luki, dne 21. januarja 1941 št. 1096/1941.

Mihčeve čudovite dogodivščine

(253) Tako preživi Mihec že nekaj dni in vse mu že začne presedati. Stroje si je že vse ogledal, drugega pa tako ni. Zato se začne dolgočasiti. Bil je pač še premlad in prenespameten, da bi se bolje okoristil s krasno priliko izobrazbe o strojih.

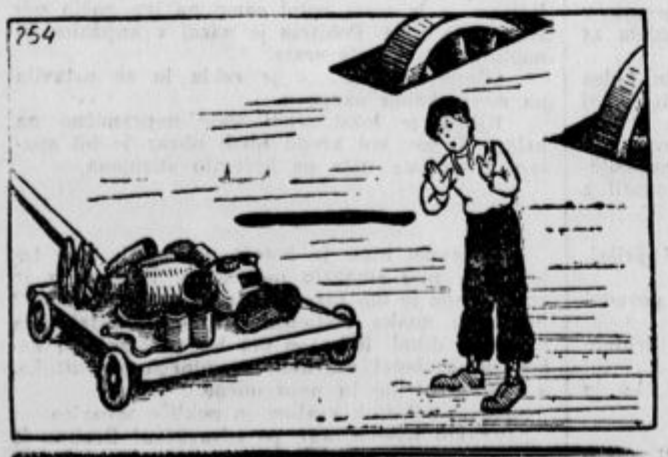

(254) Pa se oglasi zvočnik: Pozor! Tvoja oprema je izgotovljena. Obleci jo! Prikaže se voziček, na katerem so razni deli kovinaste obleke. Kar vse se je na videz gibalo in delalo samo po sebi. Le kje so vsi ljudje?

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič

Najnovejša poročila

Upor legionarjev je bil naperjen proti generalu Antonescu

Horia Sima — odstavljen

Horia Sima, voditelj enega krila romunskih legionarjev.

Sofija, 24. jan. m. Po vesteh, ki so danes prispele iz Bukarešte v Sofijo, je končno ugotovljeno, **da je bil ves uporniški pokret naperjen proti generalu Antonescu.** Legionarji so se ga hoteli otresti in sami zavladati. Zadnje novice, ki prihajajo iz Bukarešte v Sofijo, pravijo, da je Horia Sima pobegnil v Brašavo. Iz tega je sklepati, da imajo to mesto še vedno v rokah uporniki. Za časa borbe v Romuniji je bil ubit poveljnik delavske legionarske organizacije, poveljnik dijaške legionarske organizacije ter več drugih uglednih legionarskih poveljnikov.

Belgrad, 24. jan. m. Ker je general Antonescu s pomočjo rednih čet zatrl upor v Romuniji, so se lahko po vzpostavljenih telefonskih zvezah z inozemtvom javili bukareški dopisniki tujih dnevnikov. Dopisnik »Vremena« je svojemu listu poslal obširno in pregledno poročilo o zadnjih krvavih bojih v Bukarešti med rednimi četami in ekstremnimi legionarji. V poročilu pravi:

Po poročilih, ki jih je general Antonescu poslal poslaništvom v inozemstvo, v katerih je za mednarodno javnost in tisk odločno poudaril, da je gospodar položaja in da bo red v kratkem vzpotavljen zaradi vdanosti romunske vojske. Antonescu je izdal zelo ganljiv proglas, v katerem se zahvaljuje častnikom, podčastnikom, kaplarjem in vojaštvu romunske vojske za izpolnjevanje dolžnosti pri obrambi države pred notranjimi sovražniki. Ta dokument smatrajo romunski politični in diplomatski krogi kot zaključek bratomornih bojev. Okolica generala Antonesca je vse te dni poudarjala, da se uporov ni udeleževala tista mladina, ki je bila vzgojena v duhu pokojnega Codreana, ker se je zavedala usodnih posledic teh dogodkov. Pri uporu je sodelavala večina uporne mladine in več komunističnih agitatorjev, ki so storili vse, da bi to edinstveno priliko uporabili v svoje temne namene.

Uradno poročilo javlja, da je medtem, ko so trajali boji med uporniki-legionarji in redno vojsko izkoristila priliko druhal in komunisti ter so začeli ropati judovske in romunske trgovine in stanovanja. Judovska trgovska četrt okrog sv. Jurija je vsa opustošena. Prav tako so opustošene številne sinagoge. General Antonescu je pozval prebivalstvo, naj brani svoje domove kakor ve in zna tako dolgo, da bo prišla na pomoč redna vojska.

Zakaj je prišlo do nemirov

O pravih razlogih tega obračunavanja javnost zelo malo ve. Nekateri spravljajo umor nemškega majorja Döbringa v direktno zvezo s poznejšimi krvavimi dogodki, ker je general Antonescu odstavil po tem umoru notranjega ministra Petrovicesca, šefa javne varnosti Gika in šefa mesta Bukarešte Mirinoviča, same legionarske prvake, ter je na njihovo mesto postavil sebi vdane ljudi. Prav tako je general Antonescu utemeljil odslovitev notranjega ministra z izrazi, ki so zelo vznemirili legionarsko vodstvo. Posledica tega so bile legionarske manifestacije, ki so se spremenile v burne demonstracije, ko je general Antonescu odstavil tudi **vse legionarske okrajne načelnike po vsej Romuniji.** V uradnem sporočilu je general Antonescu poudaril, da je bila odstranitev notranjega ministra nujno potrebna, ker je general Petrovicescu že dalj časa pripravljal državni udar proti generalu Antonescu in obstoječemu redu, ter je v ta namen sestavil v policijski vojašnici v soseščini predsedništva vlade prave napadalne oddelke, ki jih je oborožil s strojnicami in lahkimi topovi. Iz te vojašnice so zarotniki skušali pozneje prebiti zid, vdreti v predsedništvo vlade ter zajeti državnega poglavarja generala Antonesca, kar pa se jim ni posrečilo.

Nemške čete niso posegale v dogodke

Zanimivo je bilo zadržanje nemških čet v času, ko so bile najodločnejše borbe med vojsko in uporniki. Nemški oficirji in vojaki so se mirno sprehajali po prestolnici ter se niso ozirali na spopade, ki so se razvijali okrog njih, medtem ko so istočasno pogoste nemške patrole opozarjale prebivalstvo na pripravljenost nemških čet.

Včeraj opoldne je bil na Dvorskem trgu iz neke hiše ranjen v nogo neki nemški častnik, kar je dalo povod za demonstracijo nemških motoriziranih enot, v kateri so sodelovali oklopni avtombili, motocikli s trikolnicami in motorizirano lahko topništvo s posadko 200 mož. Glede dogodkov v ostali državi so informacije zelo netočne in nepopolne zaradi tega, ker so bile s prestolnico pretrgane vse zveze. Toda kolikor se je izvedelo, so bile ostre borbe tudi v Jassiju, Brašovi, Ploestiju, kjer je padel eden od najuglednejših legionarskih prvakov Viktor Silladdji, ki je bil pred kratkim v Nemčiji, kjer je pri Hitlerjevi mladini zastopal legionarski pokret. V Sibinju, Braili, Constanzi in drugih mestih so bile prav tako krvave borbe. Vse vesti, ki se širijo o pristopanju nekih poveljnikov armadnih zborov uporniškim legionarjem, so netočne.

Horia Sima odstavljen

Vichy, 24. jan. t. Reuter: Po poročilu agencije Havas iz Bukarešte je v Romuniji zavladal zopet mir. Po cestah prestolnice patrolirajo tanki, od časa do časa pa se še sliši streljanje. **Voditelj Železne garde, Horia Sima, je bil odstavljen, vodstvo stranke pa je osebno prevzel voditelj države Antonescu.**

Maribor

Izdaja nakaznic za kruh in moko

Mestni preskrbovalni urad bo pričel z izdajanjem živilskih nakaznic za moko in kruh v torek, 28. t. m ter naslednje dneve do vključno 31. jan. 1941. Nakaznice se bodo izdajale v torek 28. t. m. od 9—12 in od 14—17, naslednje dneve pa od 8—12 in od 14—17. Živilske izkaznice se bodo izdajale izključno le hišnim lastnikom, oziroma upraviteljem za vse stanovalce njegove hiše (najemnike, podnajemnike, služkinje itd.) Hišni lastniki oziroma upravitelji se morajo ob dvigu nakaznic izkazati z veljavno s sliko opremljeno legitimacijo in davčno knjižico hiše, za katero bo prevzel nakaznice. Cena znaša 25 par od komada in jo plača upravitelj ali hišni lastnik mestnemu prehranjevalnemu uradu ob prevzemu. Znesek mu povrnejo stanovalci. Pozivamo vse hišne lastnike, oziroma upravnike, da dvignejo nakaznice v uradnih prostorih, ki bodo posebej objavljeni v dnevnem časopisju. Nakaznice stopijo v veljavo 1. februarja in so hišni lastniki oziroma upravniki odgovorni, da njihovi stanovalci pravočasno prejmejo življenjske nakaznice. — **Mestno poglavarstvo v Mariboru:** predsednik **dr. Juvan.**

*

m **Prevzvišeni gospod škof dr. I. J. Tomažič** je v počastitev spomina pok. dr. Ant. Korošca daroval za Slomškov dijaški dom v Mariboru 3000 din. Vodstvo dijaškega doma se mu za plemenit dar iskreno zahvaljuje.

m **Družabni sestanek Slov. kat. akad. starešinstva** se vrši danes zvečer ob 8 v klubski sobi Grajske kleti. Vse člane starešinstva opozarjamo, da se bodo poslej taki sestanki vršili vsako soboto.

m **Tečaj »Resnica o zakonu«** na Betnavi pri Mariboru v dnevih od 29. jan. do 1. febr. je prenapolnjen. Nove prijave se več ne sprejemajo. Neprijavljena dekleta naj na tečaj ne pridejo. Da se bo ugodilo želji mnogih deklet, se bo ponovni tečaj vršil od 5. do 8. febr. pod istimi pogoji kakor dosedanji.

m **Protituberkulozni dinar.** Nabiralna akcija za zgradbo azila jetičnim bolnikom je v mesecu novembru lanskega leta dosegla vsoto 637.629 din, koncem leta 1940 pa že 675.241 din. Izven stanovanjske akcije so prispevali v gradbeni sklad delavci grofa Attemsa v Slov. Bistrici 262 din, občina Jarenina 100 din, Narodna banka v Mariboru 200 din, F. D. E. iz Kopališke ulice mesto nagrobnega venca 100 din, Ferdo Inkret namesto nagrobnega venca 150 din, tovarna Oetger 120 din ter odsek trgovcev s prometnimi vozili pri Združenju trgovcev v Mariboru 100 din. Protituberkulozna liga se ob zaključku letnega računa najprisrčnejše zahvaljuje vsem darovalcem za njihove prispevke, zlasti pa hišnim posestnikom, stanovanjskim najemnikom, hišnim upraviteljem in oskrbnikom, industrijskim podjetjem, obrtnikom in trgovcem, delavcem in ostalim meščanom mesta Maribora ter darovalcem iz mariborske okolice.

m **Občni zbor »Zveze tekstilnih strokovnjakov kraljevine Jugoslavije«, sedež Maribor,** bo 9. februarja t. l. v Lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru ob 9 dopoldne. Vabimo na ta občni zbor vse absolvente tekstilnih šol in tekstilne mojstre. — Odbor.

m **Velike težave okoliških občin z ureditvijo prehrane.** Nakaznice za moko in kruh ne bomo dobili samo v Mariboru, temveč tudi v okolici. Okoliške občine, ki so izredno velike ter imajo vse skupaj skoraj toliko prebivalstva kakor mesto Maribor samo, imajo zdaj velike težkoče s popisom stanovalcev in sestavljanjem kartoteke. Te občine nimajo tako velikega upravnega aparata, kakor ga ima mesto, pa so morale zato najeti pomožne moči. Samo na Pobrežju, ki šteje 12.000 prebivalcev, so morali najeti 6 pomožnih oseb.

m **Priprave za gradnjo nove mariborske tržnice** so spet napredovale, ker se je posrečilo mestni občini končno zaključiti kupno pogodbo za znano gostilno »Pri treh mladenkah« na Vojašniškem trgu. Lastnici te gostilne sta skraja postavili velike zahteve, nakar je bilo uvedeno razlastitveno postopanje, ki se je pa končalo s kompromisom ter je občina kupila gostilno za 400.000 din.

m **Odjuga je povzročila velike sitnosti.** Pri mestnem elektriškem podjetju in pri vodstvu telefonske centrale v Mariboru si bodo zadnjo odjugo zapomnili. Še nikoli jim odjuga ni povzročila toliko sitnosti, kakor sedanja. Plazovi snega, ki so grmeli s streh, so padali na električne in telefonske napeljave ter povzročili veliko motnje. Monterji mestnega elektriškega podjetja in telefonske centrale so imeli obilo dela, da so popravljali nastalo škodo.

m **Velike tatvine v železniških vagonih** je prijavila orožnikom železniška postaja na Teznem. Orožniki so zdaj izsledili tatove, ki so ponoči kradli z vagonov razne železne predmete ter so odmontirali celo odbijače. Orožniki so prijeli Konrada Dokla iz Sp. Dobrave, ko je nesel po Ptujski cesti v Maribor naprodaj ukraden odbijač ter so na ta način spravili na varno celo družbo.

LJUBLJANA

Navodila za krušne karte

Vsi potrošniki, ki so v predkratkim oddanih vprašalnih polah navedli ime trgovca, pri katerem žele dobivati nakazane življenjske potrebščine, naj se brez odlašanja takoj zglase pri tistem trgovcu in zahtevajo od njega obrazec za obvezno prijavo. Pri trgovcu dobljeni obrazec naj poglavar gospodinjstva doma vestno in z resničnimi podatki izpolni ter podpiše. Na podlagi tako izpolnjene in podpisane izjave lahko že naslednji dan pri tem trgovcu dobi živilske nakaznice za vse člane svojega gospodinjstva, ki pri njem stanujejo, pri tem pa mora za vsako živilsko nakaznico plačati 25 par. Vsi oni potrošniki ali njih družinski poglavarji, ki pa v vprašalni poli niso navedli nobenega trgovca, pri katerem naj bi dobivali racionirana živila, dobe obrazce za obvezno prijavo in živilske nakaznice za februar neposredno v mestnem preskrbovalnem uradu v II. nadstropju Mestnega doma, levo, vhod s Streliške ulice. V tej pisarni se dobe od ponedeljka 27. t. m. dalje tudi obrazci obvezne prijave. Živilske nakaznice pa bo preskrbovalni urad zamenjaval za pravilno izpolnjene in podpisane prijave dne 29., 30., 31. januarja in 1. februarja t. l. tako, da v sredo 29. januarja dobe živilske nakaznice tiste družine, ki stanujejo v ulicah, cestah, trgih z začetnimi črkami A do G. V četrtek 30. januarja dobe živilske nakaznice družine, ki se imena ulic, cest in trgov, kjer stanujejo, začenjajo s črkami H do P. V petek 31. januarja naj pridejo po živilske nakaznice družine, ki se ulice, ceste in trgi, kjer stanujejo, začenjajo z R do Ž, a v soboto 1. februarja naj pridejo v mestni preskrbovalni urad v Mestni dom pri vhodu s Streliške ulice v II. nadstropje v pisarno na levi strani tisti, ki prej niso mogli priti. Ponavljamo, da bo dobil živilske nakaznice tako pri trgovcih, kakor na mestnem prehranjevalnem uradu samo tisti, ki bo prinesel s seboj z resničnimi podatki izpolnjeno in podpisano obvezno prijavo ter jo izročil trgovcu ali preskrbovalnemu uradu. Kdor prijave ne odda, ne more dobiti živilskih nakaznic. Da se ljudje ne bodo motili, navajamo zgled. Kdor je v vprašalni poli zapisal, da bo živila kupoval pri trgovcu Antonu Verbiču v Stritarjevi ulici, naj gre v to trgovino po obrazec za obvezno prijavo. Ta obrazec naj doma vestno izpolni z resničnimi podatki ter naj ga podpiše poglavar gospodinjstva. S tem obrazcem ali obvezno prijavo naj dotični drugi dan spet gre h trgovcu Antonu Verbiču v Stritarjevo ulico ter naj mu da to izjavo. Izjava ostane pri trgovcu, a trgovec mu takoj izroči živilske nakaznice, vendar pa mora konzument trgovcu za vsako živilsko nakaznico plačati 25 par. Če pa kdo, ki stanuje v Stritarjevi ulici, v vprašalno polo ni zapisal imena trgovca, kjer kupuje živila, ta naj pride v ponedeljek 27. ali v torek 28. t. m. v preskrbovalni urad po obvezno prijavo. To prijavo naj potem doma izpolni z resničnimi podatki ter podpiše, nato naj pa to prijavo prinese v petek 31. januarja v preskrbovalni urad, jo tam odda in zanjo dobi živilske nakaznice, ko je plačal za vsako nakaznico 25 par. Prav v petek, 31. januarja pa ta mora zato iti v preskrbovalni urad, ker ni v prijavo napisal imena trgovca, kjer kupuje živila, in tudi zato, ker stanuje v Stritarjevi ulici, ki se njeno ime začenja s črko S. Dnevi so torej določeni po črkah, ki se z njimi pričenjajo imena ulic, cest, trgov, kjer kak potrošnih stanuje — njegovo ime ali ime trgovca pa pri razdelitvi nakaznic v preskrbovalnem uradu ne igra nobene vloge. K pekom, kjer ljudje kupujejo kruh, ni treba nositi obveznih prijav in od njih zahtevati živilskih nakaznic, ker morajo oddati prijave samo pri trgovcih in v preskrbovalnem uradu, kjer dobe tudi nakaznice, ki bodo z njimi dobili tudi kruh pri peku.

*

l **Važno za obrtnike! Rok za vlaganje prijav pridobnine, davka, pavšala itd. je kratek. Pri sestavljanju napovedi je vsem obrtnikom na razpolago davčni strokovnjak v nedeljo od 9 do 10 dopoldne v pisarni Zveze slovenskih obrtnikov v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 25.**

l **Maša za turiste in izletnike** bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 7 zjutraj.

l **Razstava akademskega slikarja Frana Klemenčiča** bo v nedeljo ob 11 dopoldne otvorjena.

l **Na koncertu mesta Ljubljane** v spomin častnemu meščanu dr. Antonu Korošcu v ponedeljek 3. februarja ob 20 bo Glasbena matica z Ljubljansko filharmonijo in našimi najodličnejšimi solisti go. Zlato Gjungjenac, go. Franjo Golobovo, g. Josipom Gostičem in g. Julijem Betettom pod vodstvom dirigenta g Mirka Poliča že tretjič izvajala to veličastno delo z največjo popolnostjo. Zanimanje za ta sijajni koncert, ki je ves njegov čisti dohodek namenjen za zimsko pomoč ljubljanskim revežem, je vsak dan večje in zato spet opozarjamo na predprodajo vstopnic v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

l **Prometna novost pred glavno pošto.** V petek zjutraj smo v središču Ljubljane pred glavno pošto doživeli majhno senzacijo, mestna občina je namreč uredila za prometnega stražnika pred glavno pošto posebno novo postojanko. Ta je bila tudi potrebna, saj pri živahnem prometu pred glavno pošto in na nerodnem in deloma ozkem križišču stražnik marsikaj ni videl, kam naj se umakne, da ga morda kak vročevrvnež s svojim vozilom ne podre. Še bolj težko službo pa je imel prometni stražnik, če je hitro zapadlo več snega in kupi še niso bili pospravljeni. Poleg vsega tega pa je križišče že zaradi nekoliko nagnjene Prešernove ulice in različnih križanj cest nepregledno Te nedostatke, ki so prometnega stražnika deloma ovirali pri njegovem poslu, deloma pa ga spravljali v nevarnost, so skušali odstraniti na ta način, da so mu postavili majhen, kadi podoben podstavek, s katerega sedaj z večje višine mnogo lažje opazuje promet, hkrati pa je zavarovan pred neprevidnimi vozniki. Postojanka prometnega stražnika je visoka okrog 2 m in bo potem, ko bo s pretzkusi določeno zanjo najugodnejše mesto pritrjena z močnimi vijaki v tla. Kad ima nekako v sredi svoje višine dno, na katerem stoji stražnik, ki je nekako do boka za ograjo, ki ima na eni strani tudi vratca, skozi katera stražnik lahko vstopi. Za hud mraz so pripravili stražniku tudi velike, debele slamnate čevlje, v katere bo stražnik lahko stopil. Ker se na ozkem stolpu ne bo mogel mnogo prestopati, mu bodo ti čevlji prišli kaj prav. Ves stolp je sivo pobarvan, ter ima rdeče barvane obroče. Postavljen je za sedaj na začetek in v sredo Aleksandrove ceste, kjer bo urejen še prometni otoček, ki bo ločil desni in levi pas ceste v dva dela Taki prometni stolpi so v drugih mestih na nerodnih križiščih skoraj redno postavljeni in dobro služijo svojemu namenu. Ljubljančani so seveda sprejeli to novost s številnimi dovtipi. Tako je na primer neki Trnovčan že zgodaj zjutraj zaklical prometnemu stražniku, zakaj dela Trnovčanom konkurenco in tlači zelje kar sredi mesta. Drugi se je spomnil stare ribniške šale in ga vprašal, če mu bodo kaj kmalu hlače oprali. Še marsikaj drugih je bilo razdrtih na račun prometnega stolpa, ki bo seveda čez 14 dni vsakdanjost, na katero smo se navadili, prav tako, kakor smo se navadili na ograje ob pločnikih.

l **Prodaja delavskih tedenskih tramvajskih listkov** je odslej tako urejena, da bo blagajna električne cestne železnice v poslovalnici na Bleiweisovi cesti ob sobotah odprta do 19. S tem je delavstvu storjena prav znatna usluga, ker so uradne ure blagajne podaljšane za dve uri, da delavstvu, ki se poslužuje tedenskih voznih listkov, ni treba gubiti časa

l **Prestavljena tramvajska postajališča pred pošto.** Ker so postavljene ograje in s tem urejeni prehodi na križišču pred glavno pošto, od nedelje, 26. t m dalje tramvajski vozovi pri vožnji od Ajdovščine proti pošti ne bodo več obstajali pred trgovino Bata in v Prešernovi ulici pred pošto, temveč na prostoru ob telefonski celici pred kavarno Emono. Pri vožnji v smeri proti Ajdovščini pa ostaneta postajališči viške in šentviške proge pred pošto v Šelenburgovi ulici, postajališče meščanske proge pa pred Slonom v Prešernovi ulici na sedanjem prostoru. To spremembo je predpisala nadzorna oblast z namenom, da se razbremeni ustje Šelenburgove in Prešernove ulice.

l **Predavanje o jadralnem letalstvu.** — V sredo, dne 29. t. m bo ob 20 uri v dvorani Delavske zbornice predaval g Juro Baumgarten o jadralnem letalstvu. Uvodoma bo spregovoril nekoliko splošnih besed o barvni fotografiji, potem pa bo prešel na samo predavanje, ki ga bo spremljalo okoli 60 izredno lepih in zanimivih barvnih diapozitivov. Snov za predavanje mu je dalo življenje jadralcev na Blokah, kjer je dobršen čas preživel tudi predavatelj sam. To predavanje posetite vsi, ki vam je letalstvo drago posetite ga vsi, ki se za letalstvo zanimate, prav posebno pa za jadralstvo! — Vstopnina je 2 din in se vstopnice dobe v tajništvu Aerokluba, Gledališka ulica 10, od 10 do 12 ure dopoldne in od 15 do 18 ure popoldne. Člani Aerokluba in podmladkov imajo vstop prost, če se izkažejo s članskim izkaznico.

l **V Stritarjevi ulici štev. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvalitetna optika.**

l **Vsi poslodajalci v Ljubljani,** ki zaposlujejo hišno služabništvo morajo nabaviti najpozneje do dne 31. januarja 1941 davčne karte za leto 1941. Kdor ne bo nabavil davčne karte ali je ne bo nabavil pravočasno, bo moral plačati kot kazen 5 kratni znesek rednega davka. Davčna karta stane 32 din, prispevek znaša za obrambni sklad 8 din, za bednostni sklad 25 din, skupaj 80 din. Davčne karte se dobe pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/II. nadstropje, soba št. 14.

l **Petkov ribji trg.** Po dolgem času so prišle včeraj na trg ščuke, ki so bile po 28 din kg. Karpi so bili po 24 din in domače postrvi po 40 din. Zaradi južnega vremena je lov na Jadranu prav slab. Včeraj je bilo pripeljanih v Ljubljano s Sušaka do 150 kg morskih rib. Izbira je bila neznatna. Največ je bilo sardelic, ki so bile po 14 din kg, dalje ušate po 16 din kg. Drugih morskih rib sploh ni bilo na prodaj. Ostali živilski trg je bil včeraj nekoliko živahnejši kot druge dneve v mrazu.

l **Na stavbah je delo oživelo** V prvi polovici januarja je mraz popolnoma zavrl delo na raznih stavbah. Zidarji so počivali. Sedaj, ko je nastopilo milejše in toplejše vreme, je delo na stavbah oživelo. Tako so začeli delati na tržnicah ob Ljubljanici, pa tudi po drugih stavbah se zidarji že gibljejo.

Celje

c **Minister dr. Kulovec v Celju.** Na Svečnico, dne 2. februarja, bo na širši okrajni seji JRZ podal poročilo o sedanjem političnem položaju predsednik, minister g. dr. Franc Kulovec. Na seji bosta referirala tudi banovinski tajnik JRZ g. Kranjc Marko in senator g. Alojzij Mihelčič. Seja bo ob 9 dopoldne v Domu.

c **Zborovanje Slomškarjev.** Podružnica Slomškove družbe za okraje Celje, Gornji grad, Laško in Šmarje pri Jelšah bo priredila v ponedeljek, dne 3. februarja ob 8 zjutraj na II. državni deški ljudski šoli v Celju svoje letno zborovanje. Po občnem zboru bodo predavali banski šolski nadzornik Bobič Ferdo, nato pa še dr. Hanželič Rudolf, Prislan Janko in Zupan Jože. Ob tej priliki bo tudi učni nastop v V. razredu. Z odlokom kr. banske uprave iz Ljubljane je za udeležence dan pouka prost. Vabljeni člani in prijatelji Slomškove družbe!

c **Smučarske tekme ZFO.** Fantovski odsek Celje I. priredi dne 2. februarja, na Svečnico, dopoldne in popoldne smučarske tekme v Zagradu. Spored: v soboto ob pol 8 zdravniški pregled in žrebanje. V nedeljo o b7 zjutraj skupna sv. maša v župnijski cerkvi, ob 8 pa skupen odhod na start za smuk. Ob pol 10 start mladcev na 2 km dolgi progi, ob pol 11 start članov na 8 km dolgi progi. Ob 1 popoldne bo start mladcev za slalom. Ob tri četrt na 2 pa start članov. Razglas izida bo ob pol 4 pri Kolencu. Vabljeni sosedni odseki!

c **Mladinski dom v Gaberjih** obhaja na Svečnico praznik svojega zaščitnika in apostola mladine sv. Janeza Boska. Kot priprava na praznik bo od 24. jan. do 2. febr. devetdnevnica: vsak večer ob pol 8 govor o don Bosku, litanije in blagoslov. Na Svečnico bo pred slovesno službo božjo ob 9 blagoslovitev novega zvona za don Boskovo kapelo. Popoldne ob 5 priredijo mladci in gojenci Doma veliko igro »Križarska vojska«.

c **Na prosvetnem večeru** v torek, dne 28. jan., bo imel ob 8 zvečer v Domu zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami o gospodarskih, kulturnih in socialnih prilikah v Slovenski Krajini g. profesor Jože Maučec.

c **Umetniška razstava.** Člani kluba »Neodvisnih« iz Ljubljane prirede v Celju prvič razstavo svojih del v dvorani Uniona, od 2. do 16. februarja. Razstave se bodo udeležili Maksim Sedej, Stane Kregar, Zdenko Kalin in Karel Putrich.

c **Večerna avtobusna zveza** Dobrne s Celjem, z odhodom iz Dobrne ob 17.40 i povratkom iz Celja ob 20.40, je ob nedeljah in dnevih pred prazniki ukinjena.

c † **Ana Počivavšek.** V Imenem je umrla 43 letna žena posestnika Ana Počivavšek. Pokojna je bila mati osmih otrok. Naj počiva v miru!

c **Gremij trgovcev v Celju** opozarja vse svoje članstvo, da naj do 4. februarja izvrši pri davčni upravi napoved za pridobnino, rentnino in davek na poslovni promet.

c **Za avtobusno koncesijo** se poteguje neki Laščan, da bi uvedel avtobusno zvezo Celje-Laško. Celjsko mestno avtobusno podjetje je to progo pred leti zaradi varčevanja, oziroma slabega prometa ukinilo, vendar bi prebivalstvo uvedbo nove avtobusne zveze gotovo pozdravilo in se je tudi posluževalo.

c **Desno nogo in levo roko** si je zlomil pri padcu 38 letni Atelšek Janez iz Belih vod pri Topolščici.

KULTURNI OBZORNIK

Gorkega: Na dnu

(Gostovanje Mariborskega Narodnega gledališča)

V četrtek, dne 23. januarja smo imeli v Drami prvo gostovanje v letošnji sezoni. Obiskali so nas Mariborčani in igrali Gorkega »Na dnu«. To gostovanje mariborskega Narodnega gledališča ni bilo slučajen obisk, ampak zavesten izraz prizadevanja, da se čim bolj utrdijo kulturne vezi med obema slovenskima prestolnicama Priznati moramo, da so stiki med Ljubljano in Mariborom v resnici prerahli, ne samo kar zadeva gledališče, ampak vobče kulturno in vse narodno delovanje. S tega vidika je bilo četrtkovo gostovanje razveseljiv dogodek, tem bolj ker vsi čutimo, kako velikega pomena so zlasti v današnjih časih kulturne ustanove in njihovi napori ne le v središču, ampak še posebno na robu narodnega ozemlja.

Pavle Kovič v vlogi romarja Luka v Gorkega Na dnu

Kajpada nismo pozdravili tega obiska samo z narodnostnega vidika, ampak nas je zanimalo in veselilo gostovanje Mariborčanov tudi s čisto kulturnega in umetniškega vidika. Po prvem gostovanju mariborskega ansambla predlanskim ob priliki dvajsetletnice obnovljenega Narodnega gledališča v Ljubljani, ko so nas presenetili z res uspelo uprizoritvizo Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«, smo upravičeno želeli, da bi imeli še večkrat priliko videti napore njihovega umetniškega prizadevanja. Letos, ko se nam je ta želja slednjič izpolnila, smo bili še posebno radovedni, ker so se nam napovedali z igro »Na dnu«, ki predstavlja tudi za najboljše gledališče resno umetniško preizkušnjo.

To delo Maksima Gorkega ni poneslo samo slavo njegovega avtorja daleč izven meja njegove domovine, ampak je dalo med drugimi izbranimi stvaritvami klasične in moderne dramatike tudi osnovo za delovanje pomembnih gledaliških smeri polpretekle dobe, kakršne predstavljajo na primer Reinhardtovo ali pa Umetniško gledališke, ki je pred dvajsetimi leti gostovalo z njim tudi v Ljubljani. Igra prav za prav ni drama, ampak v dramatski obliki podan mozaik človeških usod, žrtev narave, bede in krivičnega družabnega reda, tako da vpliva predvsem s svojo tematiko, ki je zajeta iz dna življenja. To življenje je zajel Gorki v njegovi zunanji in notranji grozi, prav kakor je tudi v slogu združil najbolj surovi naturalizem in ruski religiozni misticizem. »Na dnu« je tako podoba razgaljene človeške bede, ki pa je ne spoznamo samo v njeni socialni, ampak tudi v njeni duhovni stiski. »Dno« je v tem delu resnično okolje izgubljenih in zavrženih eksistenc, a hkrati podoba brezna potapljajočih se duš. Pisatelju narekuje besedo predvsem usmiljenje do človeka, ki stopa v tem delu pred nas gol, brez tistih razlik, ki so posledica socialnih nasprotij in predsodkov, zverinski, a tudi otroško nebogljen. Glasnik te človečanske misli, porojene iz dobrote, je romar Luka, čigar nauk o dobrem človeku se uliva kot hladilno olje na rane bednih človeških kreatur, v katerih vendar še ni popolnoma umrlo hrepenenje po lepšem in boljšem svetu. To delo je tako kljub naturalizmu izrazito novoromantično in človek bi tvegal primero s Cankarjevo »Lepo Vido«, če bi ne bil prisiljen hkrati ugotoviti poleg velike slogovne razlike tudi bistveno drugačno vsebinsko razrešitev. Medtem ko v delu slovenskega umetnika izzveni pesem hrepenenja v optimistično vero v odrešenje, ruski avtor sam izpodmakne tla svojemu mesijanizmu s tem, da poudari protest in z njim vero v avtonomnega človeka, ki pa prav ob koncu doživi popoln poraz, tako da se zaključi izrazito v duhu dekadence kot tragično nihanje med voljo in močjo

Uprizoritev mariborskih igralcev, ki jo je pripravil režiser Narodnega gledališča v Mariboru g. J. Kovič, je poudarila predvsem tematiko tega dela in nam pokazala svet izkoreninjencev v otipljivi naturalistični podobi. Tako je bil zamišljen prostor, a v skladu z okoljem je bila tudi igra celote in posameznikov. Značilno za osnovno pojmovanje je, da je bila tudi karakteristika posameznikov poudarjena bolj v izrazitih maskah, kakor s prijemi v globino. Čeprav ni dvoma, da je imel režiser glede tega vezane roke v toliko, kolikor mu je primanjkovalo izrazitejših moči, ki jih tako delo zahteva, je vendarle že njegov režiserski prijem sam usmeril igro v prvi vrsti k površini, k okolju, k fabuli. S tem je dosegel precejšnjo stopnjo nazornosti, vendar pa je zaradi tega deloma trpela atmosfera, ki mora dvigati to slogovno nikakor ne enotno delo nad golo zunanjo resničnost. Za to, da sodimo pravilno, pričajo med drugim tudi prehrupni poudarki, dasi gredo le-ti deloma nedvomno tudi na račun nevajene akustike. Med najbolj uspeli del igre štejem poleg nekaterih detajlov v prvem in drugem dejanju začetno polovico tretjega dejanja. Četrto dejanje je v celoti manj uspelo, vendar so posamezni igralci (Satin, baron) ravno v tem dejanju pokazali največ.

Kar zadeva igro posameznikov, ima moški ansambel nedvomno premoč. Med njimi je dosegel največji uspeh g. P. Kovič, čigar romar Luka je bil resnična igralska umetnina. To odrsko podobo, ki dela čast mariborskemu ansamblu, je odlikovala skladnost pojava in osebnosti, ki je bila prisotna v sleherni kretnji in besedi. Moč njegove umetnosti se je pokazala predvsem v tem, da kljub temu, da je dal celotni predstavi najmočnejši poudarek, ni oviral ansambelske igre, temveč ji bil kot neprisiljeno središče samo v oporo. Prav tako nas je ugodno presenetil g. R. Nakrst kot baron. Ta igralski brat rajnkega Železnika je pokazal v tej vlogi zlasti mnogo darovitosti za psihološko in mimično označitev. Ob teh dveh igralcih se je močno uveljavil tudi g. M. Košič, čeprav je bil njegov posestnik nočnega azila tu in tam morebiti le nekoliko preveč ostro poudarjen. Med ženskimi močmi je videti najčistejši igralski talent ga. Elvira Kraljeva, ki je v vlogi Nastje pokazala smisel ne le za zunanjo podobo, ampak tudi za notranjo poglobitev. Takoj za njo bi imenoval go. M. Zakrajškovo; njena trgovka s štruklji sicer ni bila vseskozi na isti višini, a njen prvi nastop je razodeval pristno odrsko naravo. Simpatičen pojav predstavlja tudi ga. Branka Rasbergerjeva; vendar je bila njena Nataša najboljša v nemi igri. Igralsko je bila njena igra plemenita v zunanji kretnji, medtem ko se mi zdi notranje hladna. Manj prepričevalna je bila ga. Ema Sterčeva, ki je igrala Vasiliso. Neenotno učinkuje zlasti igralkina očitna borba med temperamentom in patosom, dasi je sicer njena podoba te vražje ženske teatralično učinkovita. Jetično revico Ano je posebno v prizorih z Lukom zadovoljivo podala ga. Slava Gorinškova.

Izmed ostalih vlog moram na prvem mestu omeniti Satina, ki ga je igral g. D. Gorinšek sprva nekam brezbarvno, dokler se ni v četrtem dejanju nenadoma dvignil; posebno odlična je bila njegova igra v prizorih z baronom ter v dvojništvu svoje in Lukove vloge. Zanimiv pojav je bil nadalje čevljar Aljoška, ki bi bil lahko ena najzanimivejših figur, če bi ga g. Verdonik ne igral tako prekipevajoče. Značilen, a malce preoster je bil Klešč g. J. Košute. Primerne podobe so ustvarili tudi gg. Crnobori, ki je zanosno igral mladega Vaska, P. Rasberger, čigar klobučar Bubnov je ugajal zaradi svoje mirnosti, ter Hrastovič kot Tatar. V ostalih vlogah so nastopili še gg. Franjo Blaž, Danilo Turk in Boris Brunčko. Najtežjo nalogo je imel prvi kot akter; značajsko je bil zanimiv, a igralsko nerazvit.

Tako je bil mariborski ansambel težavni nalogi v veliki meri kos in njegova uprizoritev Gorkega igre »Na dnu« ni le poizkus, ampak dostojna odrska stvaritev. Kljub spoznanju, da se odpirajo še nove možnosti, ne smemo prezreti, da je uprizoritev delo določenega ansambla, čigar ustvarjanje je navezano na dane materialne pogoje, ki prav gotovo niso zavidanja vredni in ki občutno ovirajo še večji zagon in razmah. Če upoštevamo vse to, se moramo le čuditi pogumu, s katerim se ti igralci lotevajo največjih umetniških nalog, ter priznati pozitivne sadove njihovega dela. Tudi ljubljansko občinstvo se je tega zavedalo in je napolnilo gledališče do zadnjega kotička, tako da je uprizoritev dosegla tudi na zunaj popoln uspeh. France Vodnik.

Dom in svet v novem letu

Izšla je prva številka Doma in sveta (53. letnik) z novo naslovno podobo, delo akad. slikarja prof. Staneta Kregarja, ki predstavlja antitezo doma in sveta s podobami križa, matere in domačih plodov, nasprotje pa okno v svet s podobo Kregarjevega priljubljenega simbola romarja, popotnika s palico in culo ter igralnimi kartami, — uživanje in tovarniško delo, ki vabi človeka v svet; vmes pa veže oba svetova zasanjani pastirček, poet. Golobčki, ki so v različnem letu upodobljeni ob robu vse strani, pa predstavljajo lahko posredovalce med domom in svetom, letajoč v svet in vračajoč se pod rodni krov. Prav tako padajo rože poezije preko obeh svetov... Tako nekako vpliva nova Kregarjeva naslovna stran, ki je zrisana s pravim realizmom ter v slogu umirjenega tradicionalizma. Notranje vinjete pa so delo akad. slikarja Mihe Maleša, ki je v treh risbah zajel vsebino časa, ko ta številka izhaja: 1. žalost nad umrlim narodnim voditeljem, s podobo žene v zboru žalujočih žena, predstaviteljic naroda, 2. predpust s plešočim parom v narodni noši ter 3. vojska z učinkom eksplodirajoče bombe, raztrgajoče človeka na kose... Tako je označen v likovnih potezah smisel revije ter trenutek časa, v katerem je prva številka izšla.

Na prvi strani se je uredništvo spomnilo smrti dr. A. Korošca s kratkim posvetilom v spomin možu, ki je vodil vsenarodno borbo za osvobojenje, ki je stal na čelu Narodnega veča kot najvišja oblast Slovencev in Hrvatov tiste mesece preloma, možu, ki je Slovence pripeljal v Jugoslavijo ter še posebej človeku, ki se je klanjal slovenskemu kulturnemu geniju in postal ustanovitelj slovenskega vseučilišča in akademije.

Pravo vsebino Doma in sveta pa začenja Severin Šali z lepo pesmijo Jutranjica, s katero poje kot jutranji pozdrav ljubljenemu bitju. Celoletno povest je napisal pokojni okrajni glavar Matija Malešič pod naslovom Škrlatno nebo na vzhodu in zahodu, s katero je imel namen napisati izrazito katoliško povest kot odpor proti današnjemu času vsesplošnega uživanja in brezboštva. Če prvi dve poglavji, ki sta v tej številki, kažeta še precej teze in vzgojnosti, se bo v nadaljnem vse bolj razgibal v dejanju in poglobil v psihološki problem milosti. — Stanko Kociper je nov človek v Domu in svetu, dasi kot dramatik ni povsem novinec. S svojo ljudsko igro Zasad še ni dozorel ter je zašel še v preveč enostransko in politično dnevno borbo, ne da bi je umetniško pregnetel. S to dramo mladega duhovnika Šentjurjevski provizor, katere prvo dejanje je v celoti priobčeno v tej številki, pa je podal realistično zgodbo duhovnika, ki trpi zaradi svoje dobrote pa tudi zaradi spovedne molčečnosti ter je pripravljen prenesti tudi največjo krivico zaradi Boga. Na koncu, kot se vidi, pa bo stal čist in velik nad vso kleveto, v katero ga je zapletlo življenje. — Dušan Ludvik je priobčil drobne portrete treh vodilnih čeških katoliških pesnikov Zahradnička, Lazeckega in Renča, ter prevedel tudi tri njihove pesmi- Zahradničkovo himno Moji zemlji (iz l. 1937), Lazeckega Češki listopad (1937) ter Renčevo Ljubezensko pesem pred burjo (iz l. 1940). Tine Debeljak je prevel kot pendant tem češkim pesmim poljsko emigrantsko pesem Kazimiere Illakowiczówno Naród polski, napisano v Romuniji l. 1940. S tem je poudarjena tista slovanska nota, ki jo je Dom in svet v svojem vabilu tudi poděrtal. Dr. I. Grafenauer je za Finžgarjevo sedemdesetletnico razbral njegovi katekizemski uganki iz Divjega lovca poreklo ter ugotavlja že njeno tisočletno starost, v kolikor se da zasledovati. Zanimiva znanstvena razprava iz srednjeveške pismenosti. — S tem je literarno znanstveni del končan.

V rubriki Književnost so ocenjene naslednje knjige- Mitchel V vrtincu (T. Čokan), A. Ušeničnik V. zv. (J. Rakovec), Slovenska slovnica (J. S.) ter nekaj novih nemških izdaj religioznih spisov, kakor so Pisma sv. Ignacija iz Antijohije, Gogoljevo Razmišljanje o božji liturgiji ter sv. Bonaventure Svet kot pričevanje Besede (T. Čokan). Dr. Mikuž ocenjuje razstavo B. Jakca. V Zapiskih pa se urednik spominja 70 letnice F. S. Finžgarja, Andrej Budal pa piše o Adi Negri, ko je bila sprejeta v italijansko akademijo kot prva ženska.

Tako je stopil Dom in svet v svoje 53. leto. V vabilu na naročbo pravi, da hoče vzdrževati zvezo z raznimi generacijami dominsvetovcev ter navaja tudi nekaj svojih stalnih sotrudnikov, tako v poeziji imena: Lovrenčič, Tauferjeva, Šali, Ludvik, Kastelic, Čampa, Dular, Beličič, Marinčeva, Sardenko, Žitnik itd., v prozi: Pregelj, Jalen, Faturjeva, Bevk, Javornik, Krivec, Jakličeva, Kunstelj, Zorman, Dular itd., v drami: poleg Kociperja Remca L., Jalena itd. V eseju pa bodo razpravljali dr. Grafenauer, Pregelj, Budal, dr. Mikuž, dr. Vodušek, B. Orel, V. Novak, M. Ukmar, Gregorič Jože in Lovrenčič Joža, Stražovec, Kostelic, Vratuša itd. Tako navaja uredništvo iz bodočega gradiva Mikuževe studije o slovenskih slikarjih, Voduškove o slovenskih glasbenikih, Novakove portrete o madžarski liriki, Čokanove prevode iz katoliške francoske literature (Claudela: Pet velikih od) ter njegovo ureditev posebne francoske številke, Vratušovo raziskavanje slovensko ruskih literarnih stikov ter Kastelčeve eseje o antiki itd.

Kakor je videti, obljublja Dom in svet za letošnje 53. leto zanimivo gradivo, poleg tega, da bo spremljal tudi slovensko knjižno produkcijo, umetniška dogajanja ter gledališke novosti. Kljub draginji pa ne bo zvišana naročnina ter ostane ista (80 din, oz. 60 za dijake). Plačuje se lahko tudi v obrokih. td

*

Popravek. Tiskarski škrat je napravil včeraj v poročilu o razboru jugoslovanskih prevodov Madachove Tragedije človeka, kakor ga je podal dr. B. Vitezica, zopet smiselno napako. Stavek naj se glasi: »Predvsem je značilno, da se od vseh prevodov tega dela v naši književnosti najlaže dojema, najlepše (ne najtežje!) bere in govori slovenski prevod.«

Ne miloščine, ampak delo

Prejšnjo nedeljo je bilo v vseh pariških cerkvah prečitano pastirsko pismo pariškega kardinala Suharda. Med drugim pravi kardinal, da bodo cerkvene oblasti pomagale pri pobijanju brezposelnosti in preskrbovanju dela. Denar, ki ga izdajajo kot miloščino, naj dajo na razpolago za plače tistim množicam delavcev, ki bi rade delale in si služile kruh, pa dela ne dobe. Kardinal je tudi rekel, da bodo takoj začeli z nadaljevanjem dela pri gradbi 16 cerkva, ki so jih začeli zidati že pred vojno, pa so morali potem delo prekiniti. Cerkvene oblasti bodo tudi poskusile kmalu zaposliti večje število delavcev pri popravilu v vojni porušenih cerkva. Seveda — tako nadaljuje kardinal — to je le izhod za prvo silo in s tem ne misli reči, da bo vprašanje brezposelnosti že s tem in za vedno rešeno.

Poročilo o romunskih tajnih fondih

Romunsko pravosodno ministrstvo je objavilo tretje poročilo o delu preiskovalne komisije v ministrskem predsedstvu. Ta komisija je objavila seznam oseb, ki jim je bilo zaupano mnogo javnega denarja, ne da bi morali komu polagati račun o uporabi tega denarja. Od znanih osebnosti so omenjeni: Argetoianu je dobil kot ministerski predsednik 2.4 milijona lejev in kot notranji minister nad 60 milij. lejev. Šef tajne službe v vojski Moruzov 308 milij. lejev; general Argeseanu kot vojni minister 2.6 milij. lejev; Calinescu kot vojni minister 3.6, kot notranji minister 31.2 milij. lejev in kot podtajnik v notranjem ministrstvu 11 milij. lejev; Franacovici, zadnji romunski poslanik v Franciji kot notranji minister 29.8 milij. lejev; Marinescu kot policijski minister 7.3 in kot bukareštanski policijski prefekt 12.4 milij. lejev; Radianu kot propagandni minister 8.7 milij. in razni drugi. Da bi država lahko dobila povrnjeno škodo, so zasegli vso premičnino in nepremičnino imenovanih, kakor tudi gospe Lupescu in prejšnjega dvornega maršala Urdareanuja.

Ukinitev izvoznih prepovedi v Kanado

Zedinjene države so ukinile prepoved izvoza važnih predmetov, potrebnih za vojno industrijo, v Kanado. Najvažnejši predmeti, ki jih bo Kanada odslej lahko v neomejenih količinah uvažala, so: bencin, aluminij, mangan, živo srebro, svila, kavčuk, azbest, oklopne plošče, jeklo, železo, surovine, baker, nikelj, cink, med, kinin, nitroceluloza.

ŠPORT

Klubski dan ASK-a na Črnem vrhu 9. februarja

Ko se je pred šestimi leti ustanovil na slovenski univerzi ASK, si je nadel nalogo, gojiti šport po krščanskih vzgojnih načelih med našo akademsko mladino, ki ravno v dobi študija potrebuje največ zdravega športa. Najprej je ustanovil smuško sekcijo, saj je smučanje brez dvoma najbolj zdrava telesnovzgojna panoga; ima pa poleg tega tudi velik vzgojni pomen. Ko si tam gori vrh sončnih planin zasenčiš porjaveli obraz z roko in občuduješ zasnežene in v megleno obzorje se izgubljajoče gorske velikane, takrat šele začutiš, kako si majhen in kako velik je Oni, ki je z dobrohotno roko nam oblikoval to lepoto. V radosti se ti razširi duša, prsi se ti razširijo v čudoviti, brezmejni moči in vesel se poženeš dalje v naročje gora...

Že takoj ob ustanovitvi je podaril klubu pokojni voditelj slovenskega naroda *dr. Korošec* krasen zlat pokal, pokal take vrednosti, ki ga pri nas še ni nihče podaril in ki si ga pribori vsakoletni ASK-ov prvak v alpski kombinaciji. Ta njegov prekrasni zlati pokal, ki ga je poklonil za trofejo ASK-ovim smuškim prireditvam, bo našim športnikom pač najlepši spomin ljubezni in odobravanja, ki ju je pokazal veliki pokojnik mladi, tekme in boja željni slovenski akademski športni mladini.

Kakor vsako leto bo tudi letos na Črnem vrhu potekala odločilna borba naših ASK-ovcev. Med smrekami, debelo zasutimi s snegom, bodo drseli tekmovalci s Španovega vrha po edinstveni in priljubljeni standard progi, ki je ena najtežjih v državi, in lovili sapo ter ravnotežje v siloviti, navadno zledeneli S strmini, poskakovali v čudoviti brzini jarek ob svislih in izginjali v nizkem stavu po dolgi šregi v levo, kjer bodo elastična kolena obirala valoviti teren.

Vsa leta je bila borba za to največjo klubsko trofejo — dr. Koroščev pokal — izredno napeta, kar dokazuje dejstvo, da si ga je še vsako leto priboril drug tekmovalec. Letos utegne biti borba še bolj napeta in zanimiva, ker bo tekmovalo mnogo novincev, ki so se vpisali v klub in ki bodo napeli vse sile, da bi dosegli čim boljše uspehe in rezultate ter tako čim bolj častno zastopali klubske barve, obenem pa starejše opomnili, češ: glejte nas mlade, že smo vas prerasli!

Pa tudi naše akademičarke se bodo letos gotovo ojunačile in spustile v tekmovalnem tempu po strmih pobočjih, kjer bodo dilce pele svojo čarobno pesem.

Da pa bodo na teh tekmah, ki morajo zlasti letos prekašati vse prejšnje, doseženi čim boljši uspehi, zato prireja klub v dneh od 5. do 9. februarja istotam tekmovalni, damski in začetniški tečaj. Tekmovalni tečaj bo vodil našim tekmovalcem nadvse priljubljeni gorenjski »ase« — *Lojze Žvan*, ki je pravkar postal *prvak ZFO* in s tem dokazal, da je trenutno naš najboljši alpski vozač. Z damami in začetniki pa bo delal kristjanije in zavoje ASK-ov starešina *dr. Ludvik Arko*, ki je vsa akademska leta vneto deloval za ASK in se veselil vsakega njegovega uspeha.

Torej ASK-ovci in ASK-ovke — Črni vrh vas vabi v svoje mehko belo naročje. Okoli Gorenjčeve koče bo kmalu zopet vse zaživelo od vas mladih, ko boste z zavoji in kristjanijami razigrani krotili svojo razposajenost in z glasnim vriskanjem dajali duška svoji volji do življenja.

Prijave s prijavnino 25 din sprejema za člane tajnik Župec, Miklošičeva 5, Akademski dom, za članice pa načelnica damske sekcije Velikonja Mija v lokalu Savice. Opozarjamo vse, da je čas za prijave samo do 2. februarja, 3. februarja ob 14 pa obvezen sestanek vseh prijavljencev, da se še o vsem dogovorimo .

Športni drobiž

Norvežanov tudi ne bo v Cortino. Z Norveške poročajo, da norveških smučarskih tekmovalcev prvikrat ne bo pri svetovnih smučarskih tekmah Norveški smučarji so bili v opoziciji nasproti novemu zveznemu vodstvu in se zato niso izvedle nikake priprave, da bi se moglo odposlati zastopstvo v Cortino d'Ampezzo.

Deset narodov v Garmischu. Za smučarske tekme, ki bodo v Ga-Pa, so se doslej prijavili naslednji narodi: Švedska, Finska, Italija, Madžarska, Bolgarija, Jugoslavija, Slovaška in Romunija.

V mednarodnem hokeju na ledu in v umetnem drsanju bodo sodelovali naslednji narodi: Švedska, Švica, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Romunija in Slovaška.

Nemški amaterski boksarji so premagali Dance z rezultatom 10:6. Dvoboj se je odigral v Kopenhagnu.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru ter SPD od 24. januarja 1941:

Rateče-Planica 870 m: O, jasno, 40 cm snega, osrenjen.
Planica-Slatna 950 m: —1, jasno, 60 cm snega, osrenjen, drsališče uporabno.
Planica-Tamar 1198 m: —1, jasno, 80 cm snega, osrenjen.
Peč-Petelinjek 1440 m: —1, jasno, 40 cm snega, osrenjen.
Bled 501 m: O, megleno, 30 cm snega, osrenjen.
Podkoren 890 m: O, jasno, 42 cm snega, osrenjen.
Radovljica 470 m: O, del. oblačno, 15 cm snega, južen.
Valvazorjev dom 1180 m: —2, jasno, 40 cm snega.
Pokljuka 1360 m: —3, 80 cm snega, osrenjen.
Bohinj-Zlatorog 530 m: O, jasno, 25 cm snega, južen.
Dom na Komni 1520 m: —5 jasno. 150 cm snega, pršič.
Skalaški dom na Voglu 1540 m: —4, jasno, 50 cm pršiča na 150 cm podlage.
Dom na Krvavcu 1700 m: —6, jasno, 100 cm snega, osr.
Koča na Veliki planini 1558 m: —4, delno oblačno, 90 cm snega, osrenjen.
Skofja Loka 356 m: O. oblačno, 14 cm snega, osrenjen.
Biba na Menini planini 1508 m: —3, oblač., 90 cm snega.
Kranjska gora 810 m: —1, jasno, 50 cm snega, južen.
Rimski vrelec 530 m: —2, jasno, 25 cm snega, osrenjen.
Peca 1654 m: +4 oblačno, 40 cm snega, južen.
Rog. Slatina 238 m: +1, oblačno, 5 cm snega, južen.
Senjorjev dom 1522 m: —3, oblačno, 60 cm snega, južen.

ZFO

Ljubljanska podzveza

Ljubljanska podzveza ZFO prireja vsak dan tehnične tečaje po posameznih odsekih. Tečaji so strogo obvezni za vse člane in mladce in se vrše po naslednjem redu:

Barjansko okrožje:

25. I. FO Rudnik v Rudniku za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
26. I. FO Trnovo, FO Rakovnik in FO Sv. Jakob v telovadnici na realki v Ljubljani, za člane od 8—13 in od 14—18.
27. I. FO Preserje v Preserju, za mladce od 14 do 19, za člane od 19—23.
28. I. FO Rakitna na Rakitni, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
29. I. FO Ig, FO Želimlje in FO Tomišelj na Igu, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
30. I. FO Šmarje v Šmarju, za mladce od 14—19, za člane od 19—23.
31. I. FO Grosuplje na Grosupljem, od 14—19 za mladce, od 19—23 za člane.

Nadaljnji tečaji bodo pravočasno objavljeni. Na tečaj pride telovadni učitelj. Odbori naj gledajo na to, da bo udeležba popolna. Bližajo se važni dnevi za našo organizacijo in je zato nujna potreba, da se tečaja vsak član udeleži. Predsednik.

Smučarsko prvenstvo ljubljanske podzveze ZFO odpovedano

Zaradi nepovoljnih snežnih razmer odpoveduje ljubljanska podzveza smuške tekme za podzvezno prvenstvo, ki so bile napovedane za nedeljo, dne 26. t. m. na Golem brdu.

Odgodene smučarske tekme

Smučarske tekme Mislinjskega okrožja ZFO, ki so bile določene za nedeljo, dne 26. t. m., se ta dan zaradi neugodnih snežnih prilik, ki so nastopile zadnje dni, ne bodo vršile ter se preložijo na poznejši ugodnejši čas. Smučarske tekme se bodo torej vršile kasneje, ko bodo nastopile ugodne snežne razmere, kar bomo pravočasno na tem mestu poročali. Vse ostalo glede teh tekem ostane pri tem, kakor je bilo že določeno.